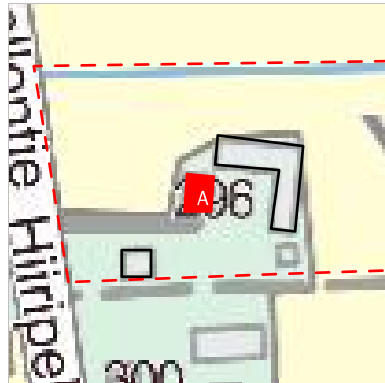

Kohde nro 65.
90544500060075

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: punainen trapetsipelti
Sisäänkäynti: pihanpuolella uusi poikkipääty
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Pienempi perinteinen talo eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilyttänyt ajalle tyypillisen ilmeensä ja edustaa 1900-luvun alun perinteistä pohjalaista rakennustapaa, mikä tuo sille rakennushistoriallista arvoa. Maisemallista arvoa tielle näkyvän sijaintinsa johdosta.

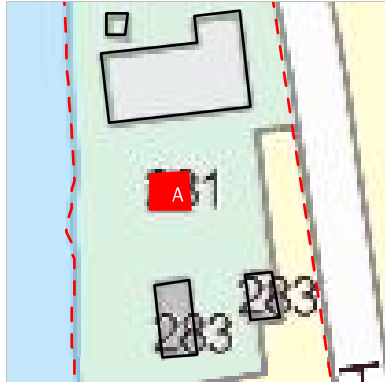
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*

Asuinrakennus lännestä kuvattuna.

Asuinrakennus tieltä kuvattuna.

Kohde nro 66.
90544500070038

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1940-luku
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: betoni
Runko: -
Julkisivumateriaali: karkea harjattu rappaus
Väri: vaalea, ruskeat tai valkoiset ikkunat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: vihreä saumapelti
Sisäänkäynti: pihan puolella rimalaudoitettu umpikuisti
Kunto: kiitettävä

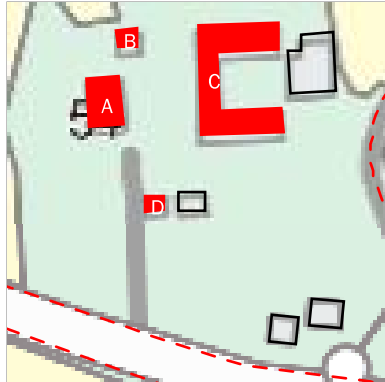
Luonnehdinta: Jälleenrakennuskauden pientalo

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on jokseenkin hyvin säilynyt, joskin ikkunanvaihdot sekoittavat sen ilmettä. Ilmentää yleispiirteiltään jälleenrakennuskauden ihanteita, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Asuinrakennus (A) tieltä lännestä kuvattuna.

Kohde nro 67.
90544500040014

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennukset (B-D)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: rapattu

Runko: -

Julkisivumateriaali: sileä rappaus

Väri: valkoinen, ruskeat ikkunat, keltainen puurakenteinen kuisti punaruskeilla vuorauksilla, punaruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: pihan puolella puurakenteinen umpikuisti, rimalautapaneeli, harjakatto pariovet keskellä

Kunto: kohtalainen

Piharakenmus/sauna? (B): Perinteinen hirsirunkoinen, osittain rimalaudoitettu, harjakattoinen ulkorakenmus. Harmaantunut punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, harmaantunut ovi. Huonokuntoinen kolmiorimahuopakatto.

Piharakenmus (C): Perinteinen rankarunkoinen, rimalaudoitettu, harjakattoinen ulkorakenmus. Harmaantunut punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat. Keltaiset ovet.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Villiintynyt puusto peittää kohteen lähes täysin. Kuvattuna Perkiöntieltä lännestä.

Asuinrakennuksen (A) eteläpääty.

Asuinrakennuksen (A) kuisti idästä.

Piharakennuksen (B) takaa aukeaa avoin peltonäkymä. Etelästä kuvattuna

Ulkorakennuksessa (C) on läpiajettava ajosola. Luoteesta kuvattuna.

Vilja-aitta (D): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen aitta. Paljaat hirret harmaantuneella punamullalla, valkoiset vuoraukset ja nurkat. Keltainen ovi ja luukku. Kolmiorimahuopakatto.

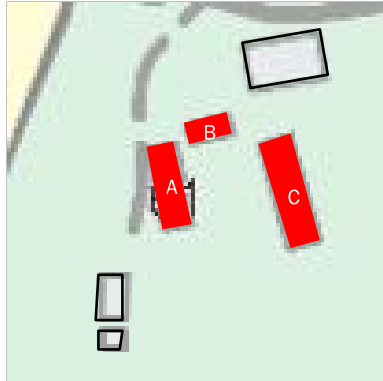
Luonnehdinta: 1900-luvun alkupuolen maatila alkuperäisasussaan. Pihapiiriin johtaa koivukuja. Vanha asutuspaikka.

Säilyneisyys ja arviointi: Kohde on säilynyt alkuperäisasussa ja ilmentää selvästi aikansa rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Vilja-aitta (D) tyypillisellä paikallaan, sisäänajotien varressa. Koillisesta kuvattuna

Kohde nro 68.
90544500030026

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirs

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: pihan puolella pahasti rappeutunut puurakenteinen umpikuisti kahdella sisäänkäynnillä, vaakapaneeli

Kunto: kohtalainen

Luonnehdinta: Perinteinen pohjalaistalo 1920-30-luvun asussa, rappeutuva pihapiiri.

Säilyneisyys ja arviointi: Yksi Perkiön kylän harvoista säilyneistä Pohjalaistaloista. Kohde on säilynyt alkuperäisasussa ja ilmentää selvästi aikansa rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa sille huomattavaa rakennushistoriallista arvoa. Maisemallisesti merkittävä Hiiripellontielle näkyvän sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sz*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivu Hiiripellontielle länteen.

Asuinrakennuksessa (A) on rappeutunut kaksoiskuisti pihan puolella.

Kuisti on päässyt pahasti rappeutumaan.

Kuistin sisäikkunadetalji.

Vähätupa asuinrakennuksen pohjoispuolella on romahtanut.

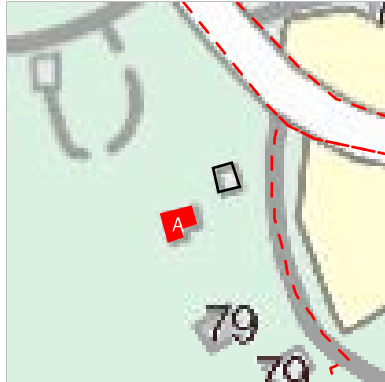

Asuinrakennuksen (A) pohjoispääty ja nikkarityylinen kuisti.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Ulkorakennus pihapiirin itäreunustalla on palaamassa luontoon.

Kohde nro 69.
90544500030026

Kohdetyyppi: torppa

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto, viimeksi ollut käytössä kesäasuntona

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun loppupuoli

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen trapetsipelti

Sisäänkäynti: etelän puolella myöhemmin lisätty harjakattoinen umpikuisti

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Perinteinen torppa kivisellä mäkitontilla.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilynyt alkuperäisasussaan, ja viestii selvästi aikansa rakennustavasta, mikä antaa kohteelle rakennushistoriallista arvoa.

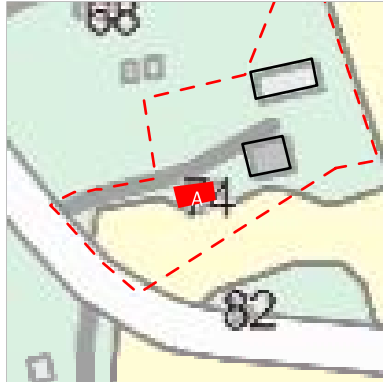
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Perkiöntien kulttuuriympäristöaluetta.

Vaikeasti kuvattava asuinrakennus (A) pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen länsipäätä.

Kohde nro 70.
90544500060079

Kohdetyyppi: entinen maatila, nykyinen omakotitalon pihapiiri

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: piharakennus

Alkuperäinen käyttö: asunto, maatilán vähätupa

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen aaltopelti

Sisäänkäynti: rakennuksen kulmauksessa sisäänkäynti suoraan julkisivusta

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Kulmittain lisärakennettu vähätupa täysin muuttuneessa 1970-luvulla rakennetun omakotitalon pihassa.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilyttänyt aikakaudelleen ominaisen ilmeensä, ja viestii aikansa rakennustavasta, mikä antaa kohteelle rakennushistoriallista arvoa. Tiettyä maisemallista arvoa tielle näkyvän sijaintinsa johdosta.

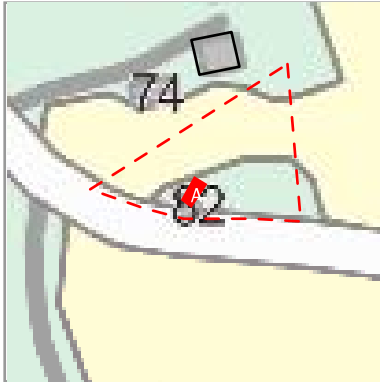
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Perkiöntien kulttuuriympäristöaluetta.

Asuinrakennus (A) pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennus (A) lännestä kuvattuna.

Kohde nro 71.
90544500060012

Kohdetyyppi: torppa

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: -

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean keltainen uusittu ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: suoraan julkisivusta, pienen suojalipan alta

Kunto: hyvä

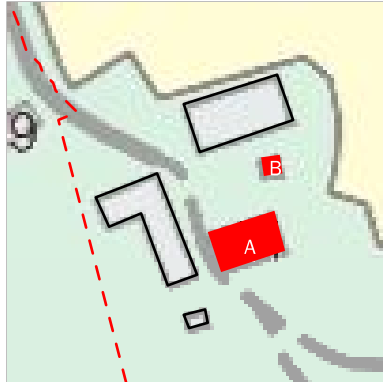
Luonnehdinta: Ulkoasultaan uusittu 1930-asuintalo.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennuksen ulkoasu on osittaisen ikkunavaihdon myötä hienon muuttunut, mutta on yleispiirteiltään säilynyt pieni torppa, jolla rakennushistoriallista arvoa. Kyläkuvallisesti merkittävä tienviereisen sijaintinsa johdosta, mikä antaa sille huomattavaa maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Perkiöntien kulttuuriympäristöaluetta.

Asuinrakennus (A) kuvattuna Perkiöntieltä idästä päin.

Kohde nro 72.
905-445-6-5

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: vaihteittain rakennettu, vanhin osa 1800-luvulta, laajennettu 1970-luvulla (omistajan mukaan)

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: vanhassa osassa kiilakivi, uudemmassa betoni

Runko: vanhassa osassa hirs, uudemmassa ranka

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vihreät ovet

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: pihan puolella kaksi kuistia, vanhempi, osittain lähes täyskorkea kaksoiskuisti harjakatoilla ja uudempi matalampi harjakattoinen umpikuisti

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen vilja-aitta. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, vihreät ovet. Aittaan on rakennettu kiinni pystypaneloitu pulpettikattoinen vaja vastaavalla värityksellä.

Luonnehdinta: 1970-luvulla laajennettu perinteinen pohjalaistalo, jonka ilme auko-

TIDORUM-arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) pihastapäin kuvattuna. Alkuperäinen osa vasemmalla.

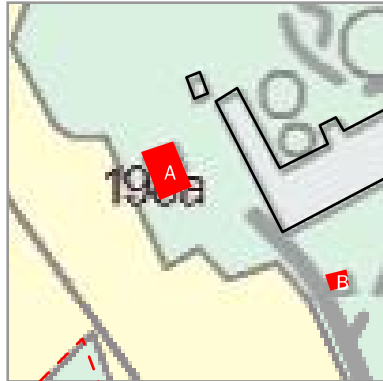
tusmuutosten myötä epäselvä. Luonteenomainen kaksoiskuisti 1900-luvun alkupuolelta.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ilmeeltään muuttunut, mutta sen alkuperä on silti jokseenkin hyvin johdettavissa. Kaksoiskuisti säilynyt lähes alkuperäisasussaan, mikä antaa rakennukselle rakennushistoriallista arvoa. Vilja-aitta on hyvin säilynyt ja sillä on huomattava rakennushistoriallinen arvo.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Vilja-aitta(A) vajoineen lännestä kuvattuna.

Kohde nro 73.
90544500040018

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: osa suuresta pohjalaistalosta, siirretty kiinteistöjaon yhteydessä, ei tietoa milloin tai mistä

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: tiiliprofiloitu pelti

Sisäänkäynti: pihan puolella myöhemmin lisätty avokuisti

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): Perinteinen kaksikerroksinen, nurkkakiville perustettu hirsirunkoinen, harjakattoinen otsa-aitta. Alakerrassa posket. Paljaat hirret punaiset, valkoiset nurkat, ei vuorauksia. Keltainen ovi ja luukku. Tiiliprofiloitu peltikatto.

Luonnehdinta: Ulkoasultaan uusittu pohjalaistalo eriaikaisista suurista ja toiminnassa olevista maatalousrakennuksista koostuvassa pihapiirissä, jossa päärakennuksena 1970-lu-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) pihastapäin kuvattuna. Rakennuksen takaa aukeaa laaja näkymä arvokkaaseen peltomaisemaan.

vun omakotitalo.

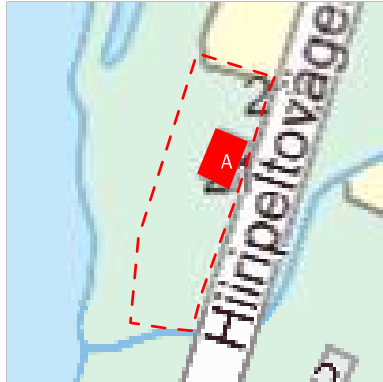
Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ulkoasultaan muuttunut, mutta ilmentää yleispiirteiltään perinteisen pohjalaistalon periaatteita, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

Vilja-aitta on hyvin säilynyt ja sillä on huomattavaa rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Aitta (A) kaakosta kuvattuna.

Kohde nro 74.
90544500060058

Kohdetyyppi: kahden asunnon rakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kaksi asuntoa

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku

Kerrosluku: 2

Sokkeli: betoni

Runko: hirsi?

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: vaalean keltainen, englanninpunaiset ikkunat, valkoiset vuoraukset ja nurkat, ruskeat ovet

Kattomuoto: auma

Katemateriaali: ruskea saumapelti

Sisäänkäynti: pihan puolella kaksi umpikuistia, puoliamakatolla

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Vuokra-asuntotalo 1900-luvun alkupuolen asussa.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennustyyppinä paikallisesti harvinainen, ulkoasultaan jokseenkin hyvin säilynyt arviolta 1920-luvulta peräisin oleva useamman asunnon talo, jolla rakennushistoriallista arvoa. Huomattavaa maisemallista arvoa tienviereisen sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

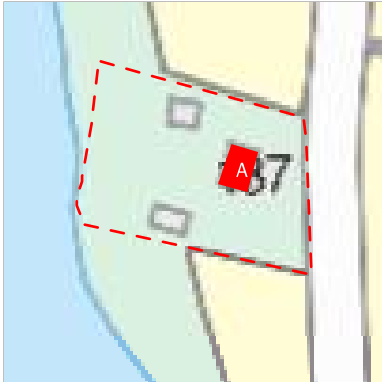
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Hiiripellontieltä etelästä päin kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) sisäänkäyntikuistit on pihan ja joen puolella.

Kohde nro 75.
90544500020013

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: betoni
Runko: -
Julkisivumateriaali: roiskerappaus
Väri: sementinharmaa, uusitut punavalkoiset ikkunat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: punainen saumapelti
Sisäänkäynti: -
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Jälleenrakennuskauden asuintalo

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ikkunavaihdosta huolimatta säilyttänyt ulko-asunsa ja ilmeensä, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

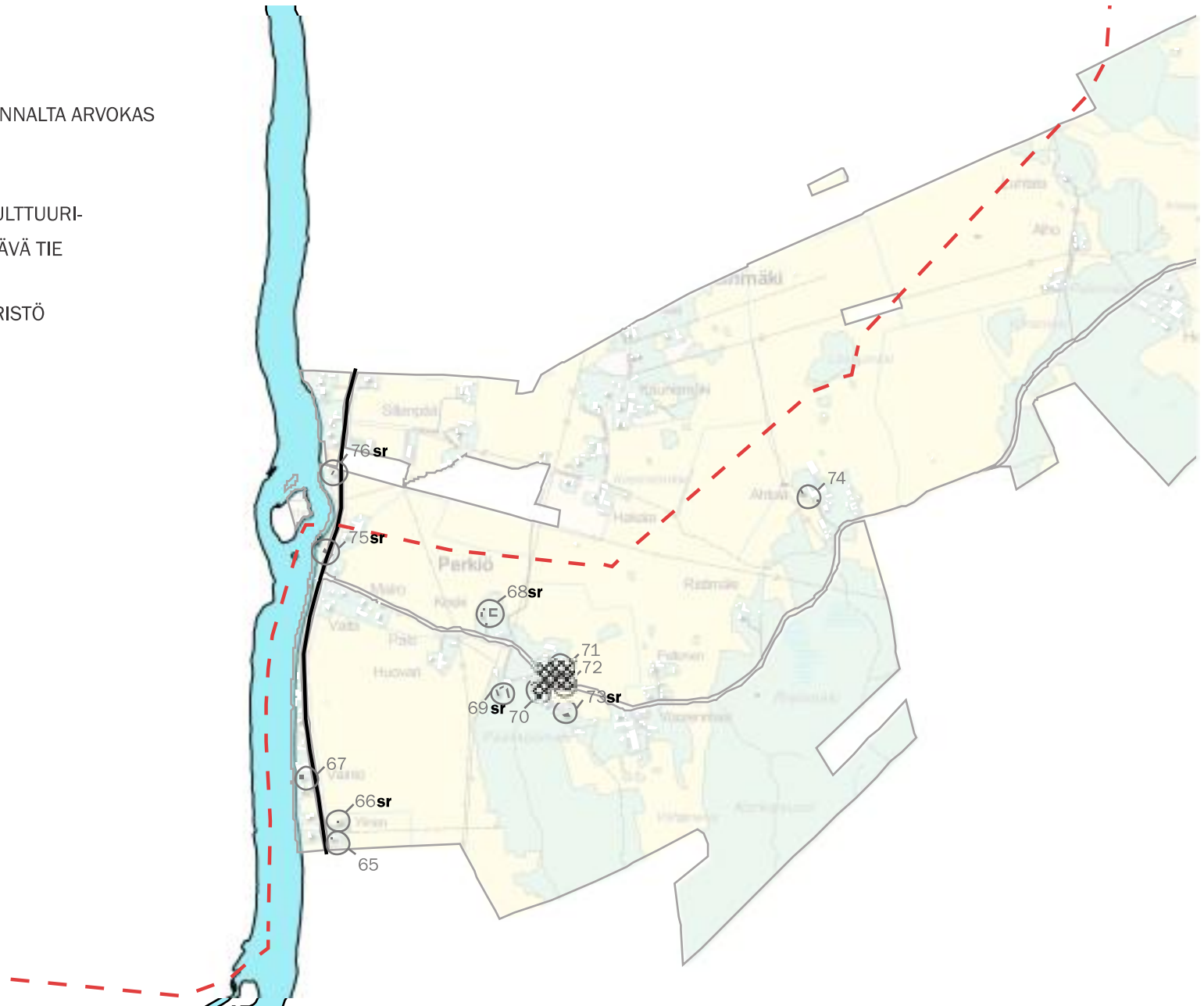
Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

Asuinrakennus (A) ajotieltä idästä kuvattuna.

Yleiskaavaan vietävät kohteet

- sr** KULTTUURIYMPÄRISTÖN KANNALTA ARVOKAS
YKSITTÄISKOHDE
- MAISEMALLISESTI JA/TAI KULTTUURI-
HISTORIALLISTESTI MERKITTÄVÄ TIE
- ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

PERKIÖNMÄEN ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

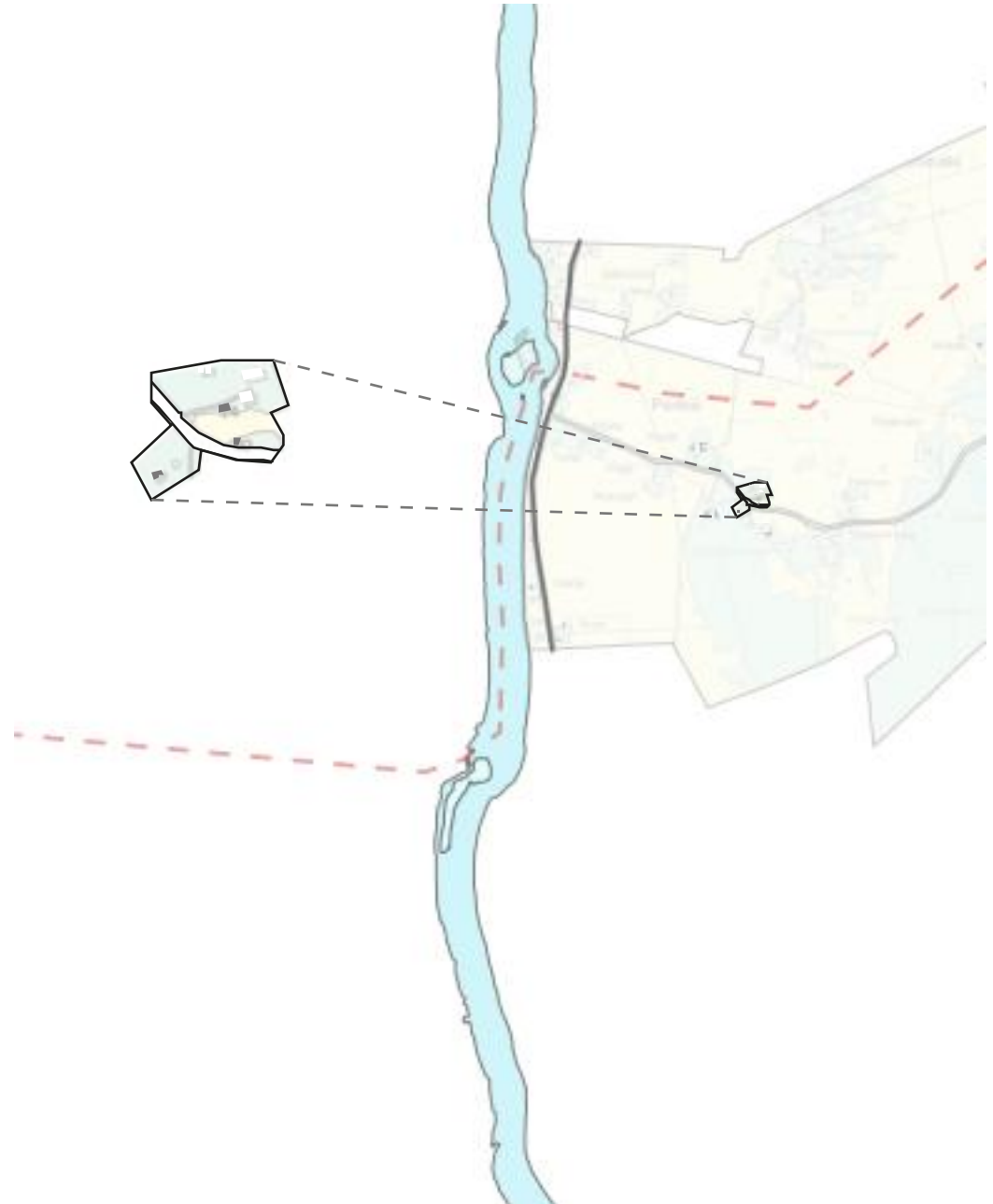
Alueen kuvailu ja ominaispiirteet

1800-luvun loppupuolella rakentunut tienvarsimiljö, jossa perinteistä torppariasutusta.

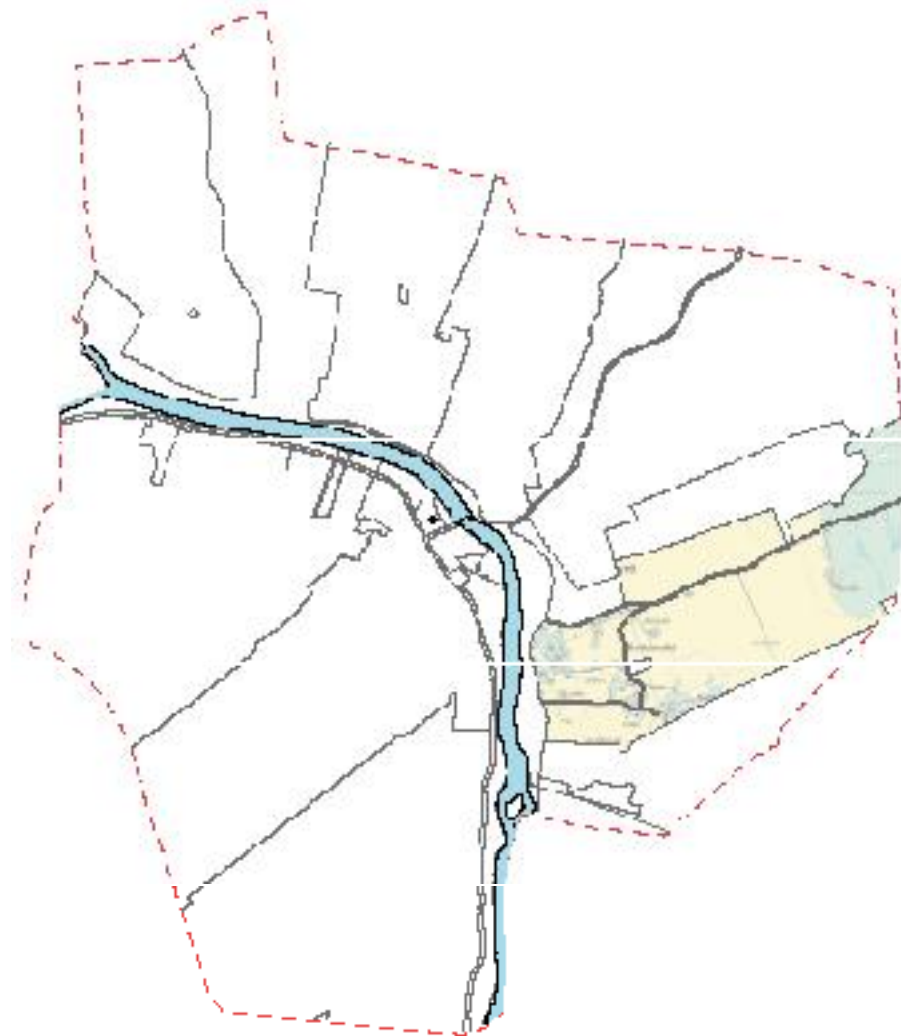
Rakennuskanta on punamullattua tai muuten punaiseksi maalattua, pienimittakaavaista ja kumpuilevaan maastoon sovitettua. Vanhat mökit on osittain vapaa-ajankäytössä, osittain tyhjillään. Tyhjien mökkien pihapiirit ovat villiintyneet.

Tie on maastoa myötäilevä, mutkitteleva ja kapea, päällystämätön hiekkatie.

Maankäytön suunnittelussa ja tien kohennustöissä tulee huomioida alueen rakennuskannan kulttuurihistorialliset arvot, alueen historiallinen rakenne sekä tien historiallisen luonteen ja tienläheisen rakentamisen säilyminen.

SELKÄMÄKI

5.6.1. YLEISPIIRTEINEN KYLÄKUVAILU

Selkämäki sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella. Sen naapureita ovat etelässä Perkiö, pohjoisessa Ojaniemi ja Haarajoki ja joen toisella puolella Kirkkonkylä. Koillisessa kylä rajoittuu Vöyrin kunnan maihin.

Kylän maisemaa hallitsee kolme tekijää: Kyrönjoki, Kyrönjokilaakson peltoaukeat, jotka koillisessa rajautuvat sankkoihin metsiin ja asutus, joka osittain on sijoittunut Kyrönjoen vartta noudattelevan Hiiripellontien varteen ja osittain siitä itään muutaman vanha kylätien varteen.

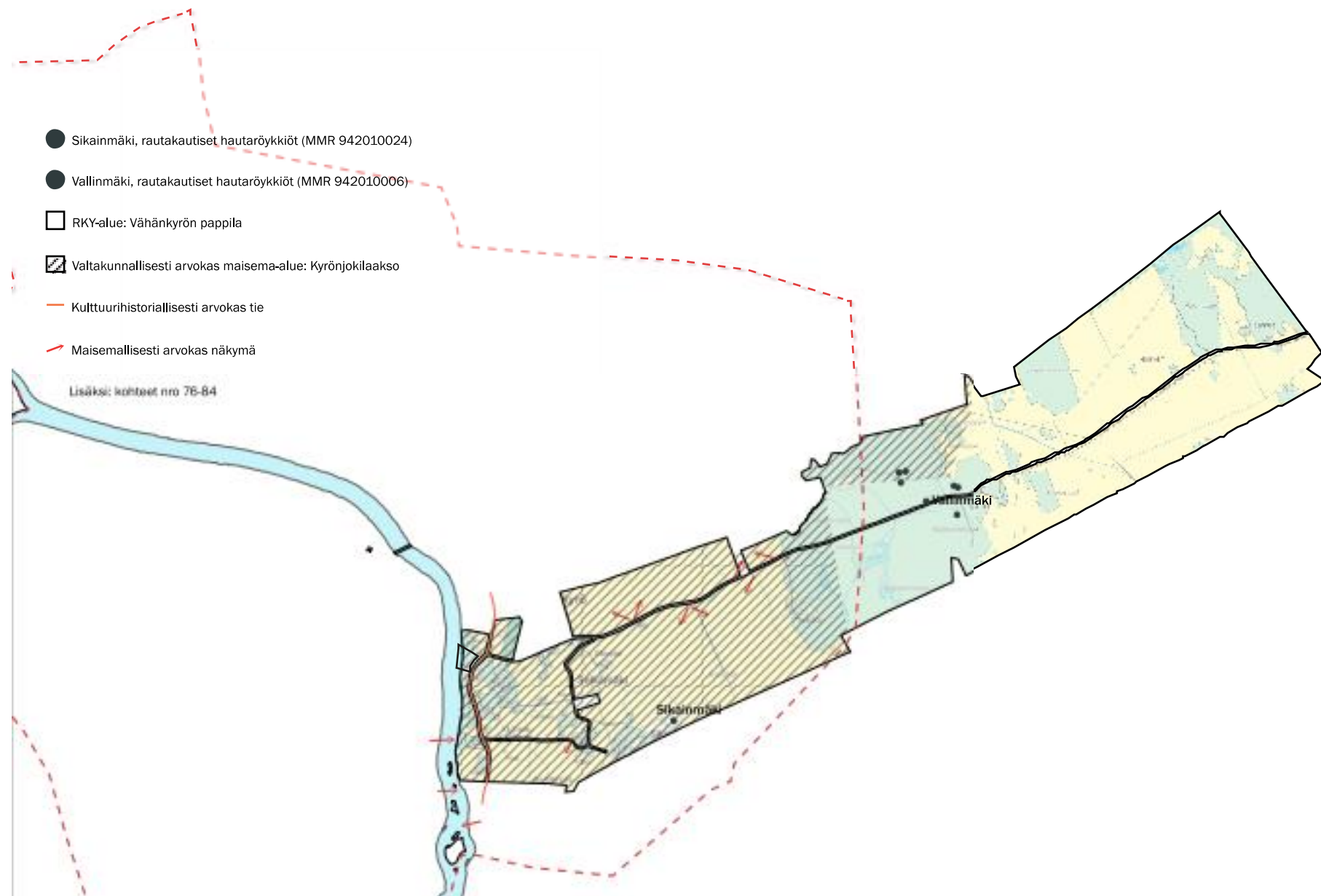
Selkämäen kylän historiasta ei ole koottu erityistä teosta, joten alueen historialliset taustatiedot ovat tässä selvityksessä jääneet vähäisiksi. Kylän aikaisinta historiallista asutusta tutkitaankin siten vain 1700-luvulla isojakoa varten piirretyistä kartoista.

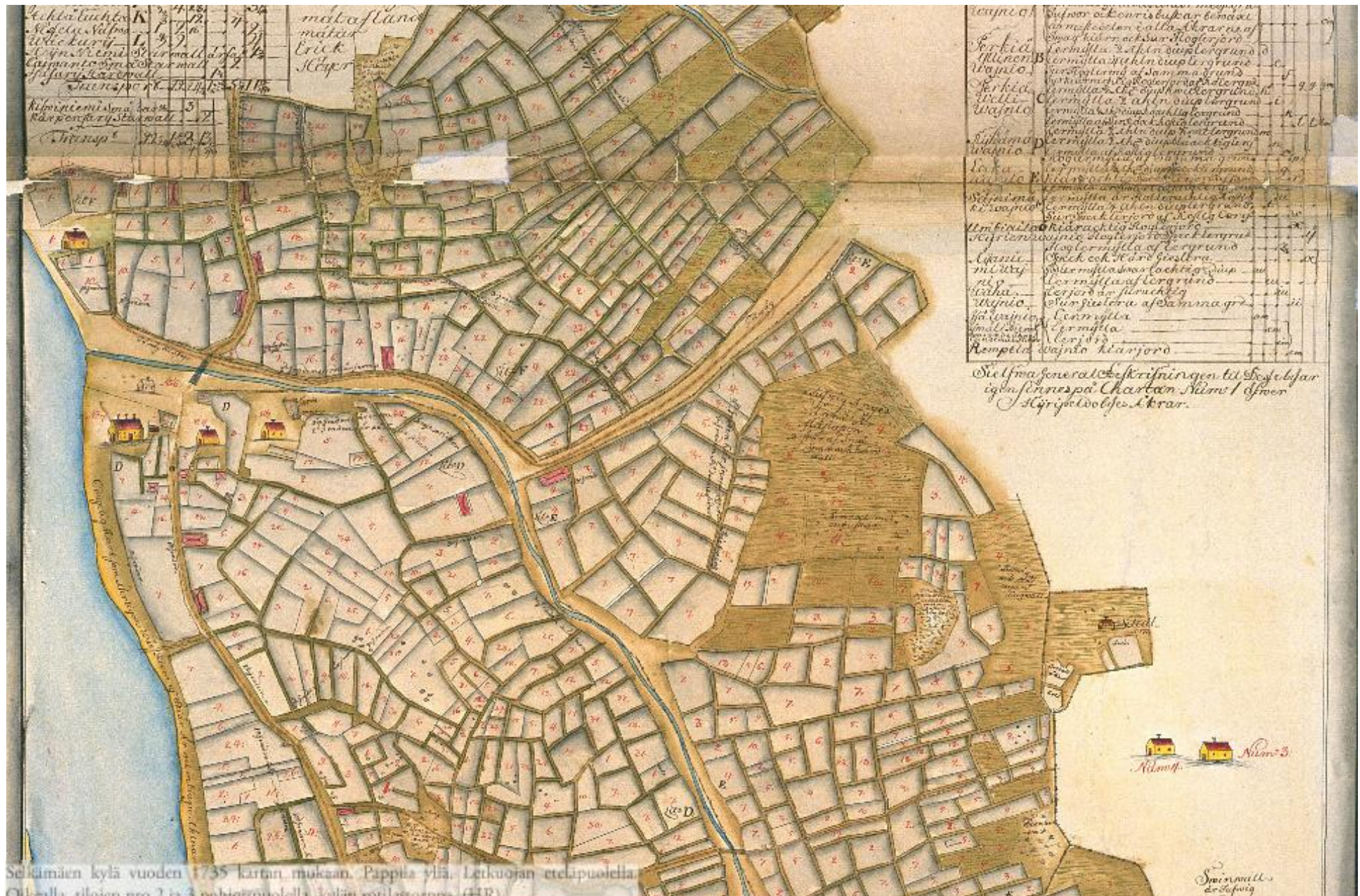
Kyrönjoen uomanmuutos 1600-luvulla vaikutti Selkämäkeen yhtä lailla kuin Perkiöön. Kylän varhaisin asutus sijoittui joen aikaisemman uoman rannalle. Murtautuessaan uuteen uomaan joki siirtyi Selkämäen kylän itäpuolelta sen länsipuolelle. Kylän poikki kulkeva Letkunoja on jääne joen aikaisemmasta uomasta.

1700-luvulla Selkämäen kylässä oli seitsemän taloa. Alin, eli pohjoisin, oli Jaakkola, jonka nykyinen päärakennus on 1900-luvun alusta. Letkunojan eteläpuolella sijaitsee Vähäncyron pappila, 1800-luvun alkupuolelta juontuva, alkujaan Vaasan hovioikeuden presidentin kesäasunnoksi Iskmohon pytytetty rakennus. Vähäncyron nykyinen hautausmaa on myös perustettu valtaosin Selkämäen kylän entisille maille. Se on kuitenkin 1900-luvun alusta. Vähäncyroläiset on aikaisemmin haudattu Rautamäen kirkonmäelle ja sitä ennen Kirkkosaaren kirkonmäelle.

Pappilaa vastapäätä, tien toisella puolella, oli useamman talon tiivis kylä. Näistä ainoastaan Torkon pihapiirissä on säilynyt talonpoikaista rakennuskantaa. Selkämäen toinen vanhaa perua oleva asutusalue sijaitsee Pappilasta kaakkoon, nykyisen Huovarintien kieppissä. Täälläkin on valitettavasti vain muutaman vanhan tilan jäänteet säilynyt meidän aikaamme.

Vähäncyroläinen 1900-luvun puolen välin pläkkiteollisuuden kulta-aika peilautuu myös Selkämäen kulttuuriympäristöön. Rintakylässä menestyksekkäs pläkkitehtailija Tuominen korvasi Sumun tilan päärakennuksen uudella näyttävällä ja erikoisella, tanskalaisvaikutteisella asuinrakennuksella. Sen luonteenomainen silhuetti on tunnusomainen osa Selkämäen kyläkuva.

Selkämäen kylä vuoden 1735 kartan mukaan. Pappila ylä, Leikkuoran eteläpuolella. Orkealla, tilojen nro 2 ja 3 pohjoispuolella, kylän sotilastorppa. (HR)

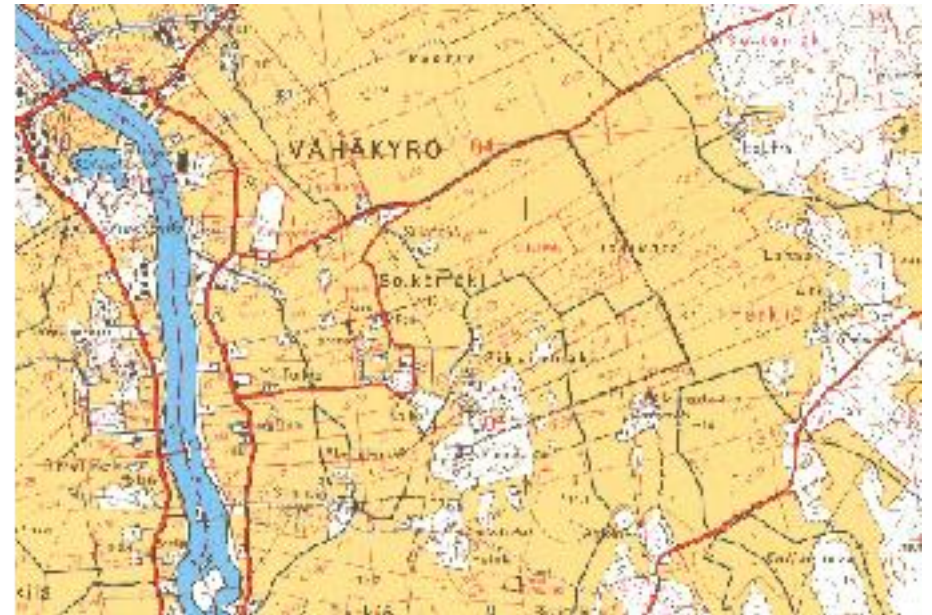
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Yllä vasemmalla: Selkämäen kylä Gustaf Savanderin piirtämän vuoden 1845 pittäjäkartan mukaan. Kylä muodostui pappilasta ja kuudesta kantatilasta, jotka sijoituivat osin pappilaa vastapäätä ja sen pohjoispuolelle, osin nykyisen Halteistentien mutkaan, jossa aikaisemmin sijaitsi myös kylän sotilastorppa peltotilkuineen.

Yllä oikealla: Selkämäen kylä vuoden 1970 peruskartan mukaan.

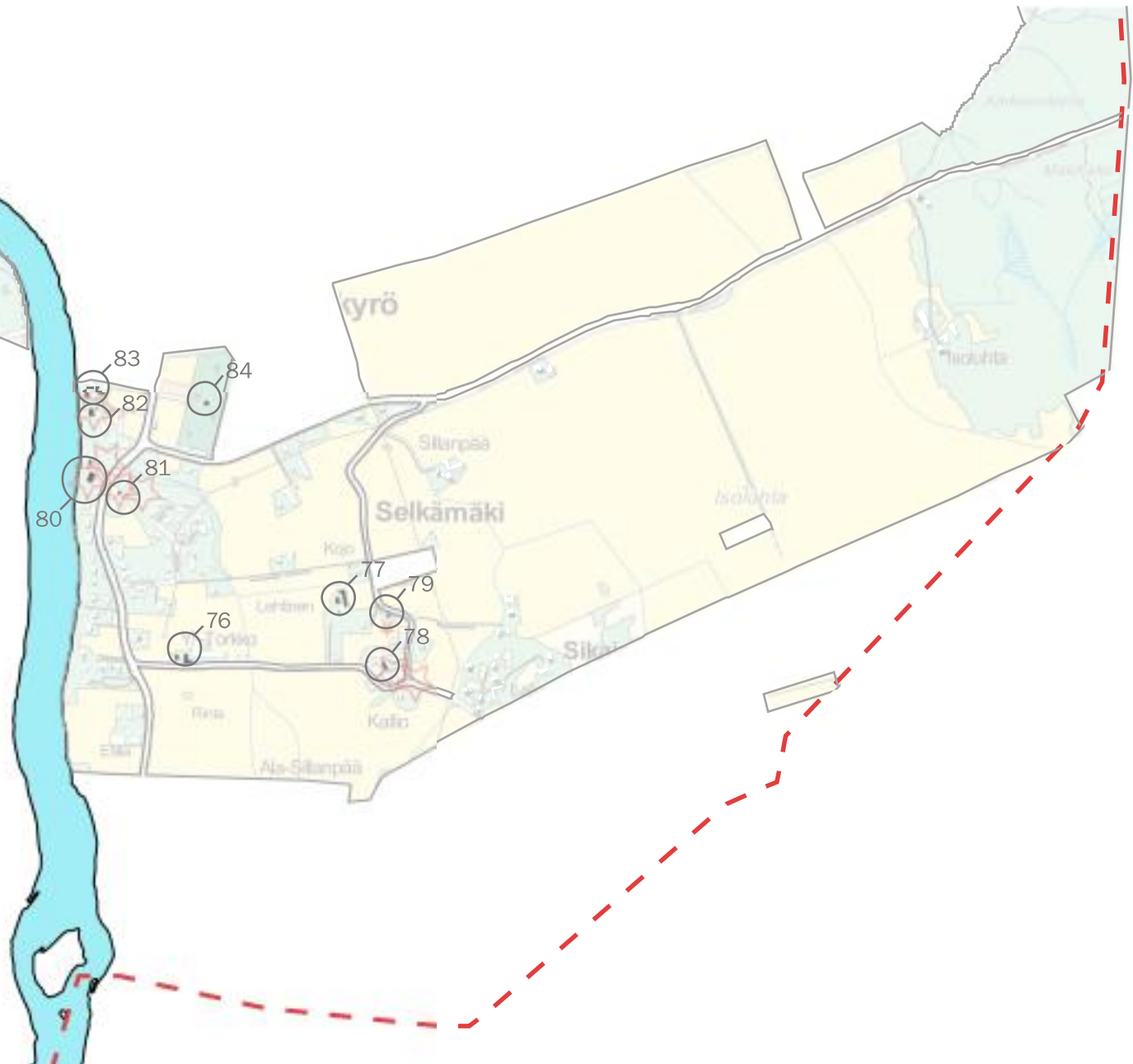
Oikealla: Joen toiselta puolelta pohjoiseen kuvatussa valokuvassa 1900-luvun alusta näkyy pappilan mansardikattoinen päärakennus ja siitä vasemmalle, Sumun ja Jaakkolan talot (kohde 81). Pappilasta oikealle näkyy Torkkolan tilan päärakennus. Tilan vähätupa on säilynyt, kohde 81. Kuva: Vähäkyrö-seura.

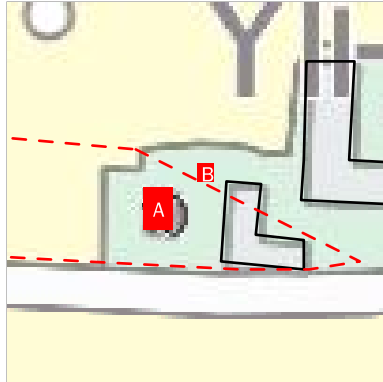

Selkämäen rakennusinventointikohteet

- 76. Halteisentie 10
- 77. Halteisentie 44
- 78. Halteisentie 58
- 79. Halteisentie 61
- 80. Hiiripellontie 11
- 81. Hiiripellontie 8
- 82. Sumuntie 7
- 83. Sumuntie 5
- 84. Vähänkyrön hautausmaa

Isot tähdet osoittavat kantatilojen paikkoja ja pieni sotilastorppaa vuoden 1735 kartan mukaan ja kertovat siten kylän vanhimman asutuksen sijoittumisesta.

Kohde nro 76.
90544900020033

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1930-luvulta, hirsikehikko vanhempi (omistajan mukaan)

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: lomautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja, julkisivukorotuksessa mansardikatto

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: pihan puolella täyskorkea poikkipääty, jossa osittain sisäänvedetty parveke, jonka alla ulko-ovi suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen vilja-aitta vuodelta 1794 (merkintä sisäpuolella hirsikerrassa). Paljaat hirret punamullattu, keltainen harvinaisen matala ovi. Ei vuorauksia. Siirretty nykyiselle paikalleen pappilaa vastapäätä sijainneelta, vähätupaa lukuunottamatta purelta Torkon tilalta.

Luonnehdinta: Ulkoasultaan uusittu 1930-luvun asuintalo eriaikaisista maatalousraken-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Halteisentieltä lännestä päin kuvattuna.

Asuinrakennus (A) pihan puolelta kuvattuna.

Aitta (B) luoteesta kuvattuna.

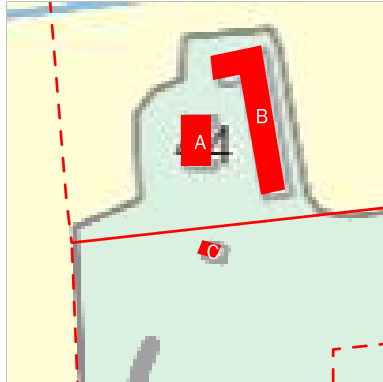
nuksista koostuvassa pihapiirissä, johon kuuluu myös muualta siirretty 1700-luvun aitta.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ulkoasultaan muuttunut, mutta ilmentää yleispiirteiltään 1930-luvun ihanteita, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Aitta on harvinaisen vanha ja rakennushistoriallisesti huomattavan arvokas.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Vuonna 1792 rakennetussa aitassa (B) on harvinaisen matala ovi ja yläosastaan ulosviistetyt sivuseinät. Leveäräystäinen katto ei ole alkuperäinen. Etelästä kuvattuna

Kohde nro 77.
90544900080009

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B), aitta (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: harmaantunut punamulta, valkoiset ikkunat ja vuoraukset

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: kohtalainen

Ulkorakennus (B): Perinteinen, eri osista koostuva, suurilta osin hirsirunkoinen, harjakattoinen ulkorakennus, paljaalla hirrellä.

Vilja-aitta (B): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen vilja-aitta. Paljaat hirret harmaantuneella punamullalla.

Luonnehdinta: Ulkoasultaan säilynyt 1900-luvun alun pohjalaistalo samanaikaisista ul-

Asuinrakennuksen (A) sisäänkäynti idänpuolisessa julkisivussa on luonteeltaan julkinen. Onko rakennuksessa ollut asumisen lisäksi muuta toimintaa?

Asuinrakennuksen (A) lännenpuolista julkisivua ja eteläpäätä.

Ulkorakennus (B) luoteesta kuvattuna.

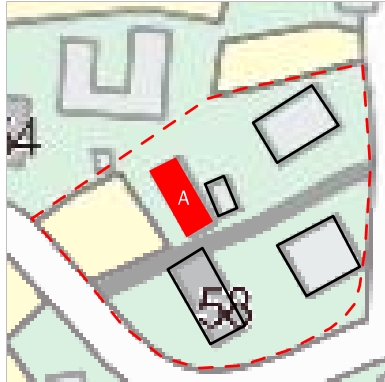
korakennuksista koostuvassa pihapiirissä, jossa myös kaatopaikkamaista varastointia.

Säilyneisyys ja arviointi: Lähes alkuperäisasussaan säilynyt perinteistä rakennustapaa noudatteleva 1900-luvun alkupuolen pihapiiri, jolla rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Vilja-aitta (C) luoteesta kuvattuna.

Kohde nro 78.
90544900030025

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiällä

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun ensimmäinen puolisko

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: paljas hirsi, omistajan mukaan ollut alunperin päreillä vuorattu

Väri: punamulta, valkoiset kaksijakoiset ikkunat, ei vuorauksia, punainen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihan puolella ovi suoraan julkisivussa, alkuperäinen ilmeisesti harjakattoinen avokuisti purettu pois

Kunto: kiitävä

Luonnehdinta: Kunnostustoimenpiteiltään ilmeisesti kesken jäänyt suurehko pohjalais-talo, jonka ikkunat uusittu, ehkä 1950-luvulla. Nykyisin osa uudempaa pihapiiriä.

Säilyneisyys ja arviointi: Ilmeeltään alastomaksi riisuttu pohjalais-talo, joka tilastaan huolimatta ilmentää alkuperäänsä sekä paikallista rakennusperinnettä, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sz*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

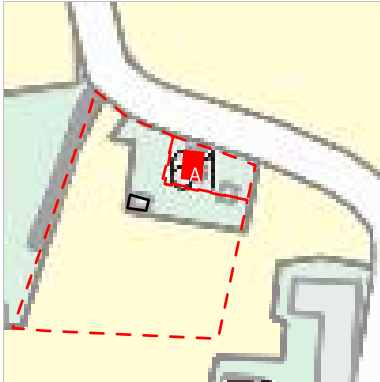
Asuinrakennuksen (A) lounaanpuoleinen julkisivu.

Kaakkoispääty.

Koillispuolen kuistin jäänteet.

Kohde nro 79.
90544900040003

Kohdetyyppi: torppa

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: sotilastorppa? (vanhojen karttojen mukaan paikalla on sijainnut kylän sotilastorppa)

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, punainen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen tiiliprofilipelti

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Yksinäinen kunnostettu ulkosasultaan säilynyt yksittäistupa.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on hyvin säilynyt ja ilmentää selvästi pohjalaista rakennusperinnettä ja torppariluokan elinehtoja, mikä antaa kohteelle sekä merkittävää rakennushistoriallista, että yhteiskuntahistoriallista arvoa. Uusittu peltikate hallitsee tosin valitettavalla tavalla kokonaiskuvaa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

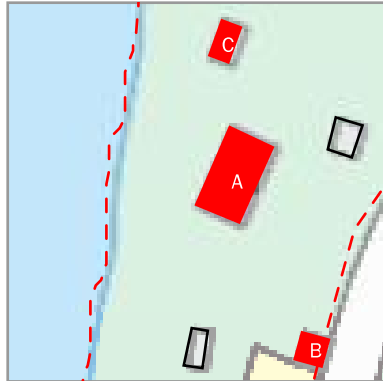
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) idänpuolinen julkisivu.

Hyvin huollettu sisäänkäynti.

Kohde nro 80. "Pappila"
90544900070023

Kohdetyyppi: pappila

Aikaisempi inventointi: 1997, 2014

Inventoidut rakennukset: pappilarakennus (A), kymmenysaitta (B) ja pihasauna (C)

Pappilarakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: rakennettu hovioikeudenpresidentin kesäasunnoksi Iskmohon, siirretty nykyiselle paikalleen kirkkoherran virkataloksi

Rakennusvuosi: 1802, siirretty vuonna 1817 nykyiselle paikalleen

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, tummanharmaa ovi

Kattomuoto: mansardi

Katemateriaali: tummanharmaa saumapelti

Sisäänkäynti: ikkunajaoltaan poikkeavat aumakattoiset umpikuistit pihanpuolella ja pohjoispäädyssä myöhemmin lisätyt

Kunto: hyvä

Kymmenysaitta (B): Suuri hirsirunkoinen, harjakattoinen vilja-aitta. Rimautapaneeli, betonikattotiilet. Punamulta, valkoiset vuoraukset.

Saunarakennus (C): Hirsirunkoinen, harjakattoinen saunarakennus, punamullatulla paljaalla hirrellä. Kaksi avokuistia pihan puolella, toinen saunatilaan ja toinen kamariin. Valkoiset vuoraukset, keltaiset ovet.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Pappilarakennus (A) Kyrönjoen rantatörmäällä, vastarannalta, Kirkonkylän puolelta kuvattuna.

Pappilarakennuksen (A) pihanpuolista julkisivua. Kaakosta kuvattuna.

Pappilarakennuksen (A) kuistit ristipröissättyine ikkunoineen ovat muuta rakennusta uudempiä perua. Pohjoisesta kuvattuna.

Luonnehdinta: 1800-luvun alun pappilan pihapiiri, jossa uudehko autokatos tienpuolella. Hiljattain restauroitu.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on hyvin säilynyt. Paikka on vanha pappilan paikka, jossa on myös sijainnut Vähänkyrön kaksi aikaisempaa pappilaa. Pappila on kautta aikojen ollut kyläläisille tärkeä rakennus, jonne hakeuduttiin hoitamaan sekä kirkollisia että maallisempiakin asioita. Pappila on myös toiminut tärkeänä sivistyslaitoksena, josta tieto ja uudet aatteet ovat levinneet muualle yhteiskuntaan. Sekä rakennuksella, että paikalla on pitkä historiallinen jatkumo. Pappila on ollut papin asuttamana keskeytyksettä, ja tämän mahdollistaminen tulevaisuudessakin on tärkeää myös kohteen kulttuurihistoriallisen arvon kannalta.

Itse pappilarakennus on aluperin rakennettu Iskmohon silloisen hovioikeudenpresidentti Reuterholmin kesäasunnoksi. Vaikka rakennus on sittemmin siirretty ja otettu uuteen käyttöön, kertoo se silti harvinaisen vanhana säilyneenä esimerkkinä myös varhaisesta pohjalaisesta porvarisluokan kesähuvilakulttuurista.

Kohteella on erittäin merkittävä kerrostunut rakennushistoriallinen ja yhteiskuntahistoriallinen arvo. Se näkyy Kyrönjoen toiselle puolelle ja Ojaniemen sillalle asti. Suuri kymmenysaitta tien vieressä toimii maamerkkinä Hiiripellontietä pitkin tultaessa. Aitalla on siten erittäin suuri kyläkuvallinen merkitys. Kohteella kokonaisuudessaan on myös

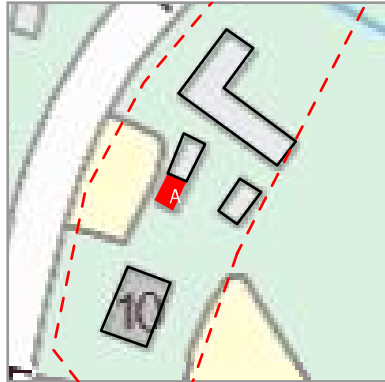
Kymmenysaitta (B) kohoo maamerkkinä Hiiripellontien laidassa. Etelästä kuvattuna.

merkittävää maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: Kuuluu RKY-alueeseen Vähänkyrön kirkko ja pappila, viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Yllä: Pappilan pihapiiriin kuuluu myös vanha saunarakennus. Kaakosta kuvattuna.

Kohde nro 81.
90544900040053

Kohdetyyppi: vähätupa
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: -
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, keltainen ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: aaltopelti
Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa
Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Torkkolan tilan ainut säilynyt talonpoikaisrakennus, uusien eriaikaisten asuin- ja piharakennusten ympäröimänä.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilynyt verraten hyvin sekä ulkoasultaan, että ilmeeltään ja ilmentää selvästi pohjalaista rakennusperinnettä, mikä antaa sille merkittävää rakennushistoriallista arvoa. Todistaa tilan vanhasta historiasta.

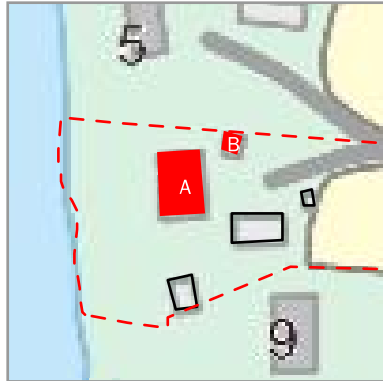
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu länteen tielle päin.

Asuinrakennuksen (A) eteläpäätä.

Kohde nro 82. "Alppilinna"
90544900010081

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: 1997, 2014
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), aitta (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1945, pläkkitehtailija Onni Salmisen rakennuttama
Suunnittelija: vaasalainen arkkitehti
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: betoni
Runko: -
Julkisivumateriaali: sileä rappaus
Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, tummanruskea ovi
Kattomuoto: erikoinen kattomuoto, jyrkkä ja korkea aumakatto, säterityyppisellä ilmanvaihto- ja vinttikerroksella
Katemateriaali: kolmiorimahuopa
Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa, loivan kaarvan suojakatoksen alta
Kunto: hyvä

Aitta (B): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen aitta. Paljaalla hirrellä, peltikatto. Punamulta, valkoiset vuoraukset, vaaleankeltainen ovi ja luukku.

Luonnehdinta: Sumun tilan päärakennuksen korvannut asuinrakennus, jonka katto-
muodossa nähtävissä tanskalaisvaikutteita, osittain perinteisistä ulkorakennuksista koos-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pääjulkisivu itään, Hiiripellontien suuntaan.

Asuinrakennuksen (A) pohjoispäätä.

Asuinrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

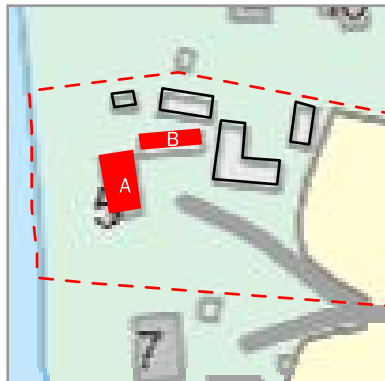
tuvassa pihapiirissä.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä ja ulkoasunsa. Rakennus on arkkitehtuuriltaan erittäin harvinainen ja viestii Vähäkyröläisen pläkkiteollisuuden menestyksestä viime vuosisadan vaihteeseen tultaessa, mikä antaa sille sekä rakennustaiteellista, että yhteiskuntahistoriallista arvoa. Rakennus on myös maisemallisesti arvokas Hiiripellontielle näkyvän sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Perinteinen aitta (B) todistaa paikan talonpoikaisesta alkuperästä. Etelästä kuvattuna.

Kohde nro 83. "Jaakkola"
90544900010059

Kohdetyyppi: torppa

Aikaisempi inventointi: 1997, 2014

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1910, rekisterin mukaan, arviolta 1800-luku.

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: osittain kiilakivi, osittain betoni

Runko: hirs

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, siniharmaat vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: kaksoiskuisti 1940-luvulta kaksine täyskorkeine poikkipäytyineen, aikaisemmin ollut kaksi erillistä kuistia, myöhemmin yhdistetty

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteinen hirsirunkoinen, harjakattoinen ulkorakennus. Osittain paljaalla hirrellä, osittain rimautapaneeli, aaltopeltikatto. Punamulta, valkoiset vuoraukset, siniharmaat ovet.

Luonnehdinta: Ulkoasultaan muuttunut talonpoikaistalo vanhoista perinteisistä ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

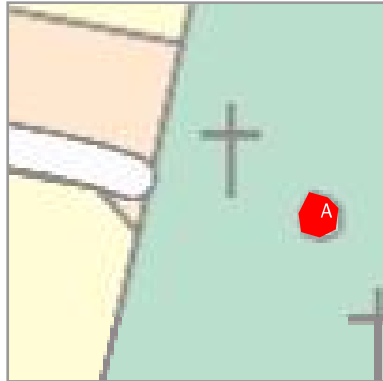
Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on ulkoasultaan muuttunut, mutta ulkorakennus (B) on säilynyt sekä ulkoasultaan että ilmeeltään. Pihapiiri kokonaisuudessaan ilmentää talopoikaista rakennustapaa ja ihanteita, mikä tuo sille huomattavaa rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Piharakennuksen (B) perinteinen ulkoasu ja ilme on säilynyt hyvin. Etelästä kuvattuna.

Kohde nro 84.

905-449-1-82

Kohdetyyppi: kappeli

Aikaisempi inventointi: 1997, 2014

Inventoidut rakennukset: siunauskappeli (A)

Siunauskappeli (A)

Nykyinen käyttö: hautausmaan siunauskappeli

Alkuperäinen käyttö: hautausmaan siunauskappeli

Rakennusvuosi: 1892

Suunnittelija: -

Kerrosuku: 1

Sokkeli: kiilakivi

Runko: kahdeksankulmainen hirsirunko

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoiset ovet

Kattomuoto: telttakatto, kahdeksankulmaisella pienellä tornimaisella kattolyhdillä

Katemateriaali: ruskea saumapelti

Sisäänkäynti: pariovet suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Historiaa: Vähänkyrön vanhin hautausmaa sijaitsi Kirkkosaarella vuonna 1610 valmistuneen kirkon ja sitä edeltäneen saarnahuoneen yhteydessä. Tämän jälkeen käytettiin uuden Rautamäelle rakennetun kirkon ympärillä olevaa hautausmaata 1800-luvun loppuun saakka. Ojaniemeläisiltä pakkolunastettiin maata uudeksi hautausmaaksi, joka vihittiin käyttöön vuonna 1892. Se laajennettiin nykyiselleen vuonna 1958.

Luonnehdinta: Kappelia kuvaillaan kopioksi Pyhän Henrikin kappelista Kokemäeltä.

Kahdeksankulmaisen kappelin symmetrinen pääjulkisivu länteen.

Sisäänkäyntidetali.

1930-luvun valokuvassa näkyy kappelin alkuperäinen goottilainen ilme.
Kuva: Vähäkyrö - Kotiseutukirja V

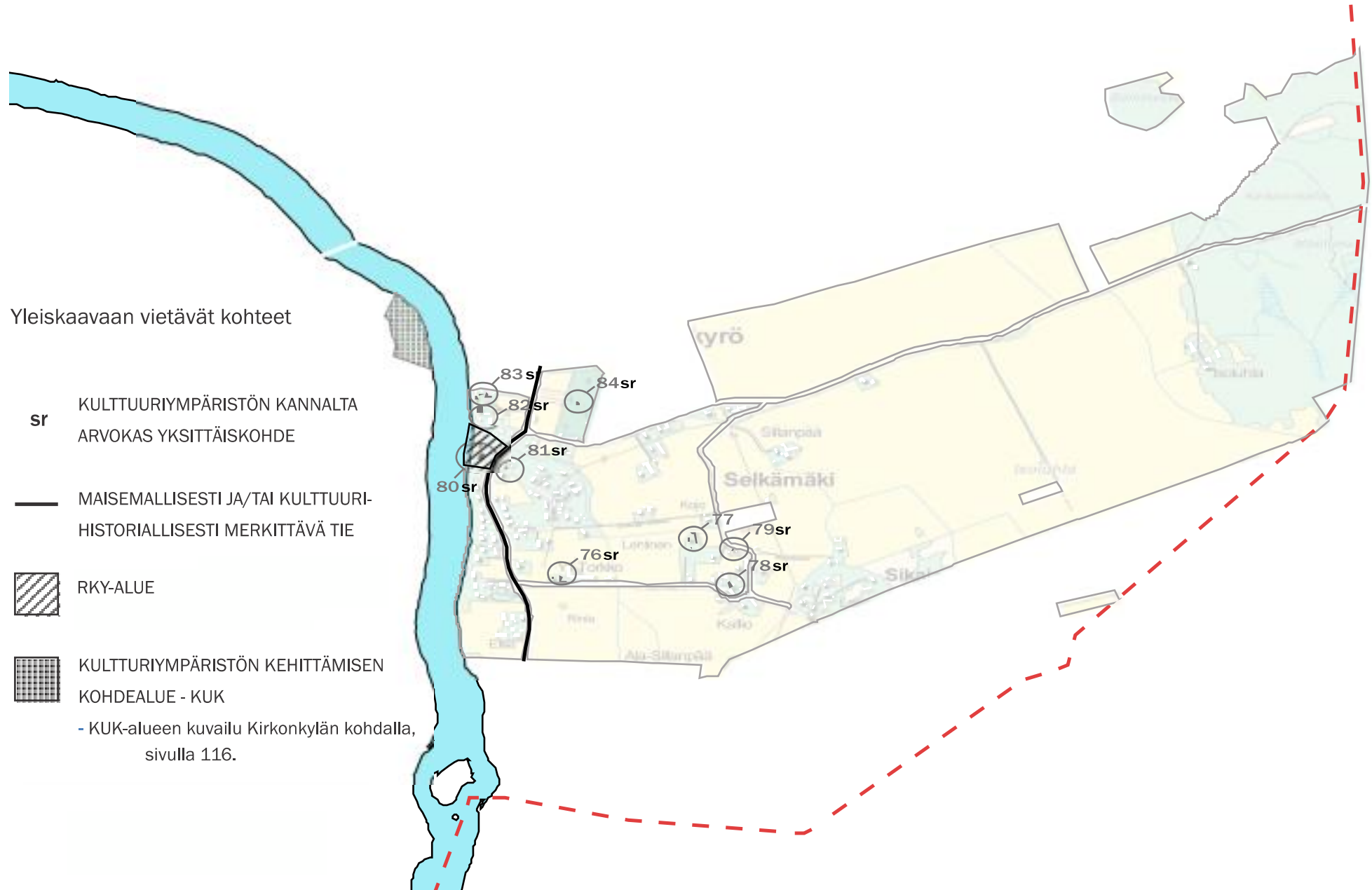
Kokemäen tiilirakenteisen puhtaasti uusgoottisen kappelin ja vähäncyron klassisoivan hautausmaakappelin suoranaiset yhteiset tekijät ovat kuitenkin vain kahdeksankulmainen pohjakaava ja tietyt yhteneväisyydet ikkunajärjestyksessä. Vähäncyron kappelin gootitiset piirteet eivät yllä taivaaseen kurottavia kolmionmallisia ikkunoita pidemmälle. Nykyisin on näin. Kappeli on kuitenkin ollut alkujaan eri näköinen. 1930-luvun valokuva kappelista paljastaa, miten kulmapilasterit ovat alkujaan jatkuneet ikään kuin katon läpi muodostaen katolle tyyliltään puhtaan gootitiset touretit, pienet kattotornit, yhteensä kahdeksan kappaletta. Tornit poistettiin 1950-luvun lopussa.

Säilyneisyys ja arviointi: Kappeli on suojeltu Kirkkolain nojalla.

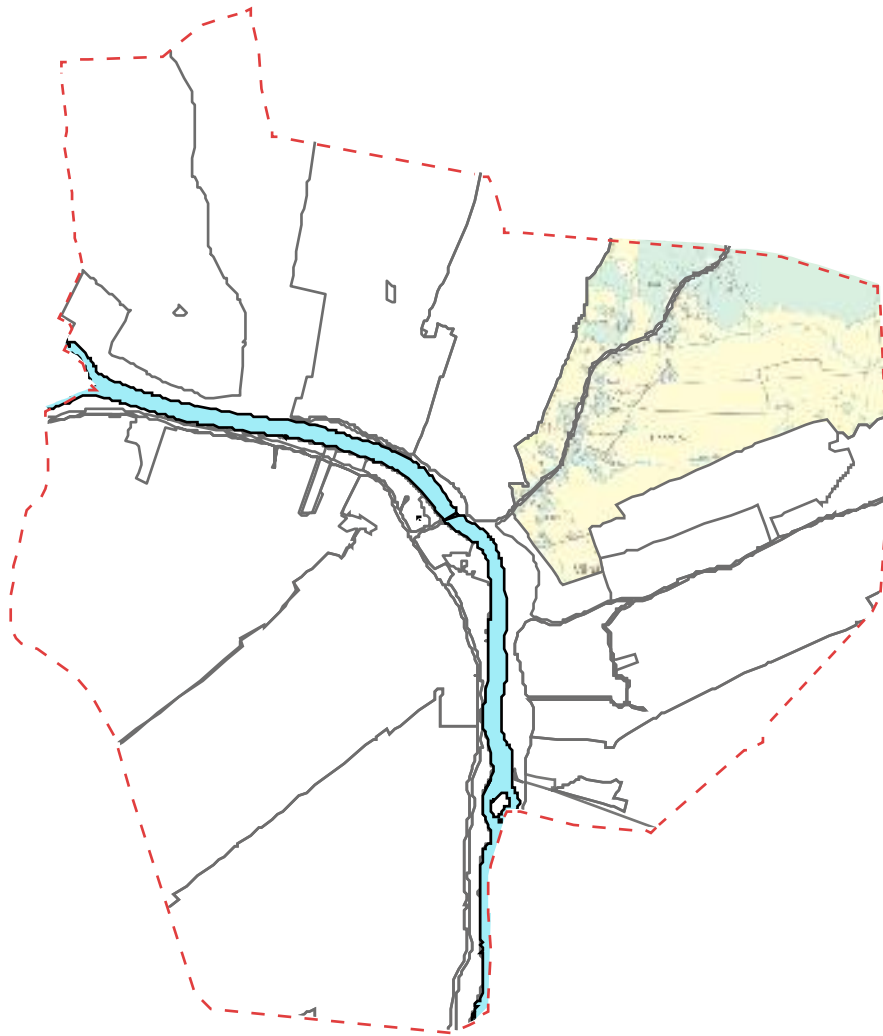
Rakennuksen ilme on muuttunut huomattavasti tornien poistamisen myötä. Se on menettänyt alkuperäiset tyylilliset yhtäläisyytensä esikuvana toimineen Pyhän Henrikin kappelin kanssa. Tornit tulisi palauttaa.

Rakennus on muuttuneesta ilmeestään huolimatta merkittävä sekä rakennushistorialliselta, että yhteiskuntahistorialliselta arvoltaan. Sillä on lisäksi huomattava maisemallinen arvo.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

HAARAJOKI

5.7.1. YLEISPIIRTEINEN KYLÄKUVAILU

Haarajoki sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella. Sen naapureita ovat etelässä Selkämäki, pohjoisessa Ojaniemi. Koillisessa kylä rajoittuu Vöyrin kunnan maihin. Haarajoen kylä eroaa muista selvityksen kylistä siinä, ettei sillä ole rajaa Kyrönjokeen.

Haarajoen maisema on valtaosin pelto-aukeiden hallitsema. Kylän poikki virtaa sille nimensäkin antanut Haarajoki, Kyrönjoen pieni monihaarainen sivujoki. Koillisessa pellot rajautuvat metsiin. Kylän asutus on sijoittunut Haarajoen uomaa seurailevan Haarajoen tien sekä siitä etelään poikkeavan Niemeläntien varteen.

Haarajoen kylän historiasta ei ole koottu erityistä teosta, joten alueen historialliset taustatiedot ovat tässä selvityksessä jääneet melko vähäisiksi. Kylän aikaisinta historiallista asutusta on tutkittu 1700-luvulla isojakoa varten piirretyistä kartoista. Tutkimuksen tukena on käytetty kylän asutusnimitystä käsittelevää artikkelia teoksessa Vähäkyrö kotiseutukirja IV.

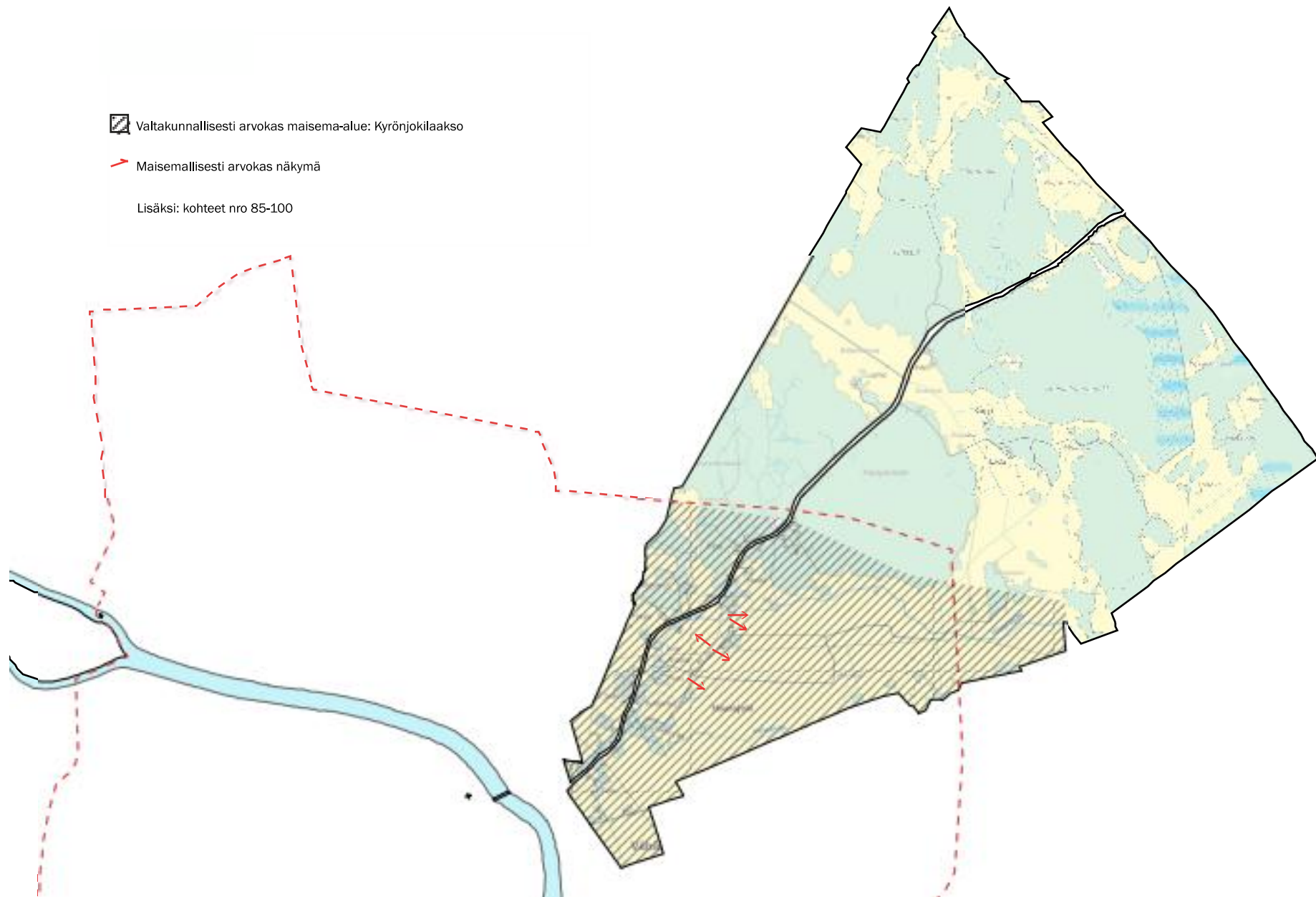
Haarajoen kylä muodostui alkujaan Ojaniemen kylän asutuksen noustessa Haarajoen luomanvartta ylöspäin. Haarajoki oli siten alkuun ikään kuin Ojaniemen mäkikylä kunnes eriytyi siitä omaksi kyläkseen. Haarajoen, tai silloin vielä Haaron nimellä kulkevan kylän, isännät mainitaan ensimmäistä kertaa asiakirjoissa 1500-luvulla.

1700-luvulla Haarajoen, oli kokonaista kaksitoista taloa. Viisi taloista sijaitsi nykyisen Niemeläntien eteläpuolen, luoden alueelle tiiviin kylärykelmän. Vanhasta kyläkeskustasta ei ole säilynyt kuin yksi talonpoikainen rakennus, ja sekin väritykseltään muuttuneena. Vanha kylä on nykyisin luonteeltaan omakotialue.

Hajanaisemmin sijoittuneiden talojen paikoilla on säilynyt vanhempaa rakennuskantaa sitä paremmin. Lukkari Lidmanin vanha tila Haarajoen tien vasemmalla puolella pian Vöyrille vievän Haarajoen tien alussa on hyvä esimerkki tästä.

Vähän matkaa Lidmanista eteenpäin muodostaa alkuperäisasuissaan säilynyt pohjalaistalopari Piri ja Harri, kantatalojen yhdeksän ja kymmenen vanhat päärakennukset, Haarajoen tien maiseman kannalta merkittävän kokonaisuuden. Pirin 1800-luvun talo vasemmalla puolella tietä ja Harrin viime vuosisadan vaihteen talo vastakkaisella puolella muodostavat, päädyt tietä vasten, ikään kuin kylän portin. Pirin päärakennuksessa on erikoisen hieno kustavilaistyylinen ulko-ovi, joka viittaisi siihen, että selvityksen rajoissa valitettavasti todentamaton tieto siitä, että talo olisi aikaisemmin toiminut Laihian papin virkatalona, pitäisi paikkansa.

Haarajoki kuului niihin pitäjän kyliin, joihin 1900-luvun alussa rakennettiin kyläkoulu. Haarajoen koulutalo sijaitsi suurin piirtein Lukkarin taloa vastapäätä, tien toisella puolella. Rakennusta ei enää ole.

Haarajoen kylä rajoittuu vuoden 1735 kartan mukaan Kyrönjokeen, kuvassa vasemmalla. Tämän jälkeen kylän rajat ovat muuttuneet. (KA)

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Yllä vasemmalla: Haarajoen kylä Gustaf Savanderin piirtämän vuoden 1845 pittäjäkartan mukaan. Karttaan on merkattu kylän kaksitoista kantatila, joista kahdeksan sijaitsee jokseenkin nykyisen Haaronkujan varressa. Tässä vaiheessa kylä on saanut nykyiset rajansa, eikä siis enää yllä Kyrönjoelle saakka, kuten 1735 kartan mukaan.

Yllä oikealla: Vuoden 1970 peruskartasta ilmenee muun muassa Haarajoen kansakoulun sijainti.

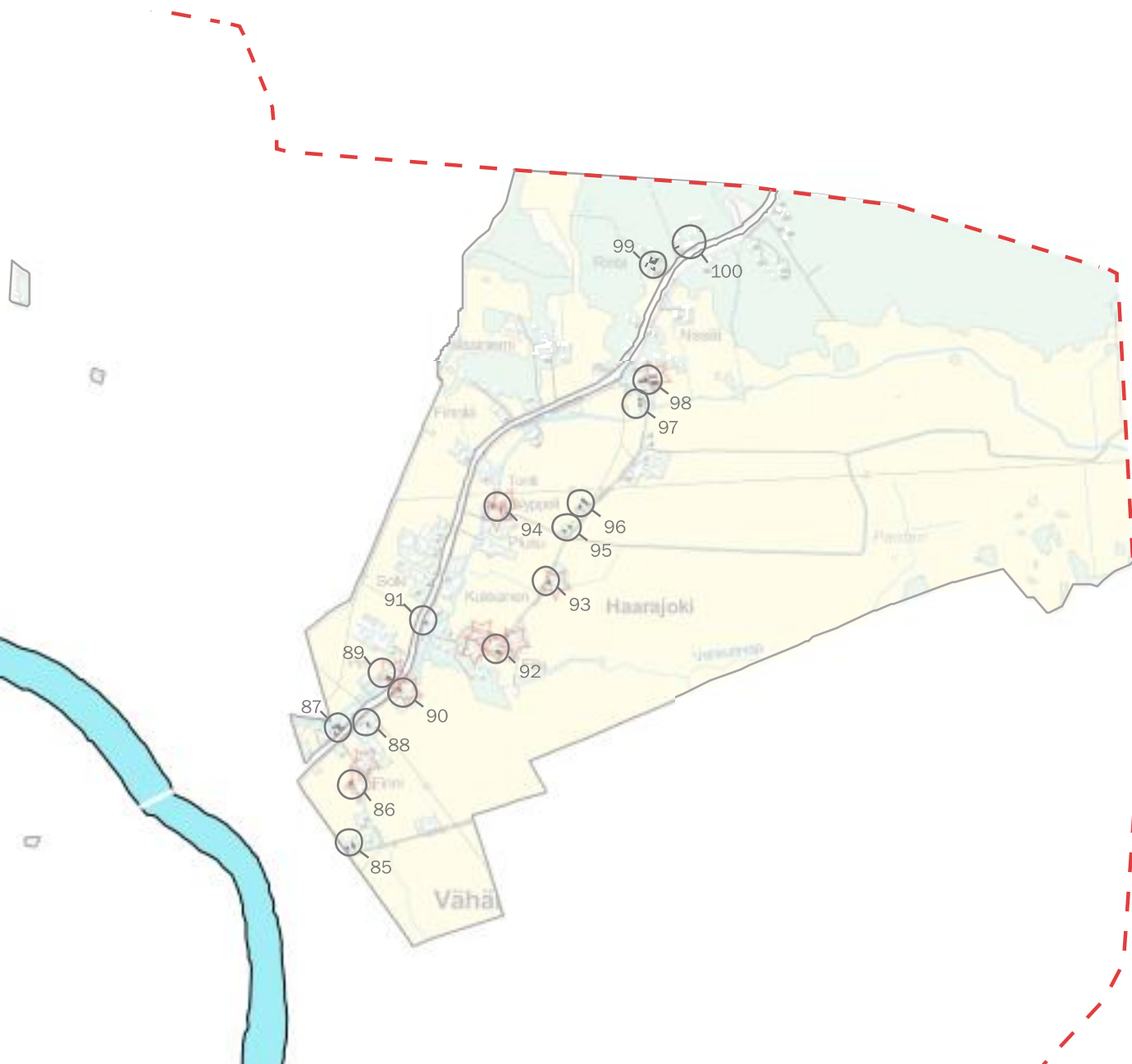
Oikealla: Lännestä idän suuntaan 1900-luvun alussa otetussa valokuvassa näkyy taustalla keskellä Haarajoen rintakylää, jonka rakennuskanta on nykyisin lähes täysin uusittu. Kuva: Vähäkyrö-seura.

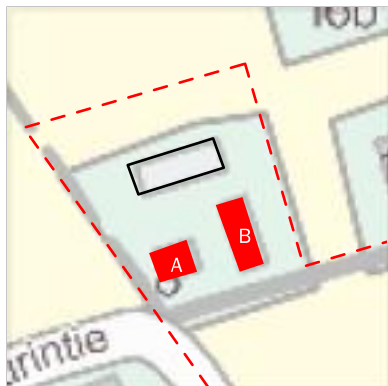

Haarajoen rakennusinventointikohteet

- 85. Vehkurintie 8
- 86. Haarajoentie 53
- 87. Haarajoentie 54
- 88. Haarajoentie 63
- 89. Haarajoentie 68
- 90. Haarajoentie 75
- 91. Haarajoentie 97
- 92. Haaronkuja 25
- 93. Haaronkuja 49
- 94. Haaronkuja 50
- 95. Haarajoentie 133
- 96. Haaronkuja 50-66
- 97. Haaronkuja 108
- 98. Haaronkuja 113
- 99. Haarajoentie 230
- 100. Haarajoentie 232

★ Tähdet osoittavat kantatilojen paikkoja vuoden 1735 kartan mukaan ja kertovat siten kylän vanhimman asutuksen sijoittumisesta.

Kohde nro 85.
90543500040024

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1954, rekisterin mukaan, arviolta vanhempi, 1930-lukua

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betoni

Runko: -

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, vaaleankeltaisen vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen trapetsipelti

Sisäänkäynti: pihanpuolella pulpettikattoinen lisärakennus, jossa sisäänkäynti ja pannuhuone

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Poikittain tietä vasten sijaitseva rankarakenteinen ulkorakennus, rimautapaneelilla ja harjakatolla. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaat ovet. Punainen trapetsipeltikatto.

Luonnehdinta: Pientila tien varressa.

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Kohde Vehkurintieltä lännestä kuvattuna.

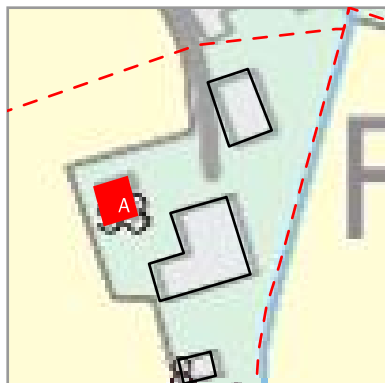

Ulkorakennuksen (B) tienpuoleista päätyä.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennuksen ikkunointi antaa aihetta kyseenalaistaa rekisteriin merkityn rakennusvuoden paikkansapitävyyden. Rakennuksessa on 1930-luvun rakentamiselle ominaisia piirteitä. Rakennuksen alkuperää ei kuitenkaan tässä selvityksessä ole pystytty varmentamaan, mutta voi silti todeta sillä olevan tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

Ulkorakennuksen kanssa rakennus muodostaa maisemallisesti merkittävän kokonaisuuden Vehkurintien varressa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Kohde nro 86.
905-435-4-27

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku (1918-1944)

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: kapea rimautapaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, harmaanruskeat vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: täyskorkea kapea poikkipääty, jossa sisäänkäynti keskellä. Päätykolmiossa klassisoivaa muotoilua.

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Ajalleen tyypillinen asuintalo avoimessa maisemassa.

Säilyneisyys ja arviointi: Joskin asuinrakennuksen väritys lieenee jossain vaiheessa muuttunut on rakennus hyvin säilynyt ja edustaa selvästi aikansa rakennustapaa, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

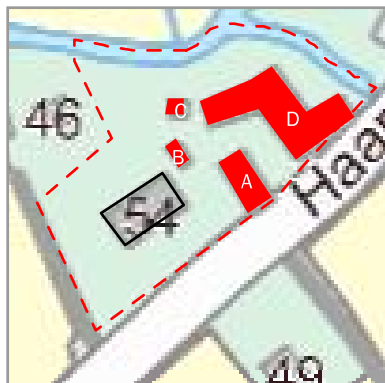
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Asuinrakennus (A) pellon yli lännestä, Hiiripellontieltä kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu.

Kohde nro 87.
905-435-11-29

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennukset (B) ja sauna (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjä

Alkuperäinen käyttö: lukkari Lindmannin virka-asunnoksi rakennettu

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun alkupuoli

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: kohtalainen, osin välttävä

Sauna (B): Perinteinen hirsirakenteinen harjakattoinen saunarakennus. Paljaalla hirrellä. Aaltopeltikatto. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja ikkunat, harmaa ovi. Rakennus on jossain vaiheessa ollut muuttamassa muualle, siitä merkinnät hirsikehikossa, mutta ei enää.

Aitta (B): Perinteinen hirsirakenteinen harjakattoinen vilja-aitta. Paljaalla hirrellä. Aaltopeltikatto. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja ikkunat.

Asuinrakennus (A) pohjoisesta kuvattuna.

Pihapiiriä Haarajoentietä kuvattuna. Vasemmalla olevan asuinrakennus (A) ja ulkorakennuksen (C) välistä pilkottaa aitta (B).

Asuinrakennuksen (A) luoteispäätä ja lounaisjulkisivua.

Saunarakennuksen (B) luoteispäätä ja lounaisjulkisivua. Taustalla vasemmalla pilkottaa asuinrakennus (A) ja ulkorakennus (C).

Ulkorakennus (C): Vaihteittain rakentunut, moniosainen, harjakattoinen ulkorakennus. Runko osittain hirsi, osittain tiili ja osittain ranka. Osittain paljaalla hirrellä, osittain rimautapaneeli, osittain pysypaneeli, osittain tiili. Aaltopeltikatto. Punamulta, ei valkoisia vuorauksia, harmaantuneet ovet.

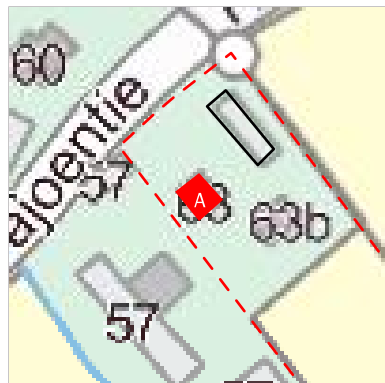
Luonnehdinta: Vanhempi pohjalaistalo eriaikaisista perinteisistä ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä, johon kuuluu myös 1970-luvun asuinrakennus

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus (A) on harvinaisen vanha ja säilynyt alkuperäisasussaan, mikä antaa sille huomattavaa rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Saunarakennus on tyyppillinen, arviolta 1930-luvulta juontuva, perinteinen sauna, joka nykyisin on hyvin harvinainen pieni piharakennus, joten sillä on huomattavaa rakennushistoriallista arvoa. Kokonaisuudella on huomattavaa maisemallista arvoa Haarojontien varressa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Saunan (B) pääjulkisivu koilliseen.

Kohde nro 88.
90543500020016

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: -

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta vanhin osa 1900-luvun alku, lisärakennus 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: vanhassa osassa rimautapaneeli, poikkipäädystä osittain vaakalauta

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: trapetsipelti

Sisäänkäynti: leveän kulmittaisesti rakennetun osan julkisivussa

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Vaihteittain rakentunut ja piirteiltään kerroksellinen perinteinen asuinrakennus arviolta 1980-luvun asuinrakennuksesta ja uudehkoista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: alkujaan perinteinen talonpoikaistalo, johon on kerrostunut piirteitä myös 1900-luvun alkupuolen rakennusihanteista. Jokseenkin irrallinen muuttuneessa yhteydessään, mutta maisemallisesti merkittävä tiemaisemaan vaikuttavan sijaintinsa johdosta.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu.

Kohde nro 89.
90543500090012

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiillään
Alkuperäinen käyttö: Laihian pappila (naapureiden mukaan, ei varmennusta)
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun puoliväli
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: betonikattotiilet
Sisäänkäynti: kustavilaistyylinen pariovi suoraan julkisivussa myöhemmin lisätyn avo-kuistin alla
Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Perinteinen pohjalaistalo poikittain tien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Kantatila Pirin päärakennus. Rakennus on säilynyt hyvin sekä ulkoasultaan että ilmeeltään ja ilmentää selvästi talonpoikaista rakennusperinnettä, mikä antaa sille huomattavan rakennushistoriallisen arvon. Arvoa korostaa säilyneet harvinaiset rakennusosat, kuten erittäin arvokas kustavilainen ulko-ovi, joka tyylliltään viittaa ylemmän luokan rakentamiseen. Ylemmän luokan oven löytymisen talonpoikaistrakennuks-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivu Haara Joentiele etelään.

Rakennuksen kaakkoispäätä ja pihanpuoleista julkisivua.

Pihanpuoleinen muuta rakennusta uudempi avokuisti.

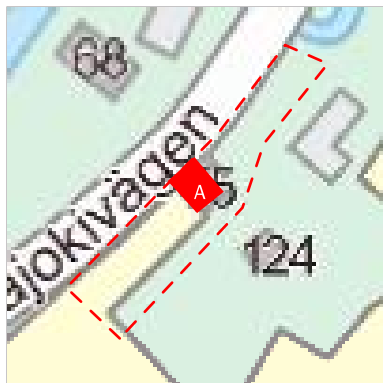
ta selittäisi varmentamaton tieto siitä, että rakennus on jossain vaiheessa toiminut Laihian pappilana.

Maisemallisesti erittäin merkittävä, sekä kyläkuvallisesti että tiemaiseman kannalta. Muodostaa arvokkaan parin kohde 88:n kanssa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Rakennuksen kustavilaistyylliset ulko-ovet viestivät vauraudesta ja talon historiasta Laihian papin virkatalona.

Kohde nro 90.
90543500100025

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: -

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiili

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Perinteinen talonpoikaistalo poikittain tien varressa. Vastapäätä kohdetta 86.

Säilyneisyys ja arviointi: Ulkoasultaan alkuperäisenä säilynyt viime vuosisadan vaihteen talonpoikaistalo, jolla merkittävää rakennushistoriallista arvoa. Maisemallisesti huomattavan arvokas muodostaen vastapäisen kohteen nro 87 kanssa parin, joka korostaa kylän poikki kulkevaa historiallista raittia.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

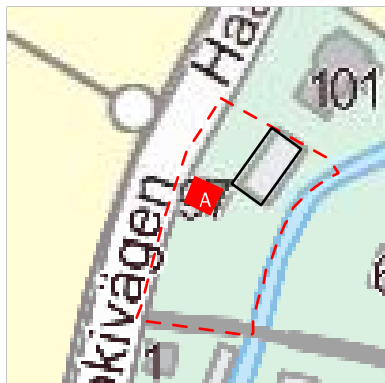
Asuinrakennuksen (A) julkisivu Haarojoentiele lounaaseen.

Pihanpuolella koillisessa on rakennuksen sisäänkäynti.

Rakennuksen luoteispäätä.

Kohde nro 91.
90543500120034

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1931, rekisterin mukaan
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: osittain kiilakivi, osittain betoni
Runko: ainakin osittain hirs
Julkisivumateriaali: lomautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: kattopelti
Sisäänkäynti: jälkikäteen rakennetussa täyskorkeassa poikkipäädssä avokuisti, jossa käynti keskiakselista sivussa
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Pientilan asuinrakennus eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä.

Säilyneisyys ja arviointi: Ilmeeltään ja ulkoasultaan muuttunut pientalo, jonka historiallinen alkuperä on vaikeasti luettavissa. Tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

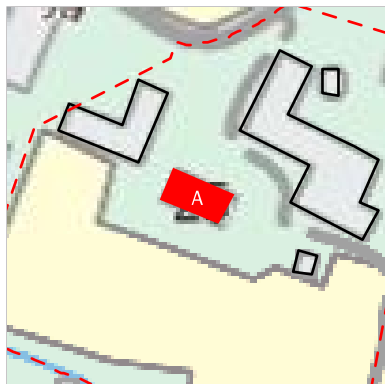
Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu

Rakennus pihanpuolelta kuvattuna.

Kohde nro 92.

905-435-6-2

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kahden asunnon talo

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun loppu

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: vaalean vihreä, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: ruskea saumapelti

Sisäänkäynti: Rakennuksen keskiosassa pihan puolella kaksi sisäänkäyntiä suoraan julkisivussa yhteisen avokuistin suojassa

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Aikanaan modernisoitu pohjalaistalo eriaikaisista suurehkoista talousrakennuksista koostuvassa pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: Vanhalla paikalla sijaitseva, historialliselta ilmeeltään ja ulkoasultaan väritysmuutoksen ja ikkunavaihdon myötä vääristynyt talonpoikaistalo, jolla kuitenkin rakennus- ja asutushistoriallista arvoa.

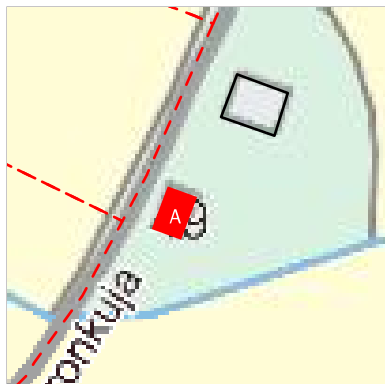
Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu, luoteesta kuvattuna.

Kohde nro 93.

905-435-2-30

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun puoliväli

Kerrosluku: 2

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset kaksijakoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuolella lähes tasakattoinen umpikuisti, jonka päällä katettu parveke

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Lyhyehkö talonpoikaistalo, ilmeisesti jaetun ”kaksfooninkisen” osa, avoimessa maisemassa, ilman ympäröivää pihapiiriä.

Säilyneisyys ja arviointi: Korpelan kantatilan viimeinen vanha rakennus. On pihanpuolen kuistirakennelmasta ja ikkunavaihdosta huolimatta säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä ja on rakennus- ja asutushistoriallisesti arvokas. Kohteella on myös maisemallista merkitystä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

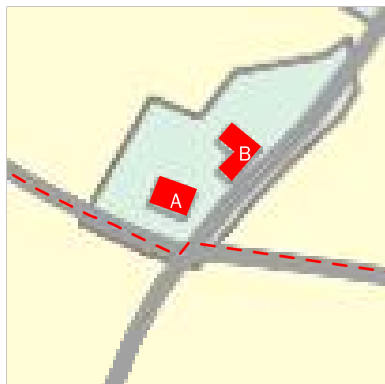
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Haaronkujalta pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen pihanpuoleista julkisivua koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 94.

905-435-2-24

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: hylätty

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: alaosa ja poikkipääty rimautapaneelilla, yläosa vaakapontilla

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: huonokuntainen kattohuopa

Sisäänkäynti: täyskorkea kapea poikkipääty, jossa sisäänkäynti keskellä.

Kunto: kohtalainen

Ulkorakennus (B): perinteinen hirsirakenteinen ulkorakennus, osittain romahtanut

Luonnehdinta: Ajalleen tyypillinen tien varren asuintalo rappeutuneine ulkorakennuksineen

Säilyneisyys ja arviointi: Lähes alkuperäisasussa säilynyt asuinrakennus ilmentää aikansa rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa kohteelle rakennushistoriallista arvoa. Tiemaiseman kannalta merkittävällä paikalla.

Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan.

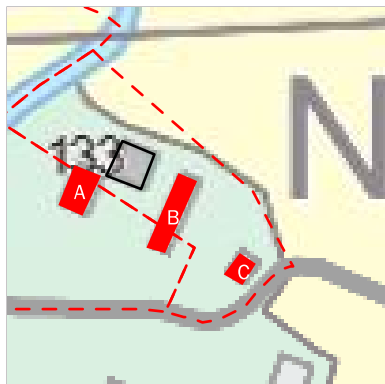
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Haaronkujalta idästä kuvattuna.

Romahtanutta ulkorakennusta (B) Haaronkujan varressa, koilliseen kuvattuna.

Kohde nro 95.

905-435-3-11

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), romahtaneet ulkorakennukset (B-C) valokuvissa

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: hylätty

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, 1800-luku

Kerrosluku: 1-2

Sokkeli: -

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimalautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: -

Kunto: kohtalainen

Luonnehdinta: Hylätty perinteinen tila umpeenkasvaneessa ympäristössä

Säilyneisyys ja arviointi: Nyppelin kanttila, jonka yksityiskohtaista arviointia vaikeutti inventointihetkellä erittäin vaikea maasto/kasvusto. Ulkorakennus on romahtanut, mutta itse päärakennus on säilynyt. Rakennus- ja asutushistoriallista arvoa, mutta kohde tulee inventoida lähemmin.

Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Vaikeasti lähestyttävissä olevaa asuinrakennusta (A) kaakosta kuvattua. Etualalla ulkorakennus (B).

Kohde kaakosta kuvattuna, vasemmalla etualalla ulkorakennus (C).

Kohde nro 96.
905-435-2-24

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B) ja piharakennus (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, vanhin osa arviolta 1900-luvun alku, lisärakennettu arviolta 1950-luvulla

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi ja uudemmassa osassa betoni

Runko: ainakin osittain hirsi

Julkisivumateriaali: rimalautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vihreä ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: huonokuntoinen kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: täyskorkea mansardikattoinen leveä poikkipääty, jonka vasemmassa laidassa pieni harjakattoinen hammastuskoristeltu avokuisti.

Kunto: kohtalainen

Ulkorakennus (B): Suurehko puurakenteinen ja hyvin hoidettu ulkorakennus, vaihteittain rakentunut mutta suurimmilta osin arviolta 1900-luvun puolesta välistä. Punamulta, valkoiset ikkunat ja vuoraukset, betonitiilin katettu harjakatto.

Piharakennus (C): Pieni piharakennus/vaja tien vieressä. Punamulta, valkoiset ikkunat ja vuoraukset, huonokuntoinen päreillä ja kattohuovalla katettu harjakatto.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu idästä kuvattuna.

Asuinrakennus (A) pohjoisesta kuvattuna.

Ulkorakennuksen (B) pihanpuoleinen julkisivu ja päätyä tielle.

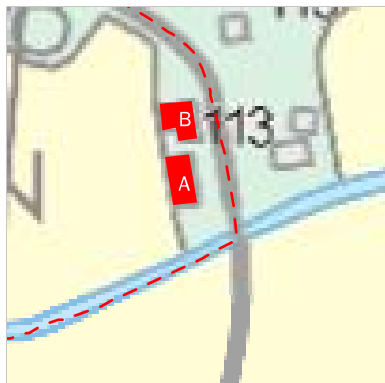
Piharakennus (C) koillisesta kuvattuna.

Luonnehdinta: vaiheittain rakentunut pientalo pihapiireineen vanhan tien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Tienpuoleinen laajennus vääristää asuinrakennuksen alkupe-
räistä ilmettä ja vaikeuttaa sen historiallista luottavuutta. Pellonpuoleinen julkisivu on
verraten hyvin säilynyt ja sillä on sekä tiettyä rakennushistoriallista että maisemallista
arvoa.

Ulkorakennukset rajaavat pihapiiriä ja ovat merkityksellisiä kylämäisen tieympäristön
kannalta, minkä johdosta niillä on maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Kohde nro 97.
905-435-1-45

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: mineriitti

Väri: vaalean keltainen, valkoiset ikkunat ja vuoraukset, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: trapetsipelti

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: kiitettävä

Ulkorakennus (B): Pienimittakaavainen puurakenteinen ulkorakennus, jonka asuinrakennusta lähinnä oleva osa vaikuttaa vilja-aitalta, johon on myöhemmässä vaiheessa rakennettu kulmittain kiinni liiteri ja muuta varastotilaa. Hirsirakenteinen ja rimalautaverhoiltu aitta-osa, muuten rankarakenteinen ja osittain pystylaudoitettu. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, keltaiset ovet ja luukut.

Luonnehdinta: arviolta 1960-luvulla modernisoitu pientila vanhan kylätien varressa

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu kaakosta kuvattuna.

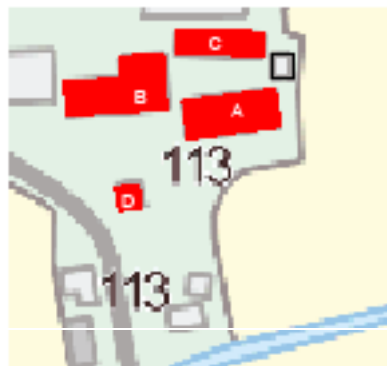
Ulkorakennus (B) kaakosta kuvattuna.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen (A) ulkoasu ja ilme ovat muuttuneet mineriittiverhoilun ja ikkunavaihdon myötä. Yleismuodoltaan ja julkisivujärjestykseltään rakennus ilmentää kuitenkin yhä talonpoikaisrakennuksen periaatteita. Mineritiin alla lieenee todennäköisesti alkuperäinen rimalautapaneeli ja ikkunoiden muoto noudattaa perinteistä pystyikkunan muotoa, vain jako on muuttunut. Rakennuksen alkuperäisen ilmeen palauttaminen on siten mahdollista.

Ulkorakennus (B) on säilyttänyt ilmeensä hyvin. Varsinkin sen aitta-osalla on merkittävä rakennushistoriallinen arvo.

Kohteen sijainti Haaronkujan varressa on maisemallisesti merkityksellinen.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Kohde nro 98.
905-435-1-26

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B) ja vilja-aitta (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kahden asunnon talo

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1873, rakennuksen itäpäätyä pidennettiin 1940-luvulla yhdellä huoneella Karjalan evakkoperheen asunnoksi

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: uusi vaakaponttipaneeli

Väri: keltainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta trapetsipelti

Sisäänkäynti: kaksi harjakattoista umpikuistia pihanpuolella

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Asuinrakennusta vastapäätä, pihan toisella puolen on perinteinen hirsirakenteinen harjakattoinen ulkorakennus. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, ruskeat ovet ja luukut, harjakatto aaltopellillä katettu.

Vilja-aitta (C): Perinteinen hirsirakenteinen vilja-aitta, joka kolmelta puolelta vuorattu päreillä. Takapuolella on tavallisempi rimautapaneeli. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi. Harjakatto aaltopellillä katettu. Käytössä rehumyllynä.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivu etelään. Oikeanpuolimmainen huone rakennettiin Karjalan evakoille sota-aikana.

Asuinrakennuksen (A) pääty länteen.

Kohteen pihapiiriin kuuluu rakennuksia eri ajoilta. Taustalla keskellä ulkorakennus (B). Lounaasta kuvattuna.

Luonnehdinta: Toiminassa oleva vanha maitotila, johon kuuluu talonpoikaisrakennusten lisäksi 1900-luvun talousrakennuksia, m.m. tiilirunkoinen navetta. Päärakennus on hiljattain modernisoitu.

Säilyneisyys ja arviointi: Joskin asuinrakennuksen värit ja verhoilu on hiljattain muutunut ja ikkunat on vaihdettu uusiin on rakennuksen yleismuoto ja julkisivujärjestys säilynyt ja sen historiallinen alkuperä on tunnistettavissa. Rakennus on yksi selvitysalueen kookkaimmista pohjalaistaloista. Kokonaisuutena maatila useine eri rakennuksineen on hyvin säilynyt ja yhä toiminassa, mikä tuo sille huomattavaa kulttuurihistoriallista jatkumoarvoa. Vilja-aitalla on säilyneen, nykyisin erittäin harvinaisen, joskin aikanaan hyvinkin tavallisen, pärevuorauksen johdosta erityisen huomattava rakennushistoriallinen arvo.

Kohteella on myös huomattavaa maisemallista arvoa vanhan kylätien mutkassa, metsän reunassa. Sen edestä aukeaa avoin ja laaja huomattavan arvokas peltomaisema.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Harvinainen päreillä vuorattu vilja-aitta (C) on käytössä rehumyllynä. Luoteesta kuvattuna.

Vilja-aitan (C) takapuoli on vuorattu rimautapaneelilla. Kaakosta kuvattuna.

Kohde nro 99.
90543500010054

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1935, rekisterin mukaan
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi
Kattomuoto: mansardi
Katemateriaali: tiiliprofilipelti
Sisäänkäynti: täyskorkea kapeahko poikkipääty, jossa sisäänkäynti edessä. Harjakatto
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: 1930-luvun asuintalo pihapiirissä, jossa m.m. perinteinen vilja-aitta ja ulkorakennuksia.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen katto on uusittu valitettavalla tavalla, joka dominoi koko pihakuvaa ja vääristää, sekä rakennuksen historiallista ilmettä, että sen arkkitehtonista vaikutelmaa. Muuten kohde on verraten hyvin säilynyt ja sillä on rakennushistoriallista arvoa. Sijainti tien varressa ja metsän reunassa on maisemallisesti merkittävä.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivu etelään.

Asuinrakennus (A) vasemmalla, taustalla perinteinen aitta. Oikealla ulkorakennus. Idästä kuvattuna.

Kohde nro 100.
90543500120007

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmat ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuolella harjakattoinen umpikuisti, jossa pariovi yläikkunalla

Kunto: kiitettävä

Vilja-aitta (B): Perinteinen hirsirakenteinen vija-aitta harjakatolla. Punamulta paljaalla hirrellä, valkoiset nurkat, vaaleankeltaiset ovet.

Luonnehdinta: Alkuperäisasussa oleva 1930-luvun asuintalo tontilla, jossa muun muassa myös 1900-luvun loppupuolen omakotitalo ja turkistarhaustoiminnan rakennuksia

Säilyneisyys ja arviointi: Alkuperäisasussaan säilynyt rakennus ilmentää selvästi aikansa

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleista julkisivua luoteesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) länsipääty

Vilja-aitta (B) lounaasta kuvattuna.

rakennustapaa ja ihanteita ja on rakennushistoriallisesti huomattavan arvokas. Se viestii myös paikan historiasta ja on siten myös asutushistoriallisesti merkittävä. Omistaja tahotoisi purkaa.

Vilja-aitta edustaa pohjalaista talonpoikaista rakennusperinnettä ja on rakennushistoriallisesti arvokas.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä sr.

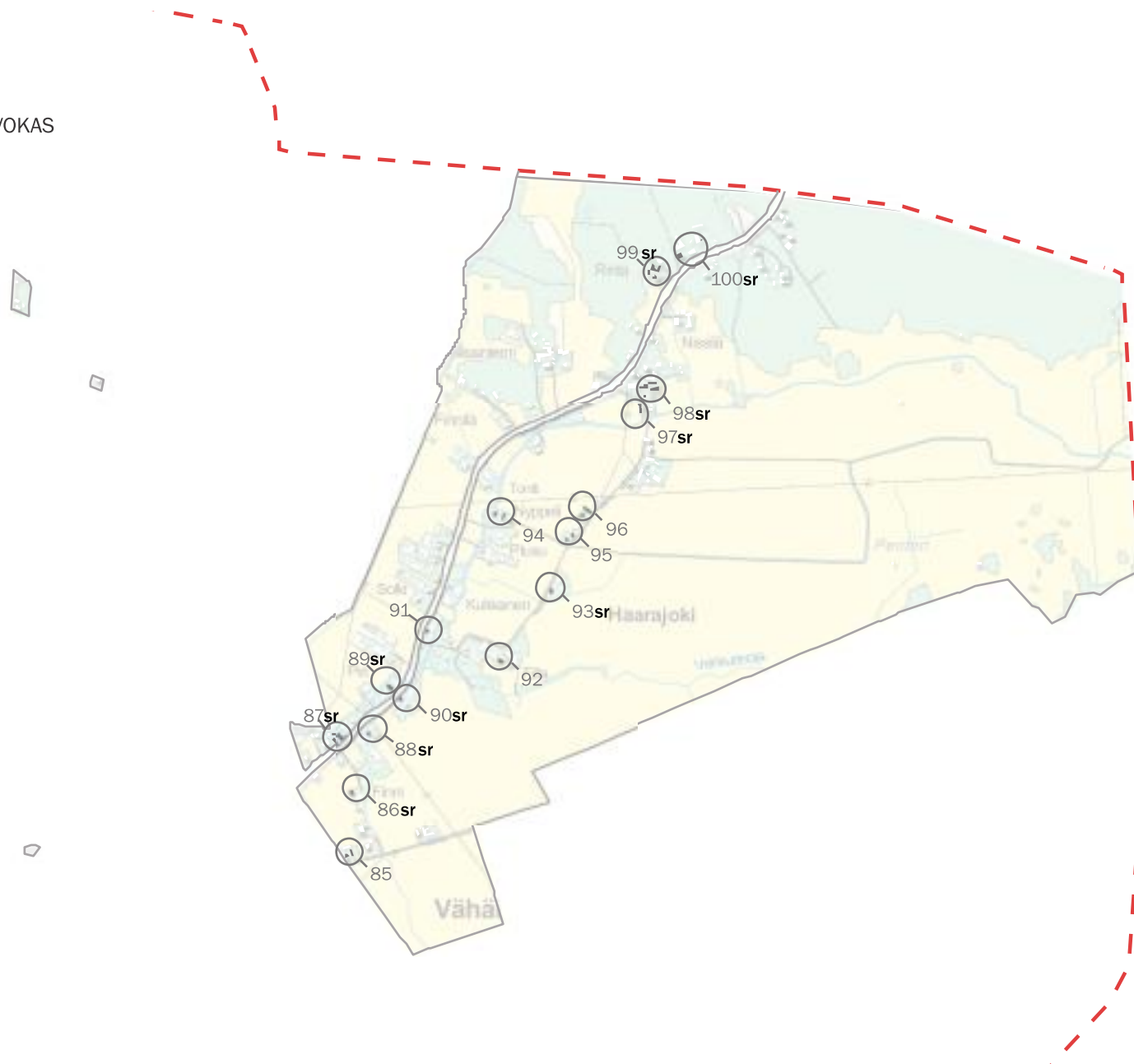

Asuinrakennuksen (A) lautarakenteinen ulko-ovi yläikkunalla.

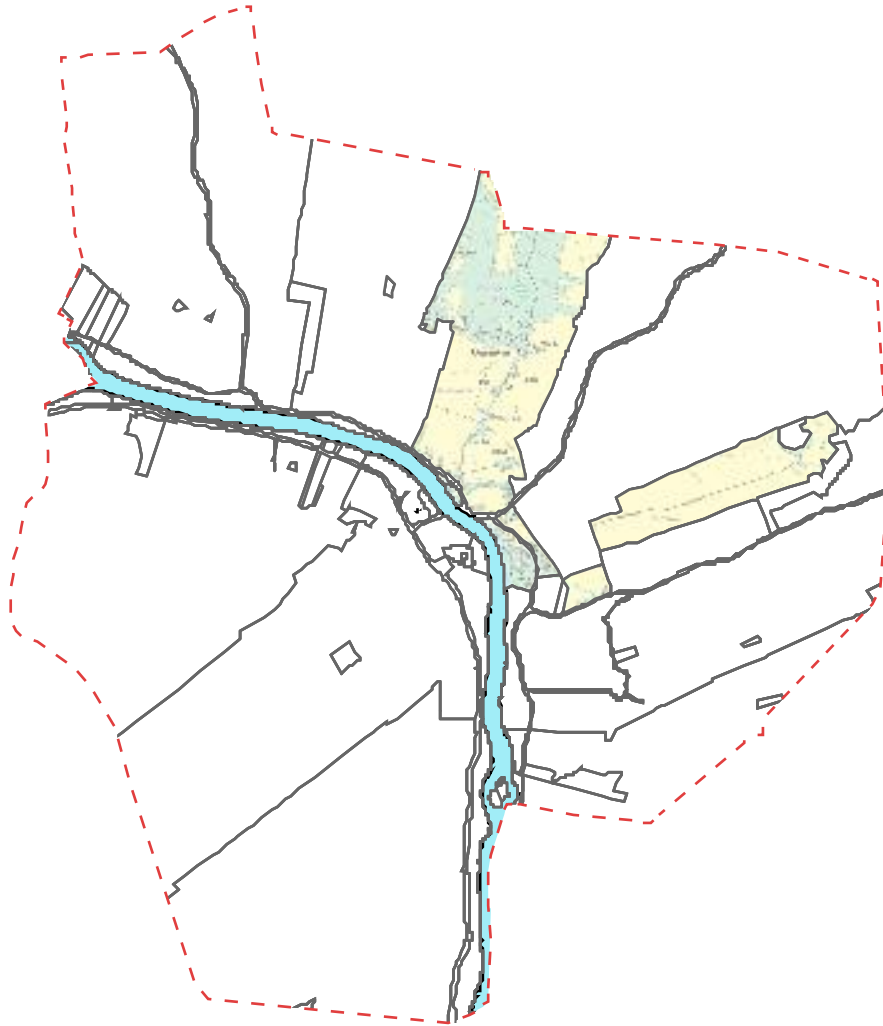
Yleiskaavaan vietävät kohteet

sr KULTTUURIYMPÄRISTÖN KANNALTA ARVOKAS
YKSITTÄISKOHDE

— MAISEMALLISESTI JA/TAI KULTTUURI-
HISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ TIE

OJANIEMI

5.8.1. YLEISPIIRTEINEN KYLÄKUVAILU

Ojaniemi sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella. Sen naapureita ovat etelässä Haarajoki ja Selkämäki, pohjoisessa Hyyriä ja Kyrönjoen toisella puolella Kirkonkylä. Koillisessa kylä rajoittuu Vöyrin kunnan maihin.

Kylän maisemaa hallitsee kolme tekijää: Kyrönjoki, Kyrönjokilaakson peltoaukeat, jotka koillisessa rajautuvat sankkoihin metsiin ja asutus, joka osittain on sijoittunut Kyrönjoen vartta noudattelevan Jokivarsitien varteen ja osittain siitä itään muutaman vanha kylätien varteen. Ojaniemi kuuluu Vähänkyrön vanhimpiin ja merkittävimpiin kyliin. Sen ensimmäiset talot juontuvat 1200-luvulle saakka. Kylän historiaan on paneuduttu kylähistoriallisen teoksen, ”Tullitupa oli pieni korkea rati – Ojanimen historiaa ja vähän nykypäivääkin” kautta. Kylän aikaisinta historiallista asutusta on tutkittu myös 1700-luvulla isojakoa varten piirretyistä kartoista.

Ojanimen kylä on kaksijakoinen. Perinteinen rintakylä oli tiivis, aivan Ojanimen sillan pohjoiskupessa sijaitseva talorykelmä, nykyisin se on hajaantunut huomattavasti. Ojanimen mäkikylä puolestaan koostuu Läkkitien pientila- ja käsityöläisasutuksesta, joka kehittyi Hyyriän sotilastorpan yhteyteen kehittyneen itsellisasutuksen jatkeena. Mäkikylän luonteenomainen pieni mittakaava ja tien mutkitteleva historiallinen luonne siihen kiinni rakennettuine tupineen on säilynyt verraten hyvin. 1700-luvulla Ojanimessa oli kuusi taloa. Kaikki sijaitsivat rintakylässä, neljä joenpuolella tietä ja kaksi tien toisella puolen. Joen puolista vanhasta rakennuskannasta ei ole säilynyt mitään. Tien toisella puolella sijaitsevilla vanhoilla talon paikoilla on sitä vastoin säilynyt talonpoikaista rakennuskantaa.

Yksi Suomen vanhimmista kestiekivareista on tiettävästi ollut Ojaniemellä. Sen mainitaan toimineen jo 1500-luvulla. Krouvi toimi pitkään Björnin talossa, sillankorvassa. Viimeinen talo, joka jatkoi pitäjän monisatavuotista majataloperinnettä vielä virallisen kestiekivarivollisuuden päättymisen jälkeen vuonna 1918, aina 1930-luvulle asti oli Lintalan talo, joka on toinen tien toisella puolen tähän päivään säilyneistä taloista.

Liikenteellisenä solmukohtana toimiva Ojaniemi on Kirkonkylän ohella se kylä selvitysalueella, jossa on perinteisesti harjoitettu kauppaa. Vuonna 1874 perustettiin kylään sen ensimmäinen kauppa. Vuosisadan vaihteessa osuuskauppamuodossa toimivia kauppiaa oli kaksi vierekkäin, kunnes ne 1920-luvulla yhdistyivät ja 1900-luvun lopulla lopetettiin, päivittäistavarakaupan siirtyessä Kirkonkylään rakennettuun markettiin. Sillan ja Vöyrintien välinen osuuskauppakiinteistö sijaitsee kyläkuvallisesti merkittävällä paikalla. Keskeistä paikkaa soisi kehitettävän maisemallisesti kestävämpään suuntaan.

Sillan toisella puolella Kirkonmäen alarinteessä sijaitseva Vähänkyrön meijeri kuuluu myös Ojaniemeen. Meijeri kuuluu merkittävänä osana Kirkonmäen arvokkaaseen kulttuuriympäristö-alueeseen, jota tulee kehittää sen kulttuurihistoriallisten arvojen pohjalta.

OJANIEMI

● Riihikydönmäki, rautakautinen hautapaikka (MRR 1000022023)

▨ Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue: Kyrönjokilaakso

— Kulttuurihistoriallisesti arvokas tie

↗ Maisemallisesti arvokas näkymä

Lisäksi: kohteet nro 101-112

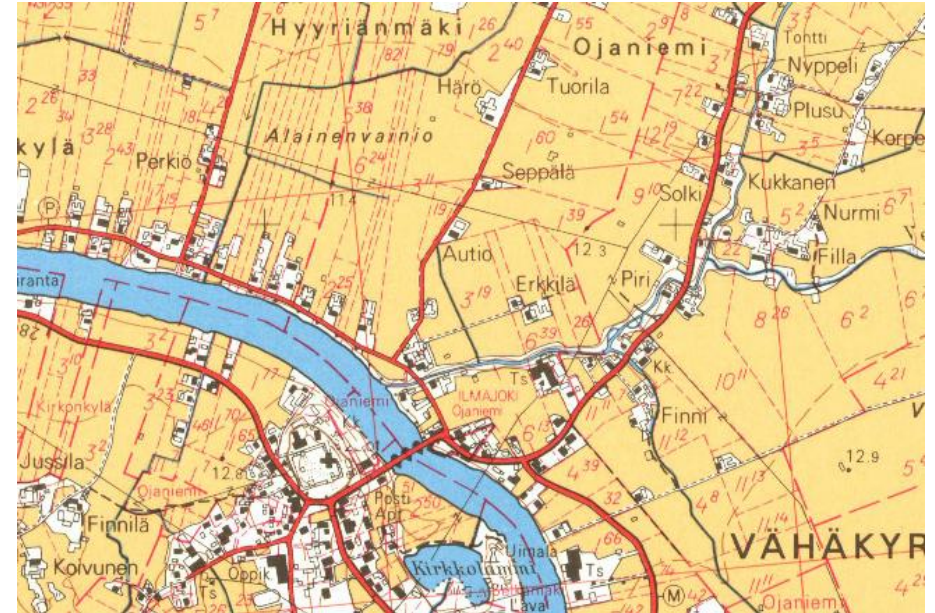

Yllä vasemmalla: Ojaniemen rintakylä Gustaf Savanderin piirtämän vuoden 1845 pitäjänkartan mukaan. Karttaan ei ole merkitty mäkikylän itsellisasutusta, ainoastaan kantatilat, jotka kaikki kuusi sijaitsivat rintakylässä, nykyisen Jokivar-sitieen molemmin puolin.

Yllä oikealla: Ojaniemen rintakylän talonpoikaisrakennukset on purettu verraten varhain, viime vuosisadan puolenvälin jälkeen. Vuoden 1970 peruskartasta ilmenee, kuinka uudenaikainen rakennuskanta on tässä vaiheessa jo valtaosin korvannut perinteiset talot pihapiireineen.

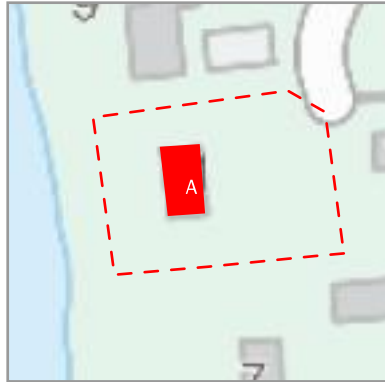
Oikealla: Joen toiselta puolelta, arviolta Kirkonkylän Rautamäen tilan kohdalla rannalta otetussa valokuvassa näkyy Ojaniemen rintakylä talonpoikaisessa asussa. Valtaosa kuvan rakennuksista on purettu mutta kuvan vasemmassa laidassa näkyvä talo lienee kohde 105 ja siitä oikealla, tien toisella puolella olevan, nykyisin puretun, suuren aitan takana pilkottaa kuvan ottamisaikaan majatalona toiminut kohde 104. Kuva 1900-luvun alusta: Vähäkyrö-seura.

Ojaniemen rakennusinventointikohteet

- 101. Fiinankuja 11
- 102. Taunonkuja 3
- 103. Kirkkosilta 8
- 104. Jokivarsitie 13
- 105. Jokivarsitie 21
- 106. Jokivarsitie 45
- 107. Ojaniementie 81
- 108. Läkkitie 19
- 109. Läkkitie 29
- 110. Läkkitie 43
- 111. Läkkitie 51
- 112. Läkkitie 65

Kohde nro 101.

90544400090017

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: 1997, 2014

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Tuomisen tilan päärakennus

Rakennusvuosi: 1915, rekisterin mukaan

Suunnittelija: Oskari Rullo, vähäkyröläinen rakennusmestari

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, tumman vihreät vuoraukset ja nurkat, punaiset ovet

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: leveähkö kaksoiskuisti, jossa kaksi harjakattoista korotusta

Kunto: hyvä, hiljattain kunnostettu

Luonnehdinta: Muutoksia kohdannut vuosisadan alun asuinrakennus joen varressa, keskellä uudempaa asutusta

Historiaa: Alunperin tilan päärakennukseksi pystytetty rakennus muutettiin vieressä vuodesta 1958 1960-luvun loppuun sijainneen perunajauhotehtaan konttoriksi ja toimihenkilöiden asunnoiksi. Tehtaan lopetettua rakennus siirtyi kunnalle ja tilat muutettiin vuokra-asunnoiksi. Vuonna 1998 siirtyi yksityiselle ja on hiljattain kunnostettu yhden

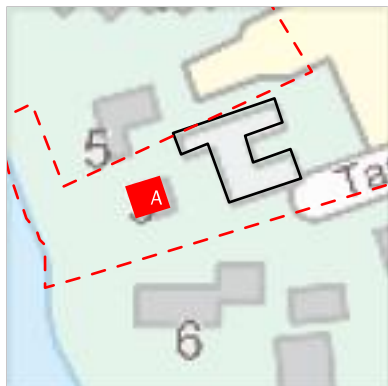
Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu. Kuistin alkuperä on epäselvä.

perheen asunnoksi.

Säilyneisyys ja arviointi: Ikkunavaihdot ja historisoiva kuisti vaikuttavat rakennuksen ulkoasuun ja vaikeuttavat sen historiallisten piirteiden tunnistamista. Joenpuolinen julkisivu on säilyttänyt ilmeensä paremmin ja yleispiirteiltään rakennus kokonaaisuudessaan ilmentää vuosisadan alun rakennustapaa. Rakennus on yksi harvoista säilyneistä Oskari Rullan suunnittelemissa taloista, mikä korostaa sen rakennushistoriallista arvoa.

Rakennus viestii myös alueella sijainneesta muuten täysin kadonneesta perunajauhoteollisuudesta, joka aikanaan oli merkittävä työnantaja, mikä tuo sille tiettyä yhteiskuntahistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*

Kohde nro 102.
90544400040057

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1954, rekisterin mukaan
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: betoni
Runko: - ranka?
Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli
Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, punaruskeat vuoraukset ja nurkat, puunvärisen ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: palahuopa
Sisäänkäynti: nk. elintasopatti pihan puolella, jossa sisäänkäynti ja märkätilat

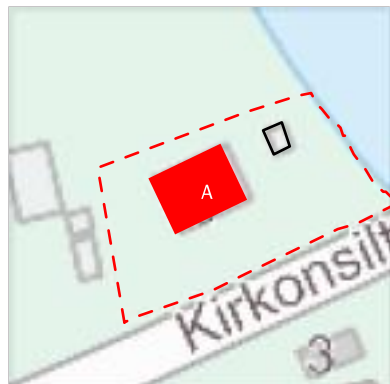
Luonnehdinta: viime vuosisadan puolivälin asuintalo, joka ilmeisesti on aikanaan rakennettu perunajauhtotehtaan yhteyteen, nykyisin kirjavassa lähiympäristössä

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus ilmentää yleispiirteiltään jälleenrakennuskauden rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan

Asuinrakennus (A) pihastapäin kuvattuna.

Kohde nro 103. "Vähänkyrön meijeri"
90544400020006

Kohdetyyppi: meijeri

Aikaisempi inventointi: 1997, 2014

Inventoidut rakennukset: meijerirakennus (A)

Meijeri (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: Valion meijeri

Rakennusvuosi: 1937

Suunnittelija: Valion arkkitehti Lausmaa

Kerrosluke: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: punatiili

Julkisivumateriaali: sileä rappaus

Väri: vaalea terrakotta, tummanpunaiset ikkunat ja ovet (julkisivurappaus on arviolta ollut alkuaan ollut valkoiseksi kalkittu)

Kattomuoto: harja, pääjulkisivussa korkea klassisoiva poikkipääty

Katemateriaali: betonikattotiili

Sisäänkäynti: -

Kunto: runko hyväkuntoinen, julkisivukorjauksen tarpeessa

Luonnehdinta: Klassisoiva meijerirakennus 1930-luvulta suurin myöhemmin lisätyin verstaan ovin

Kirkonmäen huomattavan arvokasta kulttuurihistoriallista kerrostuneisuutta Kyrönjoen vastarannalta kuvattuna.

Meijerin pääjulkisivussa on merkkejä myös rakennuksen huoltoasemakäytöstä. Näkyvät vauriot ovat vain pinnallisia.

Meijerin joenpuolista päätyä.

Historiaa: Ojaniemen sillan korvaan rakennettiin heti maitoseparaattorin keksimisen jälkeen pitäjän ensimmäinen meijeri jo 1880-luvun lopulla. Rakennus sijaitsi vähän ylemmällä kirkon mäessä kuin nykyinen. Vuonna 1896 perustettiin yksi maan vanhimmista meijeritoiminnan osuusyhdistyksistä, Vähänkyrön Osuusmeijeri, joka osti vanhan meijerirakennuksen ja liittyi osuusliikkeen omaan keskusliikkeeseen Valioon. Nykyinen kivimeijeri valmistui vuonna 1937. Koko meijerilaitos kiinteistöineen ja koneistoineen myytiin Valiolle vuonna 1954. Toiminta lopetettiin 1957.

Meijeritoiminnan loputtua on rakennuksessa muun muassa toiminut huoltoasema ja autonkorjaamo.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilynyt hyvin. Verstaanovet ovat muuttaneet sen pääjulkisivua mutta muodostavat oman kerrostumansa rakennuksen historiaan tuhoamatta sen yleisilmettä. Savupiippu ja siihen liittyvä pannuhuone ovat tärkeitä rakennuksen alkuperäisen toiminnan ymmärtämisen kannalta. Itse meijerihuonetta korkeammalla tasolla sijaitseva vastaanotto on myös rakennustyyppille ominainen ja arvokas piirre.

Rakennus ilmentää selvästi aikansa rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Rakennustyyppinä meijeri on harvinainen, niitä on yleensä korkeintaan yksi kussakin pitäjässä, mikä korostaa sen arvoa.

Alkujaan maidontuottajien yhdessä omistama näyttävä meijerirakennus sai kyläraken-

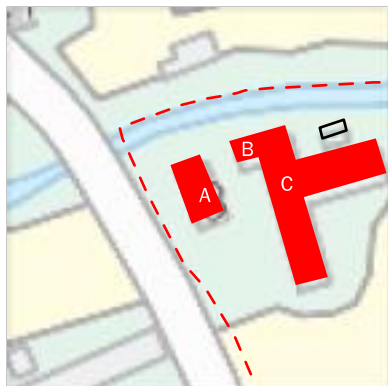
Meijerin pääsisäänkäyntitilanne.

teessa hyvin keskeisen aseman kirkonmäen mäkitupa-asutuksen paikalle rakennettuna. Rakennus todistaa 1900-luvun vaihteessa syntyneen osuustoiminta-aatteen historiasta, alueellisesti merkittävän karjatalouden ja modernin elintarviketuotannon kehityksestä ja on merkittävä osa alueen teollisuus historiaa, mikä antaa kohteelle huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa.

Kohteella on myös merkittävä maisemallinen arvo osana kirkonmäen historiallista kokonaisuutta. Meijerin rakentaminen ajoittui samaan aikaan Vähänkyrön kirkontornin rakentamisen kanssa ja suullisten tietojen mukaan suunnittelutyö on tapahtunut yhteistyössä. Laura Saarinen (1997) toteaa meijerin kattolinjojen sopivan kirkon kanssa yhteen.

Ojaniemen sillalta katsottaessa kirkonmäen maisemassa kitetty symbolisesti pitäjän historiallisen vallan ja vaurauden merkit. Päällimmäisenä kohoo kirkollisvallan torni, sen alla kotiseutumuseon valtakunnallisella tasolla uniikkia pohjalaista rakennusperinnettä edustavat rakennukset ja alimpana modernismia ja uutta aikaa enteilevä, mutta yhtä silti paikallisten talonpoikien vapaudesta ja maaseudun tuotannosta kertova osuusmeijerirakennus.

Suojelusuositus: Viedään osayleiskaavaan osana Kirkonmäen arvokasta kulttuuriympäristöaluetta ja merkitään suojelumerkinnällä *kuk* - kulttuuriympäristön kehittämisen kohdealue. Alueen sisällä kohteelle annetaan myös kohdekohtainen suojelumerkintä *sr*.

Kohde nro 104.
90544400060028

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), pieni piharakennus (B) ja ulkorakennus (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Lintalan päärakennus, toiminut majatalona vielä 1930-luvulla

Rakennusvuosi: 1920, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskeat ovet

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: pihanpuolella pulpettikattoinen lisärakennus, jossa kaksi sisäänkäyntiä suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Piharakennus (B): pieni puurakenteinen piharakennus, jossa sauna(?) Rimautapaneeli, harjakatto. Punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat. Betonitiilikate.

Ulkorakennus (C): Osittain betonitiilirakenteinen ja osittain hirsirakenteinen ulkorakennus harjakatolla. Paljas hirsi punamullattu. Betonitiilimuuri maalattu punatiili-imitaatiomaalauksella. Valkoiset ikkunat, keltaiset ovet. Betonitiilikatto.

Asuinrakennus (B) Jokivarsitieltä kuvattuna.

Asuinrakennuksen pihanpuoleista julkisivua.

Pieni piharakennus (B) piileksi vehreyden takana. Kaakosta kuvattuna.

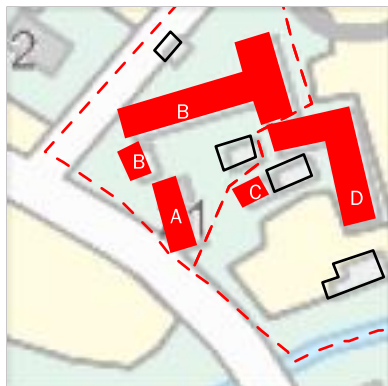

Ulkorakennuksen (C) maalattua tiilijulkisivua pihanpuolelle. Lännestä kuvattuna.

Luonnehdinta: Perinteinen pohjalaistalo eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä kylätien varressa

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennuksen ilme on säilynyt hyvin ja se ilmentää selvästi pohjalaisen talonpoikaisrakentamisen periaatteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Tila jatkoi Ojaniemen 500-vuotista majataloperinnettä vielä kievarilaitoksen lakautuksen jälkeenkin, mikä antaa sille huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa. Maisemallisesti ja kyläkuvallisesti erittäin merkittävä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Kohde nro 105.
90544400030031

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B), aitta (C) ja navetta (D)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: maatilan päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: kohtalainen, katto uuden vesikatteen tarpeessa

Ulkorakennus (B): Kulmittain ja ehkä vaiheittain rakentunut perinteinen puurakenteinen eri osista koostuva ulkorakennuskompleksi, joka ainakin osittain hirsirakenteinen. Osittain paljaalla hirrellä, osittain rimautapaneloitu. Osittain aaltopellillä ja osittain betonikattotiilellä katettu harjakatto.

Aitta (C): Suurehko perinteinen hirsirunkoinen vilja-aitta, jossa harvinaisesti sisäänkäynti ei päädyssä vaan kattolapteen alla. Koristeellisesti veistetyt ovi ja vintin luukku. Sisäänkäynnin suojaksi ilmeisesti myöhemmin rakennettu avokuisti, jossa veistetyt pilarit ja

TIDORUM-arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleista julkisivua.

Asuinrakennuksen (A) julkisivua Jokivarsitielle.

Asuinrakennuksen (A) eteläpääty.

hammaskoristelut. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi ja luukku, kuistin pilarit valkoiset. Betonikattotiililla katettu harjakatto.

Navetta (D): Betonitiilistä muurattu suuri navettarakennus, valkoiset ikkunat, ruskeat vuoraukset, keltaiset ovet. Betonikattotiilillä katettu harjakatto.

Luonnehdinta: perinteinen pohjalaistalo eriaikaisten, vanhojen rakennusten muodostamassa pihapiirissä kylätien varressa. Pihaa on kaatopaikkamainen ulkovarasto.

Säilyneisyys ja arviointi: Kohde on kokonaisuudessaan säilynyt lähes alkuperäisasussaan ja ilmentää selvästi 1900-luvun alkun talonpoikaista rakennustapaa ja ihanteita mikä antaa sille huomattavan rakennushistoriallisen arvon. Kohteella on merkittävä asema Jokivarsitien maisemassa, mutta pihan törkyisyys vaikuttaa maisemaan kielteisellä tavalla.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Ulkorakennuskokonaisuuden (B) pihanpuoleista osaa koillisesta kuvattuna.

Aittarakennus (C) lounaasta kuvattuna. Takana vasemmalla ulkorakennus (B).

Navetta (D) lännestä kuvattuna.

Navetan (D) huolellista muurausjälkeä.

Kohde nro 106.

90544400020063

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1914, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: lomautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: pihanpuolella nk. elintasopatti, jossa sisäänkäynti ja märkätilat

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Ulkoasultaan modernisoitu perinteinen talonpoikaistalo eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ulkoasultaan ja ikkunavaihdon myötä myös ilmeeltään muuttunut, mutta ilmentää yleismuodoltaan talonpoikaistalon periaatteita. Rakennuksella on tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Rakennuksella on merkitystä Jokivarsitien maisemaan ja siten maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

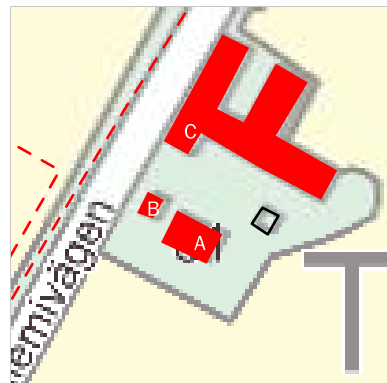
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Jokivarsitietä, kaakosta kuvattuna.

Asuinrakennus (A) pihanpuolelta, koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 107.
90544400010117

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), aitta (B) ja ulkorakennus (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: pientila

Rakennusvuosi: 1920, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: trapetsipelti

Sisäänkäynti: harjakattoinen myöhemmin lisätty umpikuisti, jossa sisäänkäynti keskellä

Kunto: hyvä

Aitta (B): perinteinen hirsirakenteinen, kulmakiville perustettu vilja-aitta. Rimautapaneeli, betonikattotiilillä katettu harjakatto. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, punainen ovi ja pieni lasitettu vintin ikkuna.

Ulkorakennus (C): perinteinen puurakenteinen vaihteittain rakentunut kulmittainen ulkorakennus tien varressa. Punamulta, valkoiset nurkat, punaiset ovet, trapetsipeltikatettu harjakatto.

Asuinrakennuksen (A) julkisivua pohjoiseen hallitsee uudempi kuistirakennus.

Luonnehdinta: osittain modernisoitu 1900-luvun alun asuintalo Tuorilan kantatilan vanhassa pihapiirissä, jossa m.m. perinteinen vilja-aitta ja ulkorakennuksia.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennusta on ulkoasultaan modernisoitu, mutta on yhä yleismuodoltaan ymmärrettävissä pieneksi talonpoikaistaloksi, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Aitta ja ulkorakennus ovat paremmin säilyttäneet historiallisen ilmeensä ja ilmentävät selvästi talonpoikaista rakennusperinnettä ja 1900-alun pientilan tarpeita ja ihanteita. Sisääntulotien vieressä perinteisellä paikalla sijaitsevalla aitalla ja tienvarren ulkorakennuksella on huomattavaa merkitystä Ojaniementien tiemaisemassa ja siksi maisemallista arvoa.

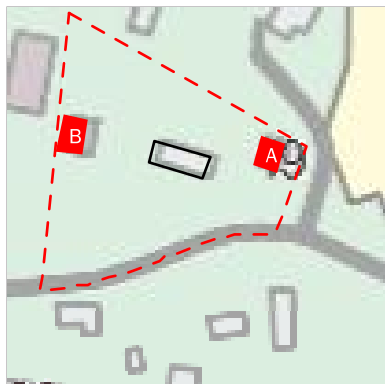
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Aitta (B) perinteisellä paikallaan sisäänajotien vieressä. Luoteesta kuvattuna.

Pitkää tienviereistä ulkorakennusta (C) pihalta päin kuvattuna.

Kohde nro 108.
90544400010056

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: hylätty

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1950-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: -

Runko: -

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiili

Sisäänkäynti: länsipuolella avokuisti

Kunto: kohtalainen

Asuinrakennus (B)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) kuvattuna Läkkitieltä päin kaakosta.

Asuinrakennuksen (A) sisäänkäyntijulkisivu pilkkottaa vesakon takaa. Luoteesta kuvattuna.

Asuinrakennus (B) kuvattuna lounaan puoleisen naapurin pihasta.

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

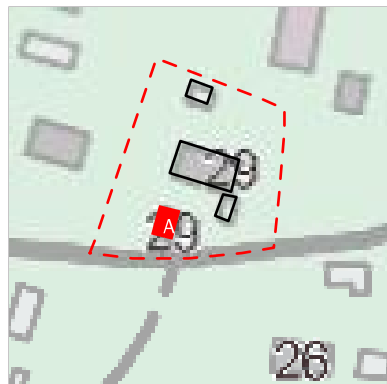
Sisäänkäynti: -

Kunto: välttävä, katto tulisi uusia mitä pikimmiten

Luonnehdinta: Täysin metsittyneeseen pihapiiriin kuuluva hylätty pientalo, jossa sekä perinteisiä, että funkkis-piirteitä, kuten nurkkaan kulmittain sijoitetut ikkunat. Sen lisäksi hylätty 1900-luvun alkupuolen perinteinen torppa samassa pihapiirissä.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus (A) ilmentää harvinaisella, perinteitä kunnioittavalla tavalla funktionalistisia julkisivuihanteita, ja omaa siten tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Asuinrakennus (B) on perinteinen pohjalaista rakennusperinettä noudattava mökki ja edustaa Ojaniemen aikanaan tiiviin mäkikylän tyypillistä torppari ja mäkitupa-asutusta, mikä antaa sille huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa. Sijaintinsa puolesta sillä on myös merkitystä Läkkitien tiemaisemalle.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Kohde nro 109.

905-444-1-142

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Aivan vanhaan kylätiehen kiinni rakennettu perinteinen yksittäistupa

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on ilmeeltään hyvin säilynyt, harvinainen, alemman yhteiskuntaluokan asumista edustava yksittäismökki, maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla. Edustaa aikanaan tiiviin mäkikylän tyyppistä torppari ja mäkitupa-asutusta. Kohteella on huomattavaa rakennus- ja yhteiskuntahistoriallista sekä maisemallista arvoa.

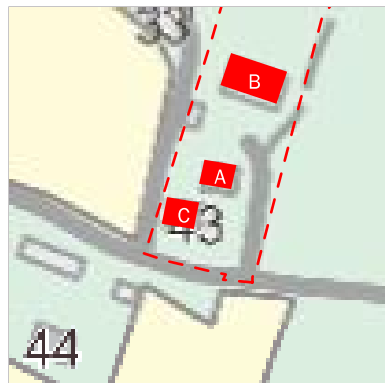
Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Asuinrakennus (A) vanhan kylätien varressa, idästä kuvattuna.

Asuinrakennus (B) kuvattuna koillisesta.

Kohde nro 110.
90544400010123

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B) ja asuinrakennus (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjä

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: -

Sisäänkäynti: umpikuisti

Kunto: kiitettävä

Ulkorakennus (B): rankarakenteinen ulkorakennus rimautapaneelilla ja betonikatto-
tiilin katetulla harjakatolla. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, sinihar-
maa ovi.

Asuinrakennus (C)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) kuvattuna luoteesta.

Asuinrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

Ulkorakennus (B) etelästä kuvattuna.

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: -

Kunto: hyvä

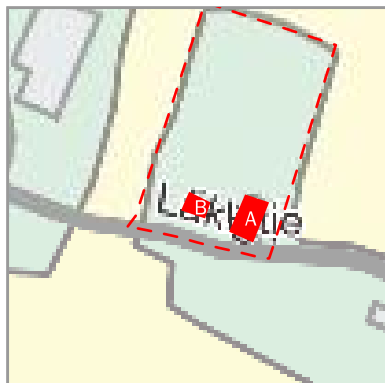
Luonnehdinta: 1900-luvun alun pihapiiri, jossa kaksi pienipiirteistä asuinrakennusta ja ulkorakennus.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus (A) on ulkoasultaan säilynyt liki alkuperäisasussa, ja on rakennushistoriallisesti arvokas. Toinen asuinrakennus (B) on hiljattain kunnostettu ja ulkoasultaan muuttunut, mikä vaikeuttaa sen historiallisen alkuperän luettavuutta. Kokonaisuus edustaa Ojaniemen aikanaan tiiviin mäkikylän tyyppillistä torppari ja mäkitupa-asutusta ja on kulttuurihistoriallisesti arvokas. Maisemallista arvoa kylätien kannalta.

Asuinrakennus (C) Läkkitieltä kuvattuna.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Kohde nro 111.
90544400020046

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1900, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: trapetsipelti

Sisäänkäynti: suuri täyskorkea harjakattoinenpoikkipääty, jossa sisäänkäynti keskellä, arviolta 1930-luvulta

Kunto: kiitettävä

Ulkorakennus (B): yhdestä hirsikehikosta koostuva ulkorakennus, jonka alkuperäinen käyttö tai ulkomuoto on epäselvä. Nurkkakiville perustettu harmaantunut paljas hirsirunko, aaltopellillä katettu harjakatto, maalaamattomat ovet ja vuoraukset.

Luonnehdinta: Tien vartinen 1900-luvun alun hieman amputoitu pihapiiri, johon lie-
nee alunperin kuulunut muitakin nykyisin kadonneita rakennuksia.

Asuinrakennus (A) kuvattuna Läkkitieltä lännestä.

Asuinrakennus (A) lounaasta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) suuri laajennus pihanpuolella.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on säilynyt liki alkuperäisasussaan. Ylimitoitelta vaikuttava kuisti luo kohteelle omintakeisen historiallisen kerrostuman, joka viestii pientilallisen muuttuneista elinehdoista torppariuudistuksen jälkeen. Ulkorakennus on säilynyt alkuperäisasussaan. Kohde kokonaisuudessaan ilmentää perinteistä pohjalaista rakennustapaa ja on rakennushistoriallisesti arvokas. Kokonaisuus edustaa Ojaniemen aikanaan tiiviin mäkikylän tyyppistä torppari ja mäkitupa-asutusta ja on kulttuurihistoriallisesti arvokas. Kokonaisuudella on suuri merkitys Läkkitien tiemaisemaan ja on siksi maisemallisesti huomattavan arvokas.

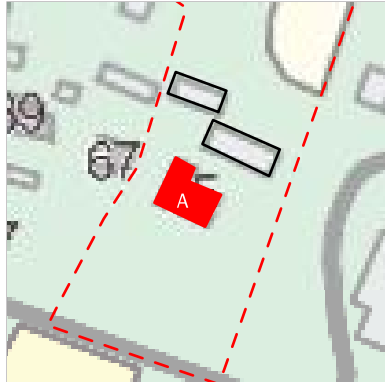
Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Ulkorakennus (B) kaakosta kuvattuna.

Ulkorakennus (B) pohjoisesta kuvattuna.

Kohde nro 112.

905-444-2-85

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-luku, laajennettu useaan otteeseen

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi, laajennuksessa betoni

Runko: hirsi, laajennuksessa ranka?

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli, laajennuksessa mineriitti

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, laajennus on vaalea

Kattomuoto: harja, laajennuksessa erittäin loiva

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: -

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Vaihteittain rakentunut 1900-luvun alkupuolen asuintalo

Säilyneisyys ja arviointi: Eriaikaiset laajennukset ja muutokset ovat sekoittaneet rakennuksen alkujaan talonpoikaista ilmettä. Vanhimalla osalla on tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Rakennuksen tienpuoleisella julkisivulla on vaikutusta Läkkitien tiemaisemaan, mikä antaa sille maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) lounaasta kuvattuna.

Vanhan osan läntistä päätyä, 60-luvun laajennusta vasemmalla.

Asuinrakennuksen (A) aikaisempaa poikittaislaajennusta pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) 1960-luvun laajennusta luoteesta kuvattuna.

Pihapiiriin kuuluu myös rankarakenteinen ulkorakennus, lounaasta kuvattuna.

Yleiskaavaan vietävät kohteet

sr KULTTUURIYMPÄRISTÖN KANNALTA ARVOKAS
YKSITTÄISKOHDE

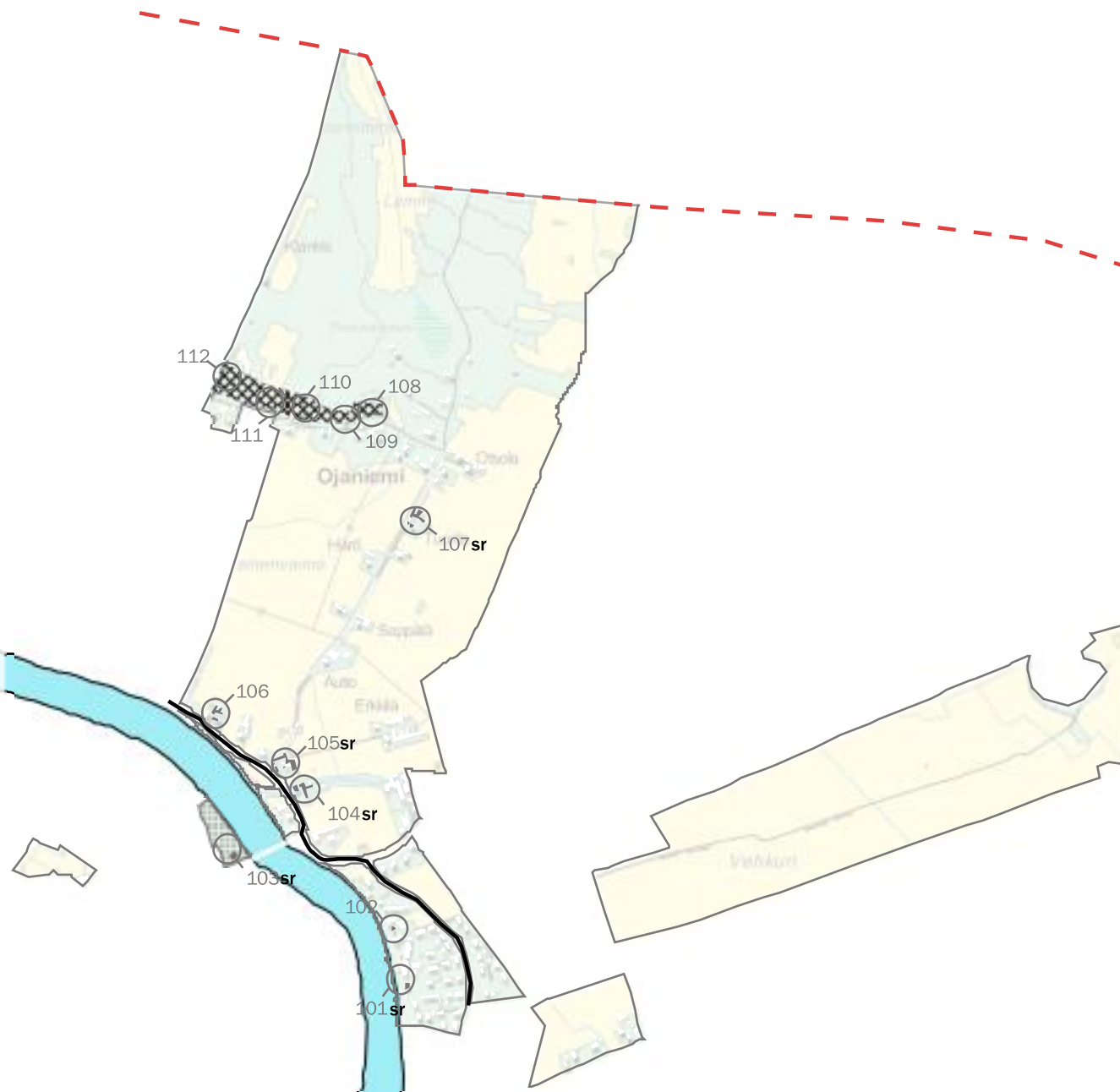
— MAISEMALLISESTI JA/TAI KULTTUURI-
HISTORIALLISTESTI MERKITTÄVÄ TIE

 ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

 RKY-ALUE

 KULTTUURIYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEN
KOHDEALUE - KUK

- KUK-alueen kuvailu Kirkonkylän kohdalla,
sivulla 116.

OJANIEMEN MÄKIKYLÄN JA HYYRIÄNMÄEN ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen yleispiirteinen kuvailu

1800-luvulla ja 1900-luvun alussa rakentunut asutusmiljöö, osittain Läkkitien varressa, osittain Ritamäentien varressa. Aueen läpi kulkee, jokseenkin kylärajaa tapaillen, Hyyriäntie.

Alueella on sijainnut asutusta jo keskiajalla. Hyyriään kuuluva Klankin kantatila sijaitsi nykyisen Ritamäentien ja Hyyriäntien risteyksessä. Kylien rajamaastossa, Klankin tilan pohjoispuolella sijainneen sotilastorpan ympärille kasvoi itsellisasutusta jo varhain. Vuoden 1739 kyläkarttaan on merkitty ainakin viisi torppaa Hyyriäntien molemmin puolin.

Ojaniemen mäkitylä kehittyi 1800-luvun loppupuolella tämän itsellisasutuksen ympärille, Läkkitien varreen ja alueella asui runsaasti eri alojen käsityöläisiä, muun muassa läkkyreitä, pienimittakaavaisissa ja tiheään rakennetuissa pihapiireissä.

Läkkitie on maastoa myötäilevä, mutkitteleva ja kapea, päällystämätön hiekkatie, jolla on selkeä historiallinen luonne.

Nykyisin alueen vanhaa rakennuskantaa on osittain korvattu uudella omakotirakentamisella. Alueen mitakaava ja rakenne on kuitenkin säilynyt verraten hyvin. Osa vanhoista mökeistä on vapaa-ajankäytössä.

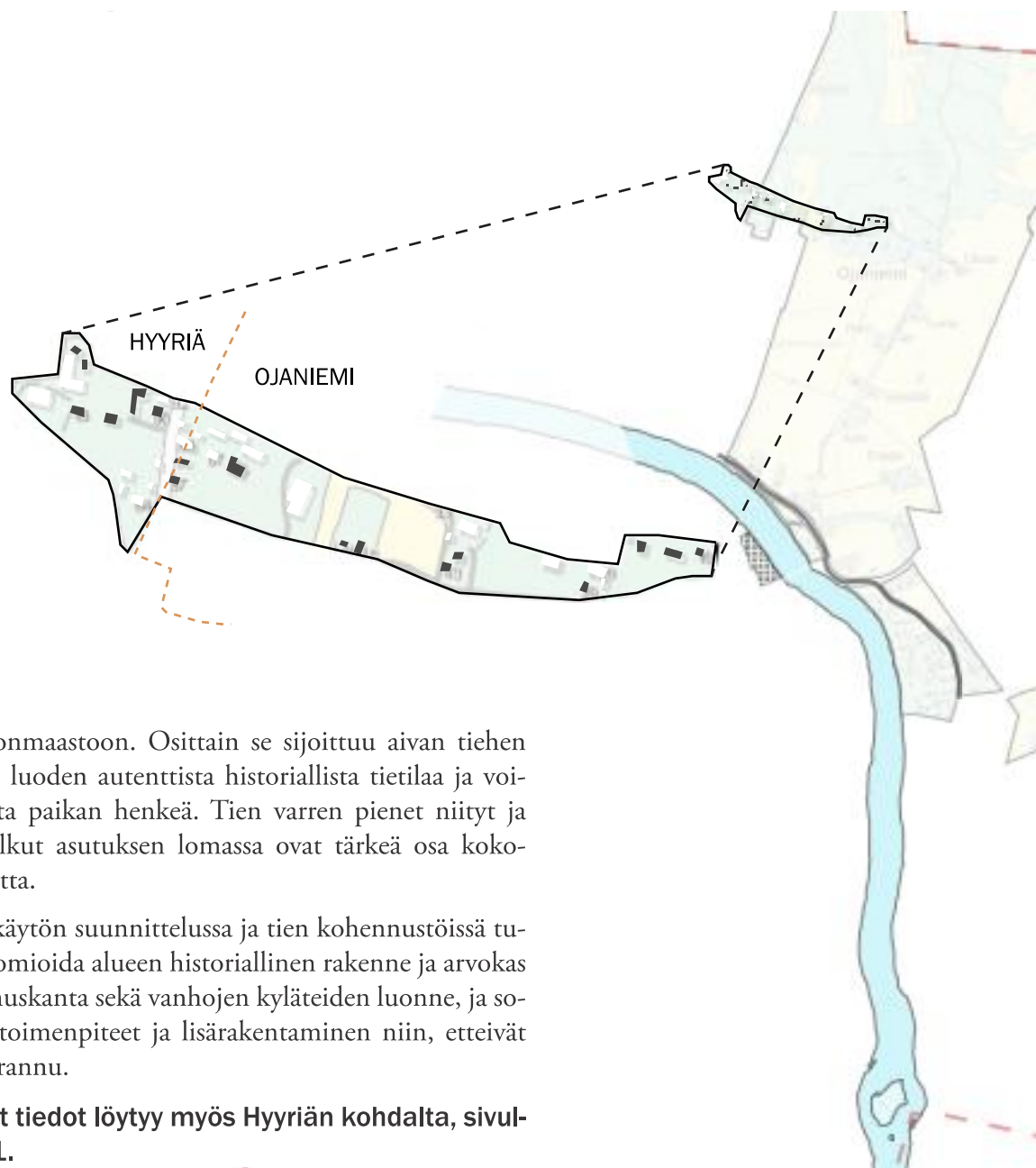
Alueen arvokkaat ominaispiirteet

Vanha rakennuskanta on hirsirakenteista, harjakattoista ja valtaosin pienimittakaavaista. Väritys on yhtenäinen; harmaantunutta tai punamullattua. Rakennuskanta on sovitettu kumpuilevaan ja paikoin kallioiseen

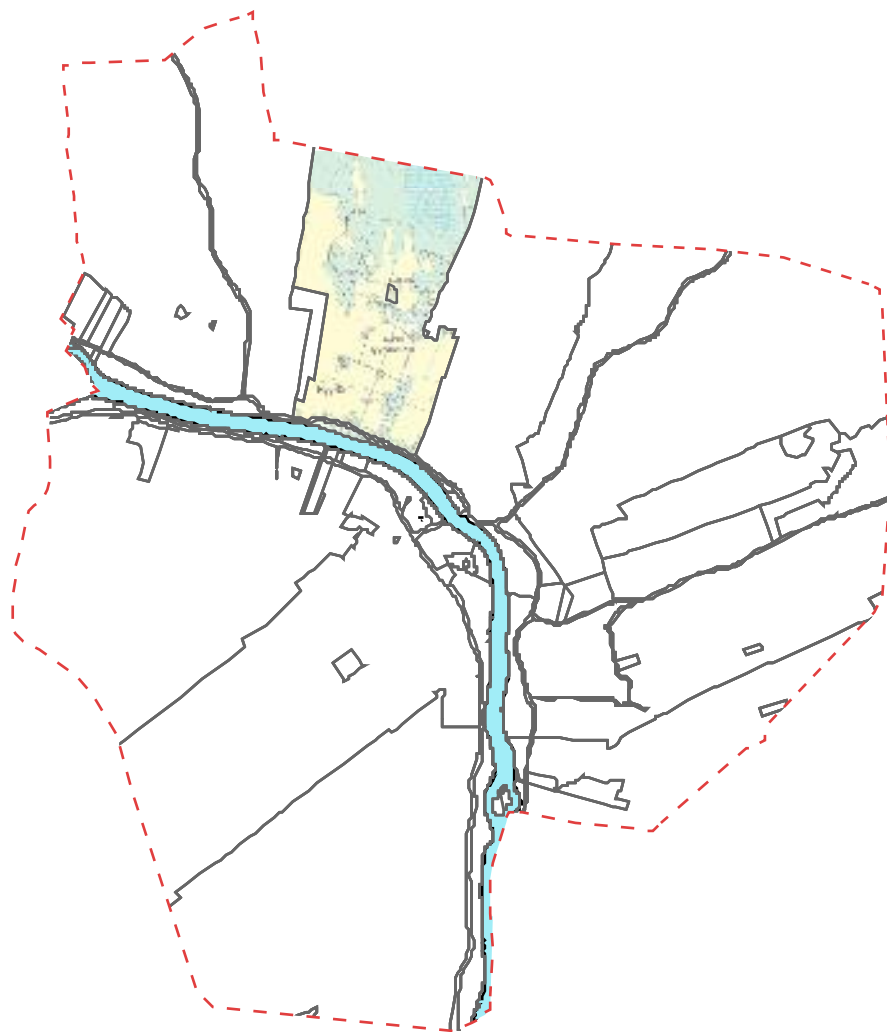
luonnonmaastoon. Osittain se sijoittuu aivan tien kiinni, luoden autenttista historiallista tietilaa ja voimakasta paikan henkeä. Tien varren pienet niityt ja peltotilkut asutuksen lomassa ovat tärkeä osakokaisuutta.

Maankäytön suunnittelussa ja tien kohennustöissä tulee huomioida alueen historiallinen rakenne ja arvokas rakennuskanta sekä vanhojen kyläteiden luonne, ja sovitaa toimenpiteet ja lisärakentaminen niin, etteivät ne vaarannu.

Samat tiedot löytyy myös Hyyriän kohdalta, sivulla 291.

HYYRIÄ

5.9.1. YLEISPIIRTEINEN KYLÄKUVAILU

Hyyriä sijaitsee Kyrönjoen pohjoispuolella. Sen naapureita ovat etelässä Ojaniemi ja pohjoisessa Saarenpää ja Kyrönjoen toisella puolella Kirkonkylä ja Tapoila. Idässä kylä rajoittuu Vöyrin kunnan maihin.

Kylän maisemaa hallitsee kolme tekijää: Kyrönjoki, Kyrönjokilaakson peltoaukeat, jotka idässä rajautuvat sankkoihin metsiin sekä asutus, joka osittain on sijoittunut Kyrönjoen vartta noudattelevan Jokivarsitien varteen ja osittain siitä itään muutamana vanha kylätien varteen.

Hyyriän kylän historiasta ei ole koottu erityistä teosta, joten alueen historialliset taustatiedot ovat tässä selvityksessä jääneet vähäisiksi. Kylän aikaisinta historiallista asutusta tutkitaankin siten vain 1700-luvulla isojakoa varten piirretyistä kartoista.

Hyyriän kylä on naapureidensa Ojaniemen ja Saarenpään tavoin kaksijakoinen. Perinteinen rintakylä sijaitsi Jokivarsitien varressa. Hyyriän mäkikylä puolestaan koostuu Hyyriänmäen pientila- ja käsityöläisasutuksesta, joka kehittyi sotilastorpan yhteyteen kehittyneen itsellisasutuksen ympärille.

1700-luvulla Hyyriän kylään kuului seitsemän taloa. Viisi niistä sijaitsi rintakylässä, yksi Hyyriäntien varressa avoimessa maisemassa ja Klankin talo sijaitsi Hyyriänmäellä. Ojaniemestä poiketen Hyyriän taloista vain yksi oli joen puolella Jokivarsitietä.

Hyyriänmäellä ja Ojaniemenpuolella Läkkitiellä on perinteisesti asunut ja toiminut pläkkäreitä ja muita käsityöläisiä. Hyyriäntien ja Läkkitien risteyksessä toimii 1940-luvulta lähtien jatkuvasti käsiteollinen pläkkiyritys Gråholmin Läkki ja lelu yksinkertaisissa alkuperäisissä tuotantotiloissa.

Hyyriänmäellä on säilynyt jonkin verran alueelle luonteenomaista pienimittakaavaista rakennuskantaa. Jokivarsitien varressa on puolestaan säilynyt kaksi suurta talonpoikaista-loa, joista toinen lähes alkuperäisasussaan.

Joitakin esimerkkejä jokivarressa on myös 1930-luvun rakentamisesta, joskin kohteet ovat harvoin säilyttäneet ajalleen tyypillistä luonnetta, vaan ovat myöhempien remonttien yhteydessä saaneet uuden ilmeen. Kylän rakennuskanta on valtaosin 1900-luvun toiselta puoliskolta.

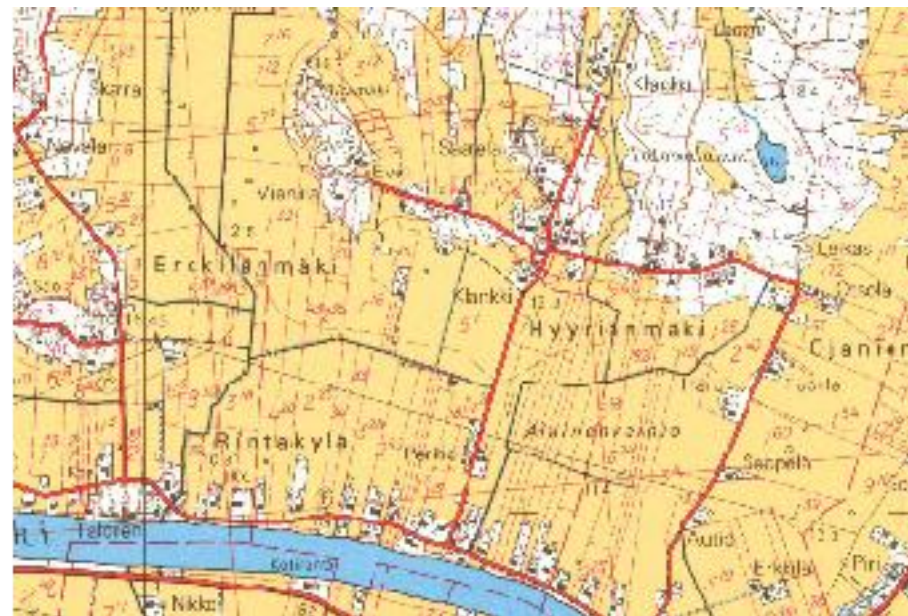

Yllä vasemmalla: Hyyriän kylä Gustaf Savanderin piirtämän vuoden 1845 pitäjänkartan mukaan. Kylän kantatilat sijoittuvat nykyisen Jokivarsitien ja Hyyriäntien risteykseen, lukuunottamatta Klankin tilaa, joka sijaitsi Hyyriänmäellä. Klankin lähinaapurusto koostui sotilastorpasta ja sen ympärille kasvanneesta itsellisasutuksesta.

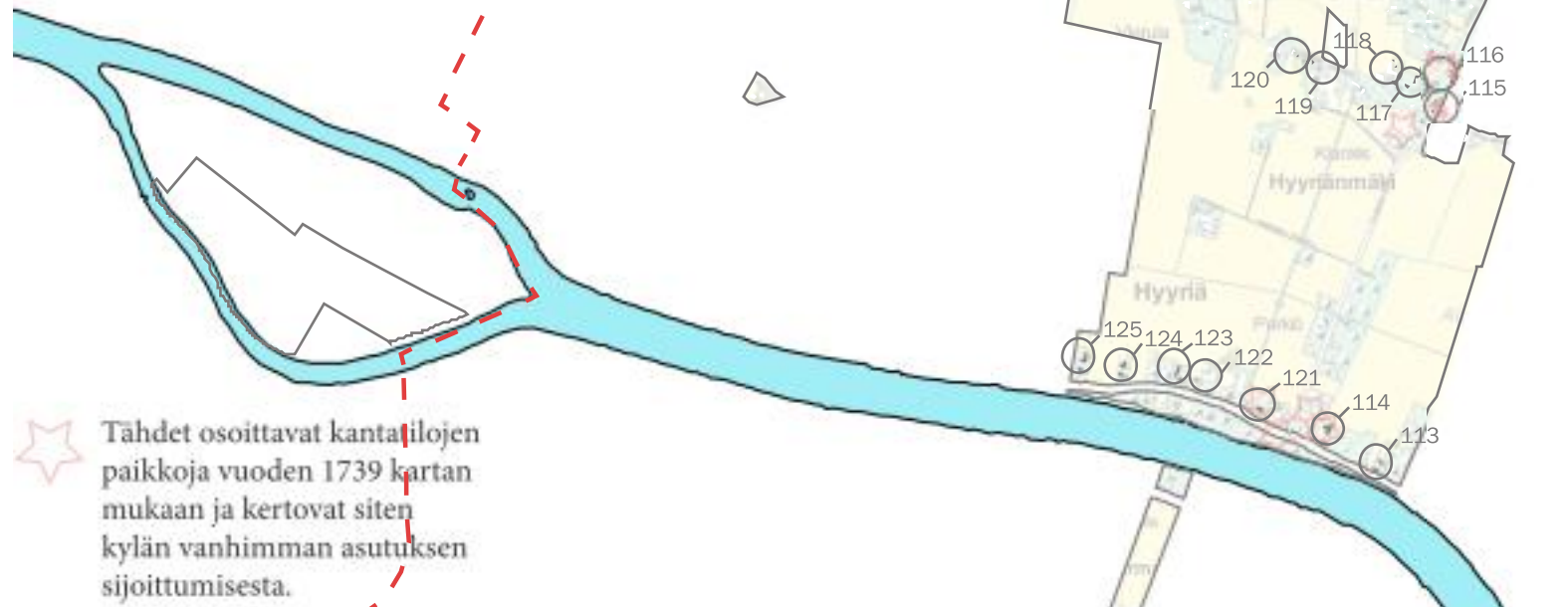
Yllä oikealla: Vuoden 1970 peruskartasta ilmenee, kuinka asutus 1900-luvun aikana levisi Kyrönjoen varteen, Jokivarsitien molemmin puolin.

Oikealla: Joen mutkasta, kylän eteläpuolelta otetussa valokuvassa 1900-luvun alusta, näkyy Hyyriän yhtenäistä talonpoikaista kylänraittia. Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta rakennukset sijaitsivat tien toisella puolen, joelta katsottuna. Nykyisin asutus on levinnyt myös joenrantaan ja valtaosa kuvan rakennuksista on purettu. Kuva: Vähäkyrö-seura.

Hyyriän rakennusinventointikohteet

- 113. Jokivarsitie 65
- 114. Jokivarsitie 75
- 115. Läkkitie 87
- 116. Hyyriäntie 92
- 117. Hyyriäntie 90
- 118. Ritamäentie 13
- 119. Ritamäentie 32
- 120. Ritamäentie 36a
- 121. Jokivarsitie 93
- 122. Jokivarsitie 107
- 123. Jokivarsitie 113
- 124. Jokivarsitie 127
- 125. Jokivarsitie 137

Kohde nro 113.
905437000490001

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B) ja ulkorakennus (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiillään

Alkuperäinen käyttö: tilan päärakennus

Rakennusvuosi: 1935, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 2

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: harjakattoinen avokuisti hammastuskoristeella, julkisivuseinä kuistin kohdalla vuorattu vaakaponttilaudalla ja maalattu valkoiseksi

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): perinteinen hirsirunkoinen, nurkkakiville perustettu harjakattoinen vilja-aitta paljaalla hirrellä. Harmaantunut punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, okrankeltainen koristeellisesti veistetty ovi ja vintin luukku. Kolmiorimahuopakate.

Ulkorakennus (C): vaihteittain rakentunut puurakenteinen ja harjakattoinen ulkorakennuskompleksi, jossa myös sauna. Punainen rimautapaneeli, valkoiset ikkunat, nurkat ja vuoraukset, peltikate.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Jokivarsitieltä, etelästä kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu pihaan päin.

Kolmionmallinen päätyikkuna on pitäjälle tyypillinen.

Sisäänkäynti: pariovet ylävalolla.

Pihapiiriin kuuluu taustan ulkorakennuskokonaisuus (C) sekä vasemmanpuoleinen vilja-aita (B). Luoteesta kuvattuna.

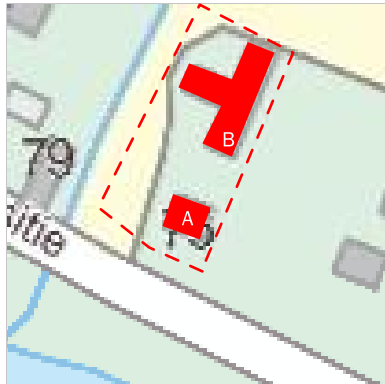
Luonnehdinta: 1800-luvun lopun talopoikaistalo pihapiireineen Jokivarsitien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on erittäin hyvin säilynyt ja ilmentää selvästi pohjalaisen talonpoikaisperinteen rakennustapaa ja aikansa paikallisia ihanteita. Vilja-aita on myös säilynyt alkuperäisassaan ja on harvinaisen koristeellinen. Yhdessä ne viestivät pohjalaisesta talonpoikauskulttuurista ja sen vauraudesta. Kokonaisuudella on siten huomattava rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo. Asuinrakennuksella on myös suuri merkitys Jokivarsitien maisemaan, mikä antaa sille huomattavaa maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sv*.

Vilja-aitan länsipääty.

Kohde nro 114.
905437000330001

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1950-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betoni

Runko: -

Julkisivumateriaali: lomautapaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: pihan puolella harjakattoinen nk. elintasopatti, jossa sisäänkäynti, pannuhuone ja märkätilat

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Rankarakenteinen, pystypaneloitu, kulmittainen ulkorakennus vuosisadan vaihteesta. Punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat. Peltikatto.

Luonnehdinta: Jälleenrakennuskauden pientalo avoimessa maisemassa tien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Kohde ilmentää jälleenrakennuskauden rakennustapaa ja -ihanteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

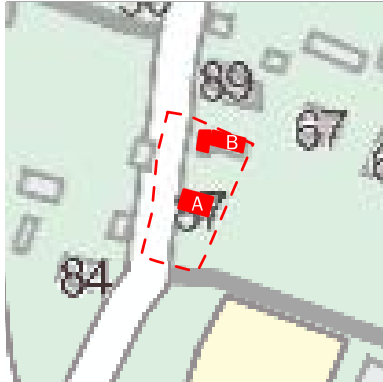
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus tieltä päin, lounaasta kuvattuna.

Ulkorakennus (B) rajaa pihapiiriä peltomaisemasta. Lounaasta kuvattuna.

Kohde nro 115
90543700070038

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A) ja pläkkiverstas (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: varasto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1940-luvun loppupuoli

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleisen täyskorkean poikkipäädyn julkisivussa

Kunto: kiitettävä

Pläkkiverstas (B): Yksinkertainen 1940-luvun rankarakenteinen verstasarakenne, jossa kolme ikkunaa etelään. Vaakaponttipaneeli, betonikattotiilet. Punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat.

Luonnehdinta: Sodanjälkeinen yksittäismökki ja siihen kuuluva samanaikainen pläkkiverstas Läkkitien ja Hyyriäntien risteyksessä

Asuinrakennus (A) pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen pohjoispäätä ja Hyyriäntienpuoleista julkisivua.

Pläkkiverstaan (A) pihanpuoleinen julkisivu, etelästä kuvattuna.

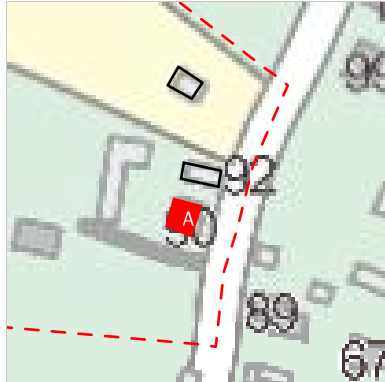
Gräholmin Läksi ja lelu-verstaalla (B) on tehty pläkkitöitä käsityönä yli 60 vuoden ajan.

Säilyneisyys ja arviointi: säilynyt alkuperäisessä ulkoasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa käsityöläisluokan elinehdoista, mikä antaa sille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Yhä jatkuva pienteollinen pläkkitöiden valmistustoiminta korostaa kohteen kulttuurihistoriallista arvoa. Sijainti tien varressa on maisemallisesti merkittävä ja vaikuttaa Hyyriänmäen kyläkuvaan.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Asuinrakennus (A) on nykyisin pläkkitaravarastona.

Kohde nro 116.

90543700070038

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen harjakattoinen umpikuisti, arviolta 1950-luvulta

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Perinteinen yksittäismökki Hyyriäntien varressa

Säilyneisyys ja arviointi: säilynyt lähes alkuperäisessä ulkoasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa torppariluokan elinehdoista, mikä antaa sille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Sijainti tien varressa on maisemallisesti merkittävä ja vaikuttaa huomattavasti Hyyriänmäen kyläkuvaan.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

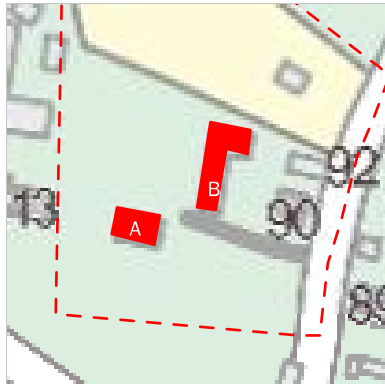
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) kaakosta, Hyyriäntieltä, kuvattuna.

Asuinrakennus (A) kaakosta, pihan puolelta, koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 117.
90543700070038

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: tilan päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa 1900-luvun alku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: inventointihetkellä poistettu

Väri: kunnostus kesken, alunperin arviolta punamulta, rimalauta ja valkoiset detaljit

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: pulpettikattoinen kapea umpikuisti arviolta 1940-luvulta

Kunto: peruskorjaus kesken

Ulkorakennus (B): Perinteinen hirsirakenteinen ulkorakennus, jossa myös pieni asuinosa arviolta 1900-luvun puolesta välistä. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaat ovet. Kolmiorimahuovalla katettu katto välttävässä kunnossa.

Luonnehdinta: Pohjalaisen talonpoikaistalon jaettu ja nykyiselle paikalleen siirretty osa, avoimessa pihapiirissä, jossa myös perinteinen ulkorakennus.

Asuinrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen julkisivu pohjoiseen, pihaan päin.

Asuinrakennuksen (A) on alunperin ollut pidempi. Luoteesta kuvattuna.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen runko ja yleismuoto on säilynyt. Alkaneessa korjaustyössä on suositeltavaa vaihtaa jo kertaalleen vaihdetut ikkunat muodoltaan ja jaoltaan nykyisiä paremmin talonpoikaistalon ilmeeseen sopiviin. Ulkorakennus on säilynyt alkuperäisasussaan, mutta on pikaisen katonkorjauksen tarpeessa.

Kohteella on rakennushistoriallista arvoa. Sen sijainti on maisemallisesti merkittävä.

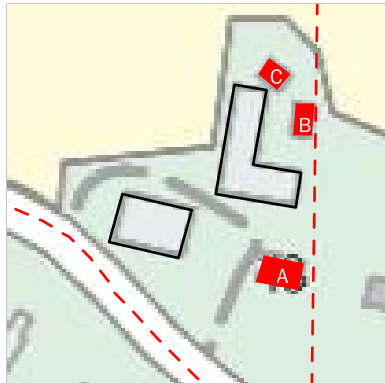
Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Kattoremontin tarpeessa oleva ulkorakennus (B) lounaasta kuvattuna.

Ulkorakennuksen (B) eteläpään pieni asuinosa lännestä kuvattuna.

Kohde nro 118.
90543700070014

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennukset (B-C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betonivuorattu kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: julkisivupelti

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihan puolella nk. elintasopatti, jossa sisäänkäynti ja märkätilat

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteinen hirsirakenteinen yhden hirsikehikon kokoinen nurkkakiville perustettu ulkorakennus, paljaalla maalaamattomalla hirrellä. Betonikattotiellä katettu harjakatto. Maalaamaton lautaovi, ei vuorauksia.

Ulkorakennus (C): Kalliolle pystytetty perinteinen hirsirakenteinen yhden hirsikehikon kokoinen ulkorakennus paljaalla maalaamattomalla hirrellä. Alkuperäiset erustukset korvattu betonilla. Betonikattotiellä katettu harjakatto. Maalaamattomat ikkunat, vuoraukset ja ovi.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) pihan puolelta, pohjoisesta kuvattuna.

Ulkorakennus (B) etelästä kuvattuna.

Ulkorakennus (C) Ritamäentietä, lännestä kuvattuna.

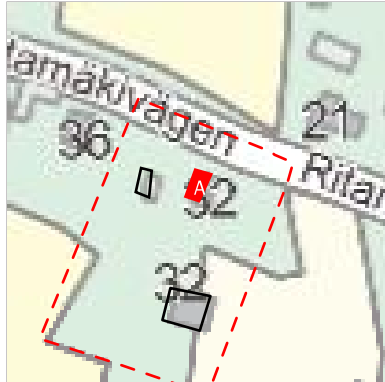
Luonnehdinta: Vaiheittain rakentunut pihapiiri alkujaan arviolta 1800-luvun lopulta/1900-luvun vaihteesta.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on muuttunut sekä ulkoasultaan, että ilmeeltään niin paljon, että sen historiallisesta alkuperästä ei todista muu kuin päämassan mitasuhteet. Ulkorakennukset ovat säilyneet alkuperäisasussaan ja ilmentävät selvyydellä aikansa rakennustapaa. Modernisoimattomina pientilan vaatimattomina ulkorakennuksina ne ovat erittäin harvinaiset ja autenttiset ja niillä on huomattava rakennushistoriallinen arvo. Ulkorakennuksella (B) on myös huomattava vaikutus Ritamäentien maisemaan, näkyen kauas pellon yli korkean sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: mekitään osayleiskaavaan osana Ojaniemen mäkikylän ja Hyyriänmäen kulttuuriympäristöaluetta.

Ulkorakennus (C) etelästä kuvattuna.

Kohde nro 119.
90543700050001

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1900, rekisterin mukaan
Kerros-luku: 1
Sokkeli: luonnonkivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: musta trapetsipelti
Sisäänkäynti: harjakattoinen umpikuisti
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Pieni asuinmökki tien varressa uuden hirsilamellitalon pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilyttänyt historiallisen ilmeensä verraten hyvin ja on harvinainen esimerkki pienimittakaavaisesta mäkitupa-asutuksesta, mikä antaa sille sekä rakennushistoriallista, että yhteiskuntahistoriallista arvoa. Tietty maisemallinen merkitys tienvarteisen sijaintinsa johdosta.

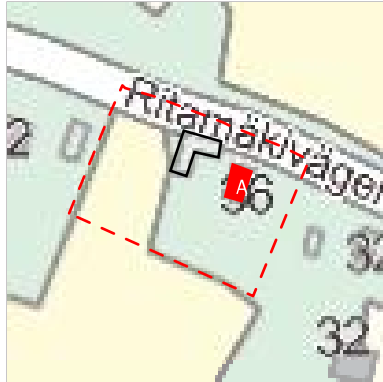
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Asuinrakennus (A) etelästä kuvattuna.

Asuinrakennus (A) luoteesta kuvattuna.

Kohde nro 120.
90543700050002

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1920, rekisterin mukaan
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: betonilla vuorattu luonnonkiviperustus
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: lomautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: musta trapetsipelti
Sisäkäynti: avokuisti loivalla aumakatolla, jossa leveät räystäät
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: modernisoitu 1900-luvun alun mäkitupa

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennuksen ulkoasu on modernisoinnin myötä muuttunut täysin. Sen historiallinen mäkitupa-alkuperä on tunnistettavissa vain sen yleismuodosta. Tietty rakennushistoriallinen arvo.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Asuinrakennus (A) lännestä kuvattuna.

Pohjoispäätä.

Kohde nro 121.
90543700010075

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihde
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: vaakaponttilauta
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: saumapelti
Sisäänkäynti: pihanpuoleinen umpikuisti
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Perinteinen 1900-luvun alun talonpoikaistalo eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä tien varressa

Säilyneisyys ja arviointi: säilyttänyt ilmeensä ja viestii yleispiirteiltään pohjalaisesta rakennusperinteestä, mikä antaa sille rakennushistoriallisen arvon. Maisemallisesti ja kyläkuvan kannalta merkittävä Jokivarsitien vartisen sijaintinsa johdosta.

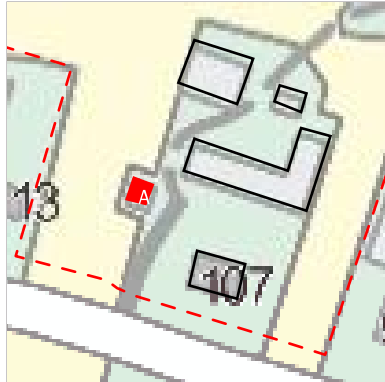
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaansuojelumerkinnällä sr.

Vaikeasti kuvattava asuinrakennus (A) tieltä päin, lounaasta kuvattuna.

Asuinrakennuksen länsipäätä.

Kohde nro 122.
90543700020074

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: vierastilat
Alkuperäinen käyttö: maatilan päärakennus
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: luonnonkivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: kattopelti
Sisäänkäynti: pihanpuoleinen harjakattoinen umpikuisti, arviolta 1950-luvulta
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Nykyiselle paikalleen hiljattain siirretty Saarenpääläisen Salmen talon vähätuvan osa. 1957-vuonna rakennetun omakotitalon pihapiirissä, jossa myös useita talousrakennuksia.

Säilyneisyys ja arviointi: menettänyt siirrossa osan alkuperäisestä ympäristöstään, mutta toisaalta on myös yksi harvoista säilyneistä rakennuksista Saarenpään vielä 1980-luvulla ainutlaatuisen hyvin säilyneestä rintakylästä. Talon ulospäin viisto pohjoispääty viittaa sen alunperin rakennetun 1800-luvun ensimmäisellä puoliskolla. Siiron jälkeen pysty-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

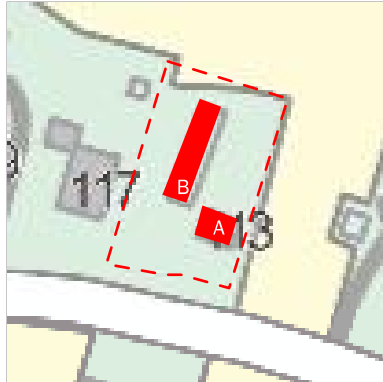
Uuden idänpuoleisen kuistin oikella puolella näkyy vanhan talon ylöspäin viistottu pääty.

tetty perinteitä kunnioittaen ja ilmentää selvästi pohjalaista rakennustapaa ja on siksi rakennushistoriallisesti arvokas. Maisemallisesti luonteva ja vaikuttaa positiivisesti tiemai-semaan.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelu-merkinnällä sr.

Alkujaan Salmen talon pääty. Koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 123.
90543700030068

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), piharakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alkupuoli

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betonivuorattu kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: mansardi

Katemateriaali: punainen tiiliprofiloitu pelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen mansardikattoinen, poikkipääty, jossa yläkerroksessa sisäänvedetty parveke, jonka edessä avoparveke ja sen alla avokuisti

Kunto: hyvä

Piharakennus (B): Pitkä ja kapea 1900-alun puurakenteinen, harjakattoinen ulkorakennus, jonka tienpuoleisessa päässä asuinhuoneisto. Perinteinen punavalkoinen väritys.

Luonnehdinta: modernisoitu 1900-alkupuolen asuintalo pienipiirteisessä pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on ilmeeltään muuttunut eikä sen historialliset piirteet ole tunnistettavissa. Ulkorakennus on säilynyt paremmin ja omaa tiettyä raken-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

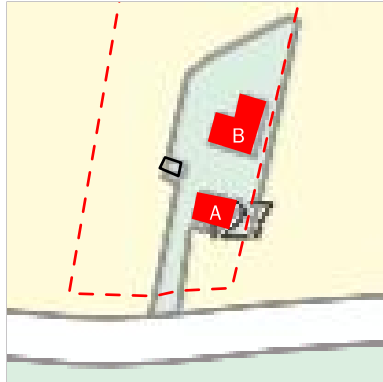
Asuinrakennus (A) pihanpuolelta, kaakosta kuvattuna.

nushistoriallista ja maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

Piharakennuksen (B) eteläpäätyä.

Kohde nro 124.
90543700020049

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1925, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta aaltopelti

Sisäänkäynti: myöhemmin lisätty pihanpuoleinen harjakattoinen umpikuisti

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteinen hirsirakenteinen ulkorakennus, joka osittain paljaalla hirrellä, osittain lomalaudoitettu. Harmaantunut, maalaamattomat ikkunat ja vuoraukset. Aaltopellillä katettu harjakatto, jossa pihanpuolella korotus.

Luonnehdinta: 1920-luvun asuintalo ulkorakennuksineen avoimessa maisemassa tien varressa

Asuinrakennus (A) kuvattuna tieltä, etelästä.

Asuinrakennuksen pihan puoleinen julkisivu, koillisesta kuvattuna.

Ulkorakennuksen (B) pihanpuoleinen julkisivu lounaasta kuvattuna.

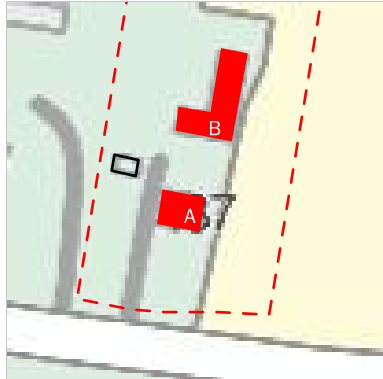
Ulkorakennuksen sisäänkäyntidetali.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen mittasuhteiden perusteella on syytä epäillä, että kohde on jaetun pohjalaistalon osa. Rakennuksen nykyinen ilme on kaksijakoinen. Tienpuoleinen julkisivu ilmentää sotienvälisen ajan tyyli-ihanteita. Pihanpuoleinen julkisivu on puolestaan järjestykseltään säilynyt perinteisenä, esim. vintti-ikkunoineen, joskin myöhemmin lisätty kuisti sotkee pihanpuolen ilmettä. Rakennuksella on tiettyä rakennushistoriallista merkitystä, jota sen yhteenkuuluvuus paremmin säilyneen ulkorakennuksen kanssa tukee.

Ulkorakennus on säilynyt alkuperäisasussaan ja ilmentää selvästi 1900-luvun alun talousrakentamisen rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa sille merkittävää rakennushistoriallista arvoa, jota sen harvinaisuus korostaa.

Kokonaisuudella on maisemallista merkitystä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Kohde nro 125.
90543700010045

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: valkoinen julkisivupelti

Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat, tummanruskeat vuoraukset, nurkat ja ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: tumma aaltopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen 1,5 kerroksinen kapea umpikuisti, jossa sisäänkäynnin päällä puoliavoin parveke puoliaumakatolla, arviolta 1980-luvulla lisätty

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Vaihteittain rakentunut ulkorakennuskokonaisuus, jonka pihanpuoleinen osa on osittain perinteinen hirsirakenteinen, ainakin tietyiltä rakennusosilta asuinrakennusta vanhempi. Mutta se on varustettu myös uudemmillä verstaan-ovilla. Arviolta se on asuinrakennuksen rakentamisen aikaan koottu uusiokäytetyistä hirsistä ja rakennusosista. Osa on betonitiilestä muurattua navettaa, joka on maalattu punatiili-imitaatiolla. Mittakaavaaltaan, yleismuodoltaan ja väriykseltään perinteinen.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus kuvattuna tieltä. Taustalla ulkorakennus (B) ja avoin peltomaisema.

Asuinrakennus luoteesta kuvattuna.

Ulkorakennus (B) lounaasta kuvattuna

Luonnehdinta: Modernisoitu 1900-luvun alkupuolen asuintalo eriaikaisine ulkorakennuksineen avoimessa maisemassa tien varressa

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen ulkoasu on muutettu arviolta 1980-luvulla, eikä sen historiallinen luonne enää ilmene. Ulkorakennus on epäselvä kokonaisuus eriaikaisia elementtejä, mutta sillä on silti maisemallista arvoa avoimen peltomaiseman reunalla.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

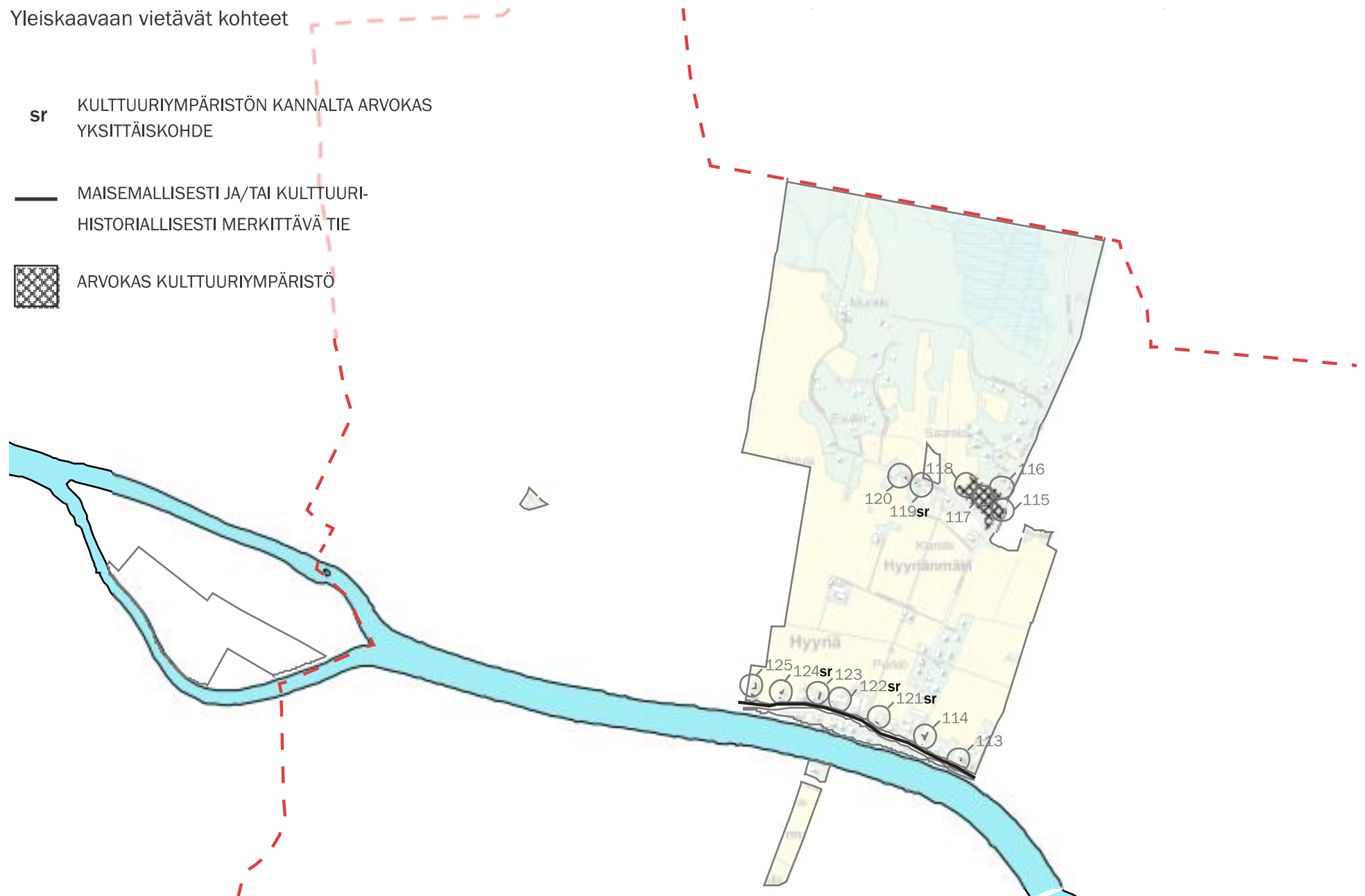

Ulkorakennus (B) kuvattuna lännestä, naapurin puolelta.

Yleiskaavaan vietävät kohteet

sr KULTTUURIYMPÄRISTÖN KANNALTA ARVOKAS
YKSITTÄISKOHDE

MAISEMALLISESTI JA/TAI KULTTUURI-
HISTORIALLISTA MERKITTÄVÄ TIE

 ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

OJANIEMEN MÄKIKYLÄN JA HYYRIÄNMÄEN ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen yleispiirteinen kuvailu

1800-luvulla ja 1900-luvun alussa rakentunut asutusmiljöö, osittain Läkkitien varressa, osittain Ritamäentien varressa. Aueen läpi kulkee, jokseenkin kylärajaa tapaillen, Hyyriäntie.

Alueella on sijainnut asutusta jo keskiajalla. Hyyriään kuuluva Klankin kantatila sijaitsi nykyisen Ritamäentien ja Hyyriäntien risteyksessä. Kylien rajamaastossa, Klankin tilan pohjoispuolella sijainneen sotilastorpan ympärille kasvoi itsellisasutusta jo varhain. Vuoden 1739 kyläkarttaan on merkitty ainakin viisi torppaa Hyyriäntien molemmin puolin.

Ojaniemen mäkikylä kehittyi 1800-luvun loppupuolella tämän itsellisasutuksen ympärille, Läkkitien varreen ja alueella asui runsaasti eri alojen käsityöläisiä, muun muassa läkkyreitä, pienimittakaavaisissa ja tiheään rakennetuissa pihapiireissä.

Läkkitie on maastoa myötäilevä, mutkitteleva ja kapea, päällystämätön hiekkatie, jolla on selkeä historiallinen luonne.

Nykyisin alueen vanhaa rakennuskantaa on osittain korvattu uudella omakotirakentamisella. Alueen mitakaava ja rakenne on kuitenkin säilynyt verraten hyvin. Osa vanhoista mökeistä on vapaa-ajankäytössä.

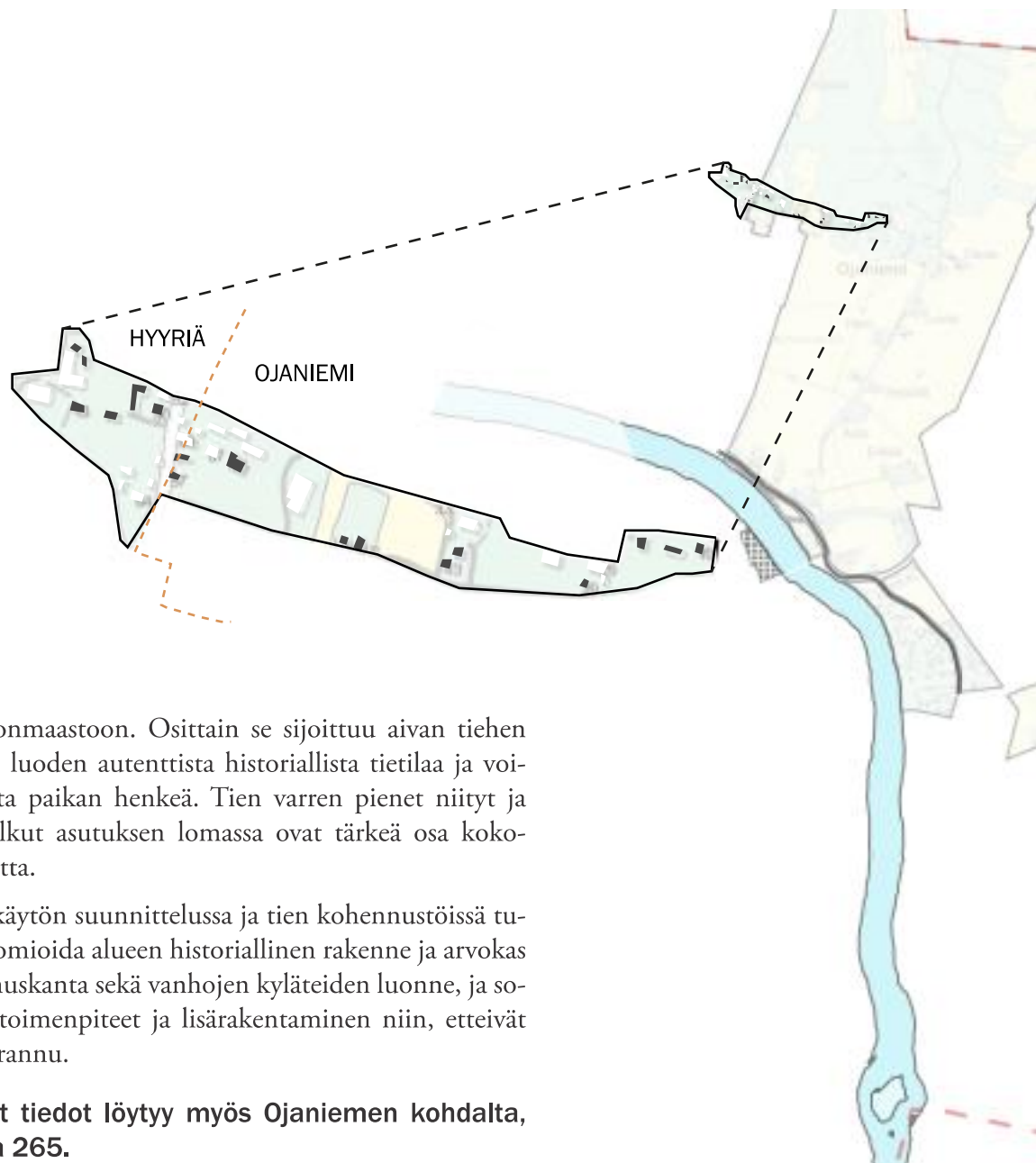
Alueen arvokkaat ominaispiirteet

Vanha rakennuskanta on hirsirakenteista, harjakattoista ja valtaosin pienimittakaavaista. Väritys on yhtenäinen; harmaantunutta tai punamullattua. Rakennuskanta on sovitettu kumpuilevaan ja paikoin kallioiseen

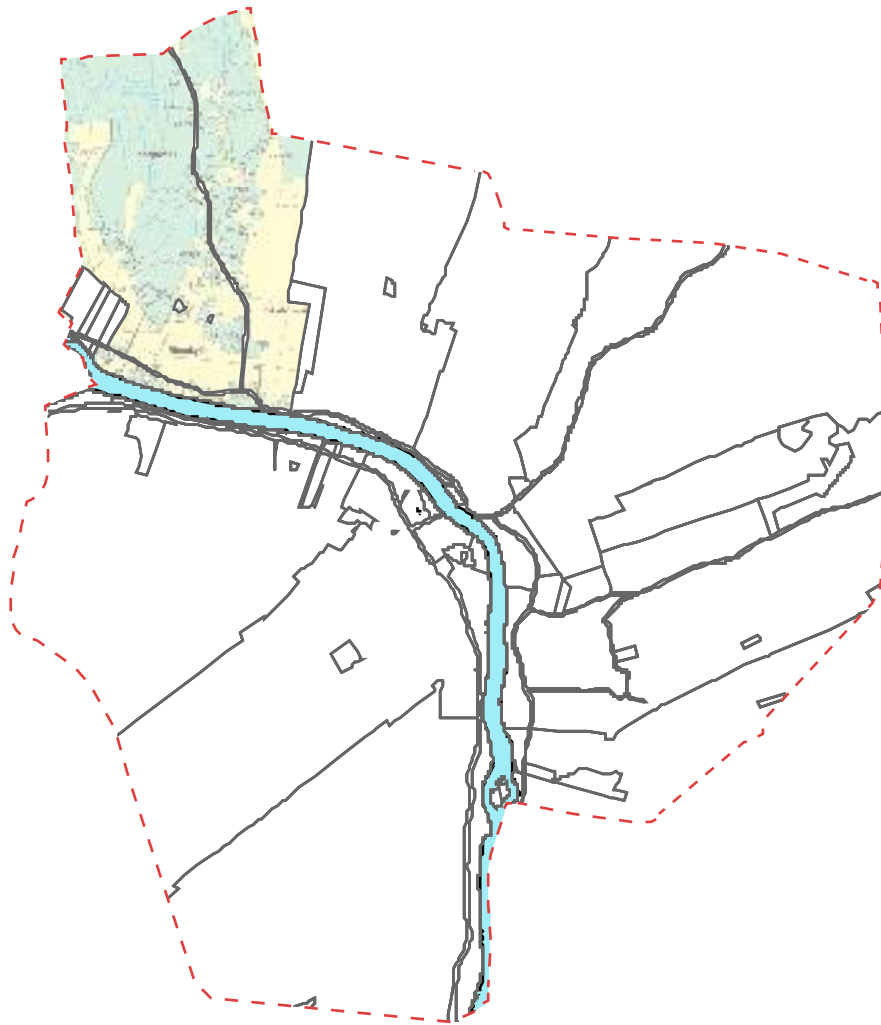
luonnonmaastoon. Osittain se sijoittuu aivan tiehen kiinni, luoden autenttista historiallista tietilaa ja voimakasta paikan henkeä. Tien varren pienet niityt ja peltotilkut asutuksen lomassa ovat tärkeä osa kokonaisuutta.

Maankäytön suunnittelussa ja tien kohennustöissä tulee huomioida alueen historiallinen rakenne ja arvokas rakennuskanta sekä vanhojen kyläteiden luonne, ja sovitaa toimenpiteet ja lisärakentaminen niin, etteivät ne vaaranna.

Samat tiedot löytyy myös Ojaniemen kohdalta, sivulla 265.

SAARENPÄÄ

5.10.1. YLEISPIIRTEINEN KYLÄKUVAILU

Saarenpää sijaitsee Kyrönjoen pohjoispuolella. Sen naapureita ovat idässä Hyyriä, lännessä Järvenkylä ja Mullola ja joen toisella puolella Tapoila ja Torkkola. Koillisessa kylä rajoittuu Vöyrin kunnan maihin.

Kylän maisemaa hallitsee kolme tekijää: Kyrönjoki, Kyrönjokilaakson peltoaukeat, jotka koillisessa rajautuvat sankkoihin metsiin ja asutus, joka osittain on sijoittunut Kyrönjoen vartta noudattelevan Jokivarsitien varteen ja osittain siitä itään muutamana vanha kylätien varteen.

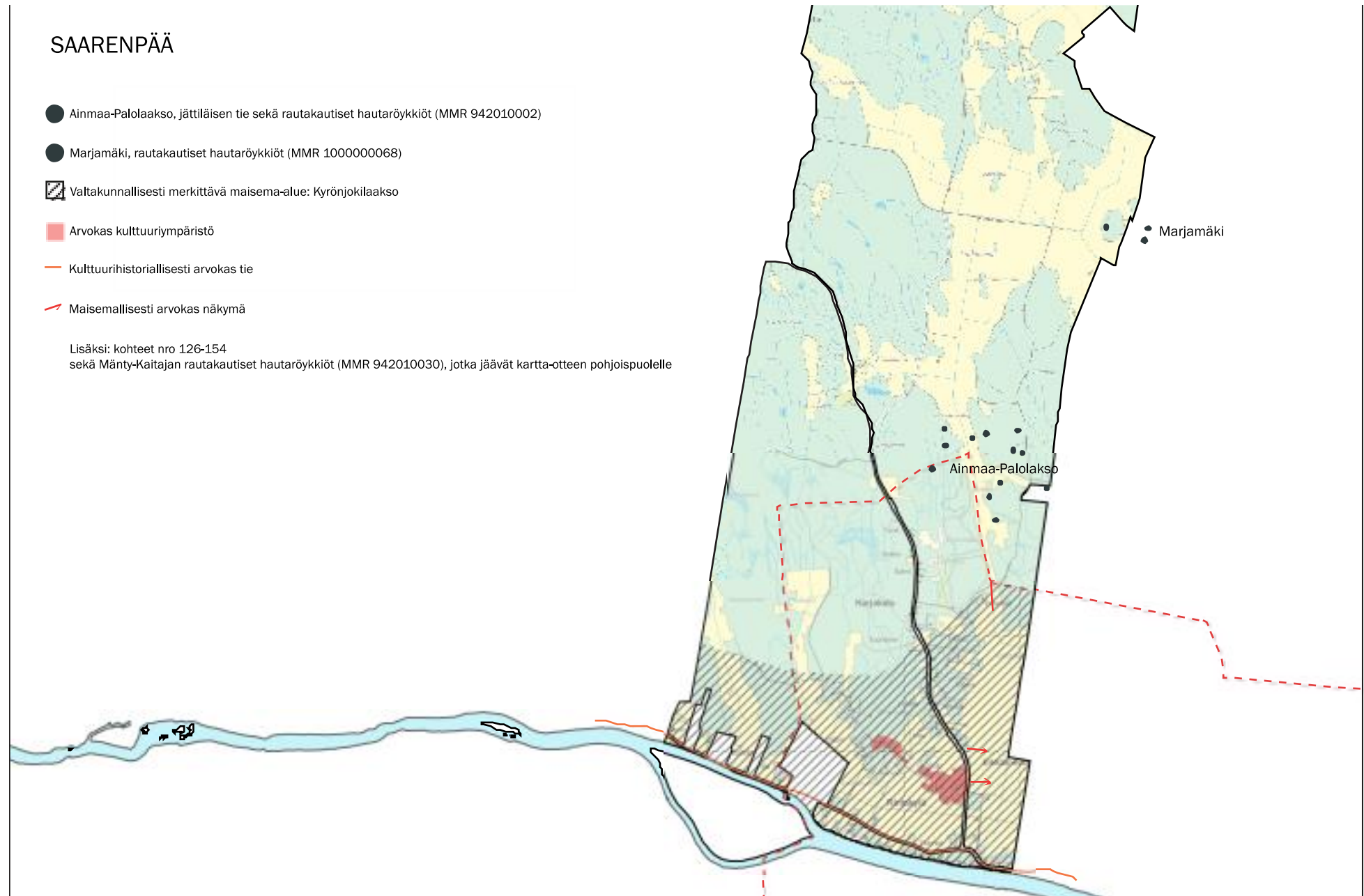
Saarenpään historiaan on tutustuttu kylähistoriallisen teoksen, ”Merestä noussut - Saarenpää-Mullola” kautta. Kylän aikaisinta historiallista asutusta on tutkittu myös 1700-luvulla isojakoa varten piirretyistä kartoista.

Saarenpään kylä on Ojaniemen ja Hyyriän kaltaisesti kaksijakoinen. Perinteinen rintakylä oli tiivis, Jokivarsitien joen puolella sijaitseva talorykelmä Mullolaan vievän tien risteyksessä. Mäkikylä sijaitsee kallioiden Kokkomäen etelärinteellä vähän matkaa Mullolantietä pohjoiseen. 1700-luvulla Saarenpäässä oli kahdeksan taloa. Näistä kolme mäkikylässä ja loput viisi rintakylässä

Saarenpään rintakylä oli vielä 1980-luvulle tultaessa erityisen hyvin säilynyt pohjalainen jokivarren nauhakylä. Pohjalaistalot vähätupineen, monine aittoineen ja ”ulkokartanoineen” seisoivat rinta rinnan joen varressa niin tiheässä, että kylän poikki pystyi kulkemaan katolta toiselle hyppimällä. Kylä mainitaan vielä vuoden 1993 Arvokkaat maisema-alueet mietinnössä II ”Ainutlaatuisena esimerkkinä Pohjanmaan vanhasta kylärakenteesta”. Viimeksi kuluneiden kahdenkymmenenviiden vuoden aikana rintakylän kulttuuriympäristö on valitettavasti tuhattu kokonaisuudessaan. Vanhan tiiviin talonpoikaisen rakennuskannan korvaa nykyaikaiset pakettitalot autotalleineen, eikä, vielä niinkin hiljattain uniikin, kylän monisatavuotista historiaa voi enää aistia.

Mäkikylässä ja Mullolaan johtavan entisen Karjakadun varressa on perinteistä rakennuskantaa säilynyt rintakylää paremmin. Mäkikylässä on sekä vanhoja talonpoikaistiloja, että niiden takana, metsän puolella, sotilastorpan yhteyteen kehittyntä pienimittakaavaisempaa itsellisasutusta. Mäkikylän maanmerkinä kohoaa kotiseutuyhdistyksen pelastama Erkkilän tuulimylly.

Rintakylän pohjoisreunassa on kylän yhteisen uimarannan kohdalla säilynyt Karjakadun varresta 1900-luvun alussa siirretty talo, joka on toiminut sekä kylän sähkölaitoksen, että osuusnahkamun johtajien asuntona. Tämän naapurissa sijainnut, toimintojen yhteinen suurehko verstaarakennus ja sahalaitos on purettu. Vähäkyrön 1900-luvun alkupuolen aikaisesta teollistumisesta todistaakin selvemmin jokirannan 1930-luvulta juontuva Tuomisen metalli-alan tehdasrakennus.

Yllä vasemmalla: Saarenpään kylä on ainakin 1700-luvulta lähtien ollut kaksisijakoinen. Gustaf Savanderin piirtämään vuoden 1845 pitäjänkarttaan on merkitty joenvarren rintakylän neljä kantatilaa sekä pohjoisemmassa sijaitsevan Saarenpään mäkitylän neljä kantatila.

Yllä oikealla: Vuoden 1970 peruskartta osoittaa, kuinka Saarenpään talonpoinen ja tiivis rintakylä säilyi lähes koko 1900-luvun. Ainutlaatuinen kylämiljöö tuhouttiin vasta vuosisadan viimeisten vuosien aikana.

Oikealla: Vuoden 1937 ilmakuvassa erottuu Saarenpään tiivis rintakylä suurimpana kokonaisuutena, sen takana Saarenpään mäkitylä ja taaimpana Kokkomäen asutusalue.

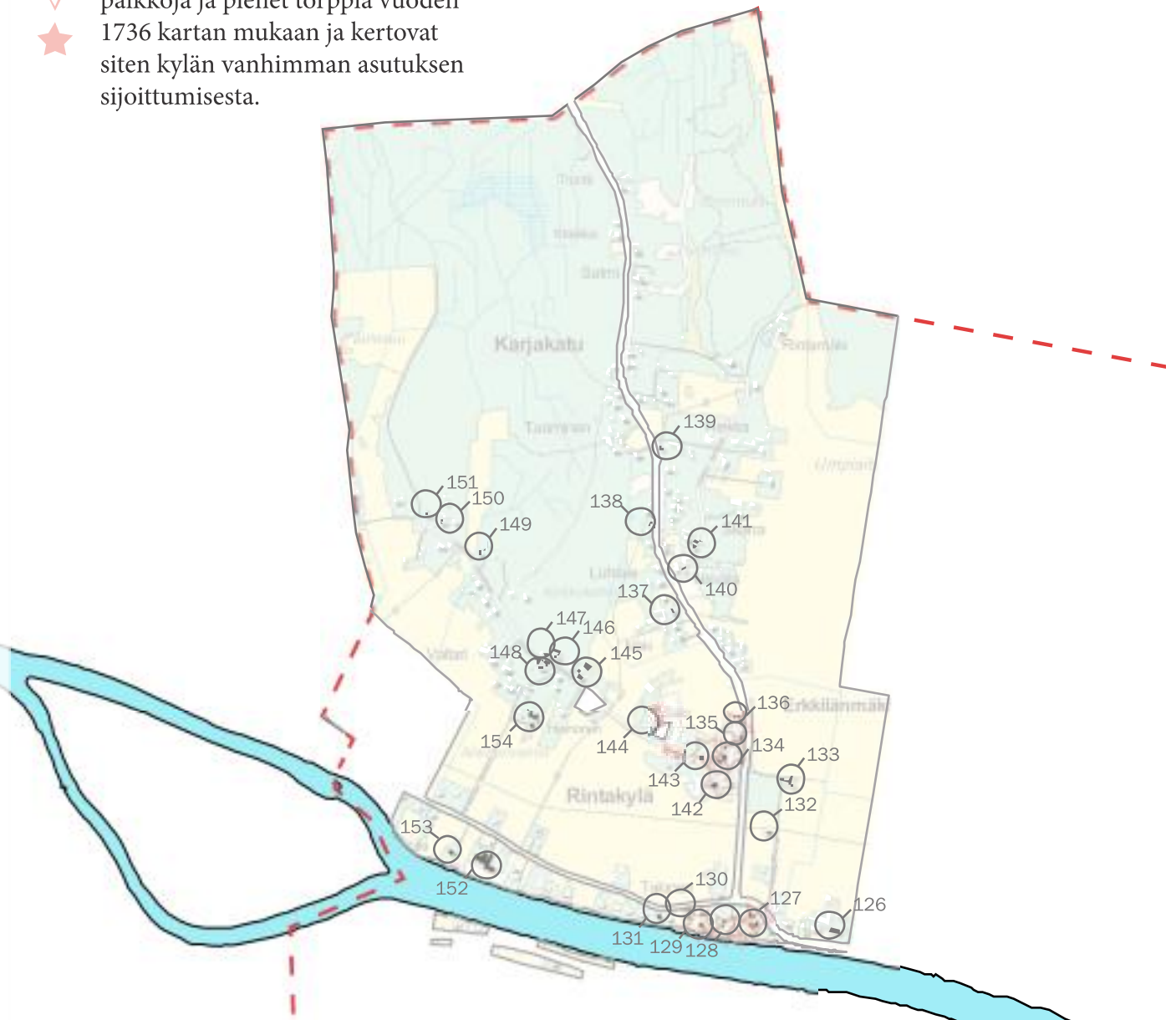

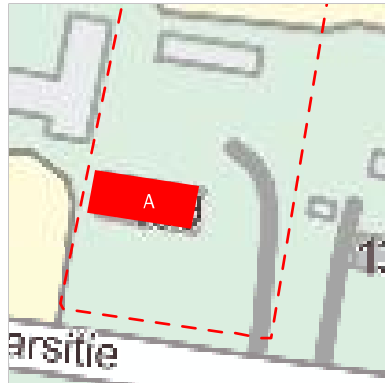
Saarenpään rakennusinventointikohteet

- 126. Jokivarsitie 139
- 127. Jokivarsitie 166
- 128. Jokivarsitie 176
- 129. Jokivarsitie 184
- 130. Jokivarsitie 190
- 131. Jokivarsitie 200
- 132. Valtarintie 22
- 133. Valtarintie ?
- 134. Mullolantie 40
- 135. Mullolantie 44
- 136. Mullolantie 52
- 137. Mullolantie 88
- 138. Mullolantie 112
- 139. Mullolantie 135?
- 140. Ainmaantie 3
- 141. Ainmaantie 9
- 142. Kokkomäentie 8
- 143. Kokkomäentie 17
- 144. Kokkomäentie 31
- 145. Kokkomäentie 57
- 146. Kokkomäentie 65
- 147. Kokkomäentie 69
- 148. Kokkomäentie 68
- 149. Kokkomäentie 99
- 150. Kokkomäentie 113
- 151. Kokkomäentie 119
- 152. Jokivarsitie 246
- 153. Jokivarsitie 156
- 154. Mäkivaltarintie 31

Isot tähdet osoittavat kantatilojen paikkoja ja pienet torppia vuoden 1736 kartan mukaan ja kertovat siten kylän vanhimman asutuksen sijoittumisesta.

Kohde nro 126.
905-447-16-0

Kohdetyyppi: koulurakennus

Aikaisempi inventointi: 1997, 2005-2008, 2014

Inventoidut rakennukset: koulurakennus (A)

Koulurakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: Saarenpään kyläkoulu

Rakennusvuosi: 1902

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen harjakattoinen umpikuisti, arviolta 1950-luvulta

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Vaiheittain rakentunut tyhjillään oleva viime vuosisadan vaihteen kyläkoulu tien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennusta on laajennettu vaiheittain ja siihen on kerrostunut piirteitä eri aikakausilta. Osittaiset ikkunavaihtot vääristävät sen ominaispiirteitä valitettavalla tavalla. Se ilmentää kuitenkin selvästi 1900-luvun alun rakennustapaa ja koulurakentamisen ihanteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Se on nykyisen Savilahtitalon ohella selvitysalueen toinen koulu, ja todistaa kansakouluaatteen

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Koulurakennuksen pääjulkisivu Jokivarsitielle.

Koulurakennuksen pihanpuolen eriaikaisia laajennusosia. Koillisesta kuvattuna.

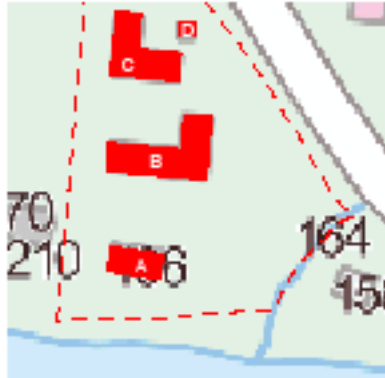
Pihanpuolen läntinen sisäänkäyntikuisti. Pohjoisesta kuvattuna.

sijasta 1900-luvun vaihteen koulutoimen kasvusta, mikä antaa sille paikallisella tasolla yhteiskuntahistoriallista arvoa. Sillä on myös kyläkuvallista merkitystä ja maisemallista arvoa Jokivarsitien ja avoimen peltomaiseman välissä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Koulurakennuksen pääty itään.

Kohde nro 127.
90544700510002

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennukset (B-D)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiään

Alkuperäinen käyttö: Valtarin talo

Rakennusvuosi: vuonna 1912 paikalleen siirretty Talosen entinen vähätupa

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta aaltopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen harjakattoinen umpikuisti, arviolta 1970-luvulta

Kunto: hyvä

Ulkorakennukset (B-D): Rykelmä 1900-luvulla rakennettuja harmaantuneita ulkorakennuksia, joista suurin osa puurakenteisia, yksi osittain tiilirakenteinen. Alunperin perinteisesti väritettyjä; punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, okrankeltaiset ovet.

Luonnehdinta: Pohjalaistilan jäänteet joen varressa Saarenpään rintakylässä.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennusta on laajennettu ja muutettu aikojen saatossa

Asuinrakennuksen länsipäätä.

Asuinrakennuksen länsipäätä.

Ulkorakennus (B) pihasta päin pohjoiseen kuvattuna.

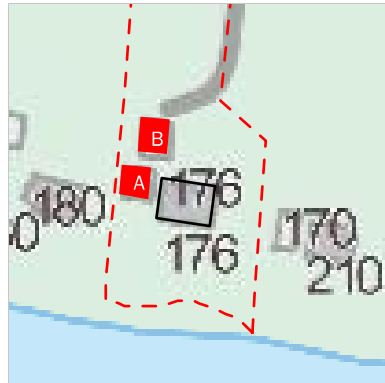
erikoisella tavalla. Alkuperäistä, vähätuvan massaa on jätetty näkyviin pohjoispuolella ja eroaa julkisivussa muusta kapeampana sisäänvetona. Rakennus on ilmeeltään sekava ja sen historiallinen alkuperä on vain vaivoin luettavissa. Eriaikaiset 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla rakennetut ulkorakennukset ovat säilyttäneet alkuperäisasunsa asuinrakennusta paremmin ja viestivät tiiviillä sijoituksellaan jotain Saarenpään rintakylän vielä 1980-luvulle saakka säilyneestä ainutlaatuisesta pohjalaiskylän luonteesta. Kohteella on kokonaisuudessaan tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Ulkorakennuksilla on maisemallista arvoa, jota varovainen kunnostaminen tukisi.

Tontin itä ja pohjoisosassa on myös ollut asuinrakennukset.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Harmaantuneiden ulkorakennusten tiivis rykelmä Jokivarsitieltä kuvattuna.

Kohde nro 128.
90544700040082

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: heinälato (A) ja ulkorakennuksen pätkä

Heinälato (A)

Nykyinen käyttö: varasto
Alkuperäinen käyttö: Talosen talon heinälato
Rakennusvuosi: ei tiedossa
Kerroskoko: 1
Sokkeli: nurkkakivet
Runko: pyöröhirsi
Julkisivumateriaali: paljaalla hirrellä, päätykolmio pystylaudoitettu
Väri: maalamaton, harmaantunut
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: aaltopelti
Sisäänkäynti: kaksiosainen lautovi idänpuoleisessa julkisivussa
Kunto: kiitettävä

Ulkorakennus (B): Yksinkertainen rankarakenteinen pystylaudoitettu liiteri, joka alunperin ilmeisesti ollut osa suurempaa rakennusta. Maalaamaton. Aaltopeltikatto.

Luonnehdinta: Talosen vanhan tilan ainoat tontilla säilyneet rakennukset. Kohde 121 Hyyriässä on siirretty tältä tontilta kohta 10 vuotta sitten. Uusi talo vuodelta 2010.

Säilyneisyys ja arviointi: rakennukset ovat säilyneet alkuperäisassaan ja ilmentävät sel-

Heinälato (A) koillisesta kuvattuna.

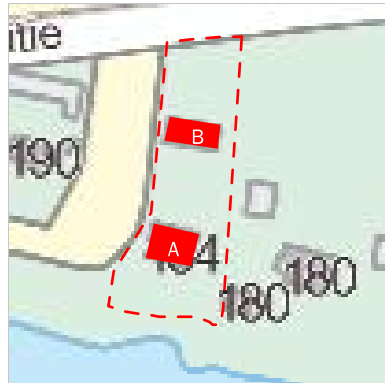
västi aikansa paikallista rakennustapaa, ja talonpoikauskulttuuria, mikä antaa niille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Ne ovat kuitenkin menettäneet alkuperäisen kontekstinsa ja seisovat nykyisin uuden pakettitalon pihassa.

Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan

Kommentti: Omistajan mukaan uuden asuinrakennuksen rakennusluvan ehtona oli kaikkien vanhojen rakennusten purkaminen tontilta. Omistaja ei haluaisi purkaa näitä

Ulkorakennus (B) kaa-
kosta kuvattuna.

Kohde nro 129.
90544700020051

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun alku, rekisterin mukainen vuosiluku 1945 viitanee ensimmäiseen laajennusvuoteen

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: osittain luonnonkivi, osittain betoni

Runko: osittain hirsi

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: pihanpuolella kaksi myöhemmin lisättyä täyskorkeaa poikkipäätä, joista idänpuoleisessa on sisäänkäynti, läntisessä ilmeisesti m.m. pannuhuone

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Hirsirakenteinen, läpiajettava ulkorakennus, jonka toisessa päässä sauna. Rimautapaneeli, aaltopeltikatettu harjakatto. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat.

Luonnehdinta: Vaiheittain laajennettu 1900-luvun asuintalo ja siihen kuuluva läpiajet-

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen julkisivu pihaan päin, pohjoisesta kuvattuna.

Rakennuksen mittavat laajennukset ovat muuttaneet sen luonnetta. Kaakosta kuvattuna.

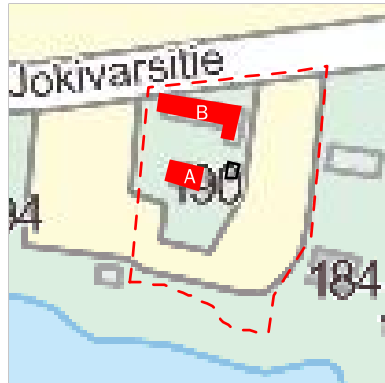

Ulkorakennus (B) pohjoisesta kuvattuna.

tava ulkorakennus joen varressa

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennusta on laajennettu ja muutettu useaan otteeseen ja sen historiallinen ilme on vääristynyt. Sen alkuperä on vaikeasti luettavissa. Rakennus on kuitenkin yksi harvoista Saarenpään rintakylän säilyneistä talonpoikaisyhteiskunnan rakennuksista, mikä tuo sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Ulkorakennus ilmentää perinteistä rakennustapaa, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa, sillä on myös merkitystä tiemaisemassa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Kohde nro 130.
905-447-50-0

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, siirretty Karjakadulta viime vuosisadan vaihteessa

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: sinivihreä, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, siniharmaa ovi

Kattomuoto: harja, laajennuksessa puoliumattu katto

Katemateriaali: kolmiorimahuopa

Sisäänkäynti: laajennusosan julkisivussa

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteinen puurakenteinen kulmittainen ulkorakennus, osin hirsi-, osin rankarungolla. Osin rimalaudoitettu, osin paljaalla hirrellä. Harmaantunut punamulta, okrankeltaiset ovet valkoisine vuorauksineen. Kattopelti.

Luonnehdinta: Värykseltään muuttunut 1900-luvun alun asuintalo joen rannan pihapiirissä, jossa pitkä kulmittainen ulkorakennus. Joen rannassa on Saarenpään kylän uimaranta.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Kohde näkyy hyvin joen vastarannalle. Etualalla kylän uimaranta. Etelästä kuvattuna.

Asuinrakennus (A) luoteesta kuvattuna.

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Historiaa: Rakennus siirrettiin nykyiselle paikalleen vastaperustetun Saarenpään sähkölaitoksen johtajan asunnoksi. Vuodesta 1919 siinä oli myös asunto sähkölaitoksen kanssa tilat jakavan Vähänkyrön Osuusnahkamön johtajalle. Rakennusta lienee laajennettu viimeistään nahkamön perustamisen aikaan. Vuoden 1928 valokuvassa poikkipääty jo on olemassa.

Sähkölaitoksen ja nahkamön suuri puurakenteinen verstaserakennus sijaitsi heti kohteesta länteen. Toiminta lakkasi tiettävästi 1930-luvulla ja verstaas purettiin vuonna 1947.

Säilyneisyys ja arviointi: asuinrakennus on säilyttänyt alkuperäisen yleisilmeensä verraten hyvin ikkunavaihdosta ja väritysmuutoksesta huolimatta. Ulkorakennus on alkupe-
räisassuudessaan. Kokonaisuus ilmentää selvästi pohjalaista rakennustapaa, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Kohde todistaa kylän ja pitäjän teollisuuden kehittämisestä, mikä antaa sille yhteiskuntahistoriallista arvoa. Ulkorakennuksella on huomattava merkitys tiemaiseman kannalta. Kohteen yhteenlaskettu kulttuurihistoriallinen arvo on huomattava.

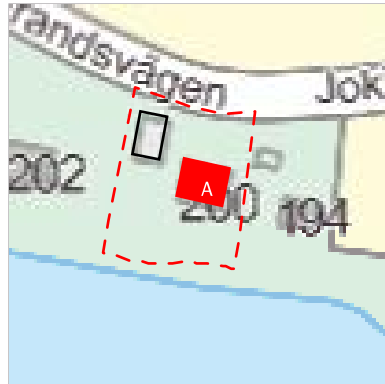
Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Ulkorakennuksen (B) pihanpuoleista julkisivua etelästä kuvattuna.

Ulkorakennuksella (B) on merkitystä tietilan ja -maiseman kannalta. Koillisesta kuvattuna

Kohde nro 131.
90544700010040

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1920-30-luku
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: betoni
Runko: arviolta hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean sininen ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: saumapelti
Sisäänkäynti: kaksikerroksinen pihanpuoleinen harjakattoinen lasikuisti (uusi)
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Hiljattain kunnostettu ja laajennettu 1930-luvun asuintalo joen rannalla.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennuksen ulkoasu on muuttunut kunnostuksen myötä, eikä sen historiallinen alkuperä ole enää selvä. Yleismuodoltaan se viestii 1920-30-luvun rakentamisesta, mutta luonteeltaan rakennus on nykyaikainen. Tiettyä rakennushistoriallista arvoa.

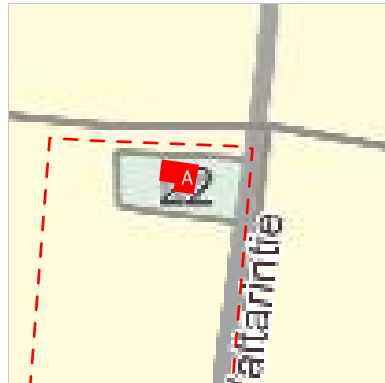
Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan.

Asuinrakennuksen (A) joenpuoleinen julkisivu.

Asuinrakennuksen uusi näyttävä lasikuisti luoteesta kuvattuna.

Kohde nro 132.
90544700500000

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: osin betonilla vuorattu, osin kevytbetoniharkko
Runko: hirs?
Julkisivumateriaali: lomautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: musta tiiliprofiilipelti
Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa
Kunto: hyvä, kunnostus kesken

Luonnehdinta: pieni hiljattain pidennetty yksittäismökki vanhan tielinjauksen varressa

Säilyneisyys ja arviointi: rakennuksen ulkoasun modernisoinnin myötä sen historiallinen luonne on kadonnut ja sen alkuperä on vain vaivoin luettavissa. Mittasuhteiltaan ja väritykseltään perinteinen.

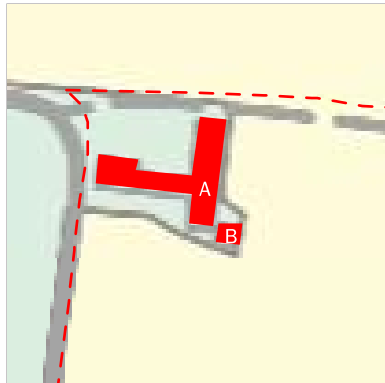
Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan.

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Asuinrakennuksen uutta päätylaajennusta lännestä kuvattuna.

Kohde nro 133.

905-447-39-1

Kohdetyyppi: maatila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: ulkorakennus (A), vilja-aitta (B)

Ulkorakennus (A): tyhjilleen jäänyt vanhan Vainio-Erkkilän tilan läpiajettava ulkorakennuskompleksi, arviolta 1900-luvun alusta. Vielä vuoden 1970-kartassa näkyy tilan päärakennuskin. Nurkkakiville perustettu, hirsirunkoinen, harjakattoinen, vaihteittain rakentunut kokonaisuus. Osittain paljaalla hirrellä, osittain rimautapaneelilla. Harmaantunut punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, okrankeltaiset ovet. Huonokuntoinen kolmiorimahuopakate päreiden päällä.

Vilja-aitta (B): Perinteinen hirsirakenteinen nurkkakiville perustettu vilja-aitta harjakatolla. Harmaantunut, punamullattu rimautapaneeli, valkoiset vuoraukset ja nurkat, okrankeltainen ovi ja vintinluukku. Peltikatto. Hyväkuntoinen.

Luonnehdinta: Vanhan tilan hylätyt ulkorakennukset ja korkea vilja-aitta vanhan tielinjauksen varressa avoimen peltomaiseman reunassa.

Säilyneisyys ja arviointi: Alkuperäisasussa säilyneet rakennukset viestivät selvästi perinteisestä pohjalaisesta rakennustavasta ja talonpoikauskulttuurista ja ovat rakennushistoriallisesti arvokkaita. Vilja-aitta on korkeudeltaan harvinaisen mallinen. Kokonaisuus tulisi täydentää huolella paikkaan sovitulla asuinrakennuksella, mikä palauttaisi ulkorakennusten nyt vaitettavasti kadonneen yhteyden päärakennukseen. Huomattavaa maisemallista arvoa avoimessa peltonäkymässä vastapäätä Erkkilänmäkeä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

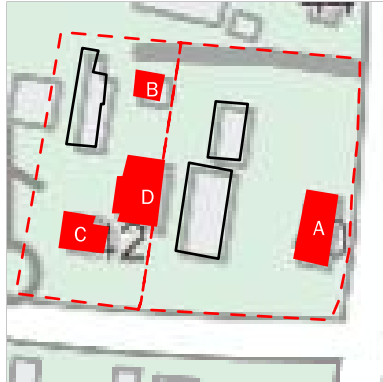
TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Vanhan tilan "ulkokartano" (A) avoimessa peltomaisemassa, etelästä kuvattuna.

Korkea vilja-aitta (B) kertoo tilan aikaisemmasta vauraudesta, lounaasta kuvattuna.

Kohde nro 134.

90544700540000 ja 90544700030063

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: 2005-2008

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), aitta (B), asuinrakennus (C) ja asuinrakennus (D)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Puna-Mullon tilan päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun alkupuoli

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betonivuorattu kiilakivi

Runko: hirs

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta trapetsipelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen umpikuisti, jonka päällä terassi

Kunto: hyvä

Aitta (B): Perinteinen hirsirakenteinen, nurkkakiville perustettu vilja-aitta harjakatolla. Harmaantunut paljas hirs, maalaamattomat vuoraukset ja ovet. Huonokuntoinen päreillä ja kolmiorimahuvalla katettu katto.

Vähätupa (C): Arviolta 1930-luvulla leveähköllä harjakattoisella poikkipäädyllä laajennettu Vanhan Mullon vähätupa. Hirsirakenteinen, rimautapaneloitu. Punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vihreä kaksiosainen lautarakenteinen ovi ylävalolla.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Mullolantien maisemaa idästä: vasemmalta Puna-Mullo, Mänttälä ja Mänttä-Karrala.

Asuinrakennuksen (A) modernisoitua julkisivua pihanpuolelle, luoteesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) tienpuoleista julkisivua ja pohjoispäätä.

Vilja-aitan (B) katto kaipaa pikaista kunnostamista, koillisesta kuvattuna.

Kattopelti. Kunnostuksen tarpeessa.

Asuinrakennus (D): Kapealla harjakattoisella poikkipäädellä laajennettu Vanhaan Mulloon kuulunut yksittäistupa. Hirsirakenteinen, rimalautapaneloitu. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vihreä lautarakenteinen ovi ylävalolla. Kattopelti. Kiitettävässä kunnossa. Rakennuksen pohjoissivuun on rakennettu kiinni avoin maatalouskonesuoja.

Luonnehdinta: Modernisoitu pohjalaistalo (A) pihapiireineen näkyvällä paikalla kylätien varressa. Sama omistaja hallinoi myös viereisen kiinteistön rakennuksia (C-D), jotka lähinnä varastokäytössä. Huolto jäänyt vähäiseksi.

Historiaa: Kohde koostuu Mullolantien puoleisesta Puna Mullon vanhasta tilasta ja ylempänä mäessä sijaitsevista Vanhan Mullon jäljellä olevista rakennuksista. Vanhan Mullon päärakennus on purettu.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus (A) on ulkoasultaan modernisoitu ikkunanvaihdoin ja ulkopuolisin lisäeristyksin. Sen historiallinen luonne on muutosten myötä vääristynyt. Yleismuodoltaan ja tienpuoleisen julkisivun pääpiirteiltään se kuitenkin vielä ilmentää talonpoikaisen rakentamisen periaatteita. Muodostaa yhdessä kahden seuraavan kohteen päärakennuksen kanssa kyläkuvallisesti merkittävän ja maisemallisesti arvokkaan

Vähätuvan (C) rappioitumaan jätettyä pohjoispäätä. Taustalla Erkkilän mylly.

Vähätuvan (C) vanhin osa näkyy oikealla. Taustalla vähätupa (D). Lännestä kuvattuna.

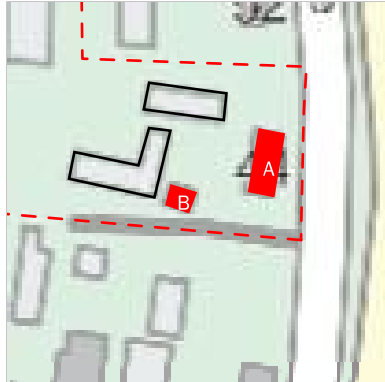
kokonaisuuden.

Vanha Mullon vähätuvat ovat säilyneet lähes alkuperäisasussaan ja ilmentävät selvästi 1900-luvun alun talonpoikaista rakennustapaa ja ihanteita, mikä antaa niille merkittävää rakennushistoriallista arvoa. Niiden ei saa antaa rappioitua.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

Taustalla Vanha-Mullon vähätuvan (D) julkisivu länteen. Etualalla oikealla vähätupa (D).

Kohde nro 135.
90544700050076

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: 2005-2008

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Mänttälän talon päärakennus

Rakennusvuosi: 1938, rekisterin mukaan

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskeat ovet

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta aaltopelti

Sisäänkäynti: mitä ilmeisemmin alkuperäinen kahden sisäänkäynnin kuisti, jossa sivuilla aumakatetut umpikuistit ulko-ovineen, keskellä sisäänvedetty terassi ja sen päällä lähes täyskorkea vinttinhuone harjakatollisen poikkipäädyn alla. Nurkkakiville perustettu, arviolta hirsirakenteinen. Vaakaponttipaneeli.

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteinen hirsirakenteinen, nurkkakiville perustettu ulkorakennus harjakatolla. Paljaalla hirrellä, punamullattu, ei vuorauksia, aaltopeltikatto. Rajaa vanhan, tämän ja edellisen kohteen välistä kulkeneen, yhä näkyvissä olevan tielinjauksen tilaa.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu tielle, itään.

Asuinrakennus pihanpuolelta, lounaasta kuvattuna.

Asuinrakennuksen eteläpäätyä.

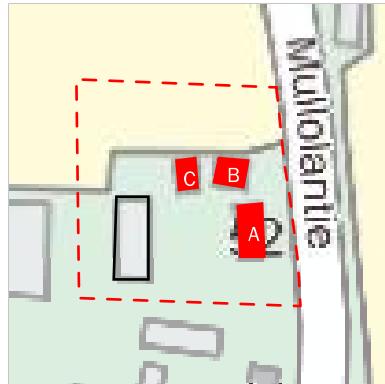
Luonnehdinta: Perinteinen talonpoikaistalo eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa hyvin hoidetussa pihapiirissä tien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Vanha tila pitkällä käyttöjatkumolla. Ulkoasultaan ikkunavaihtoista huolimatta verraten hyvin säilynyt 1930-luvulla rakennettu perinteinen talonpoikaistalo, joka ilmentää selvydellä sekä talonpoikaista rakennustapaa, että aikansa tyyllisiä ihanteita, mikä tuo kohteelle merkittävää rakennushistoriallista arvoa. Muodostaa yhdessä edellisen ja seuraavan kohteen päärakennuksen kanssa kyläkuvallisesti merkittävän ja maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

Ulkorakennus (B) rajaa pihapiiriä vanhan tielinjauksen suuntaan. Kaakosta kuvattuna.

Kohde nro 136.
90544700050011

Kohdetyyppi: maatalo

Aikaisempi inventointi: 2005-2008

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), kaksi otsa-aittaa (B-C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Mänttä-Karralan päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1800-luvun toinen puolisko

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen uudehko umpikuisti, jonka päällä terassi johon käydään pulpettikattoisesta kattolyhdystä

Kunto: hyvä

Otsa-aitat (B-C): Perinteiset kaksikerroksiset hirsirakenteiset, nurkkakiville perustetut otsa-aitat, maisemallisesti merkittävällä sijainnilla. Etuseinät rimalaudalla, muuten paljaalla hirrellä. Punamulta, valkoiset vuoraukset ja nurkat, okrankeltaiset ovet ja vintinluukut. Mustat peltikatot.

Luonnehdinta: Perinteinen talonpoikaistalo tien varressa eriaikaisesta ulkorakennuksista

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) tienpuoleinen julkisivu, idästä kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu, lännestä kuvattuna.

Aittapari (B-C) pihanpuolelta, lounaasta kuvattuna.

koostuvassa pihapiirissä.

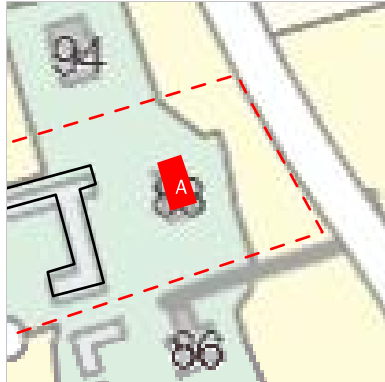
Säilyneisyys ja arviointi: asuinrakennus ilmentää selvästi talonpoikaisen rakennustavan periaatteita, joskin kuisti terasseineen sekoittaa pihanpuoleisen julkisivun ilmettä. Muodostaa yhdessä kahdenedellisen kohteen päärakennuksen kanssa kyläkuvallisesti merkittävän ja maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden.

Otsa-aitat ovat säilyneet hyvin ja ovat rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat. Niillä on sijaintinsa puolesta myös merkittävä maisemallinen arvo.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

Aitat (B-C) rajaavat pihapiiriä ja näkyvät kauas pohjoisen suuntaan Mullolantielle.

Kohde nro 137.

905-447-44-1

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: 2005-2008

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: tilan päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: sinivihreä, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: ruskea kattopelti

Sisäänkäynti: -

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Väriykseltään muuttunut talopoikaistalo 1930-luvulta eriaikaisista ulkorakennuksissa koostuvassa pihapiirissä.

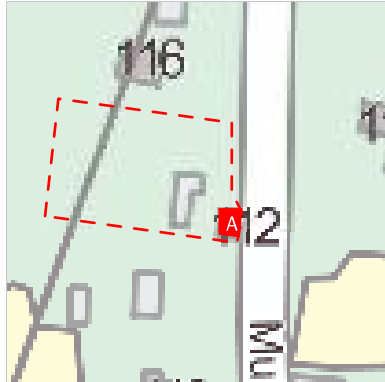
Säilyneisyys ja arviointi: Muuttunut väritys vääristää rakennuksen historiallista ilmettä, mutta muuten verraten hyvin säilyneenä se ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja -ihanteinta, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Sijainti vanhan Karjatien varressa on maisemallisesti merkittävä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivu Mullolantielle, entiselle Karjakadulle.

Kohde nro 138.

90544700070019

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirs

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: -

Kunto: kiitettävä

Luonnehdinta: Perinteinen yksittäismökki pienine ulkorakennuksineen vanhan Karjatien varressa

Säilyneisyys ja arviointi: säilynyt lähes alkuperäisessä ulkoasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa torppariluokan elinoloista, mikä antaa sille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Sijainti tien varressa on maisemallisesti merkittävä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sz*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

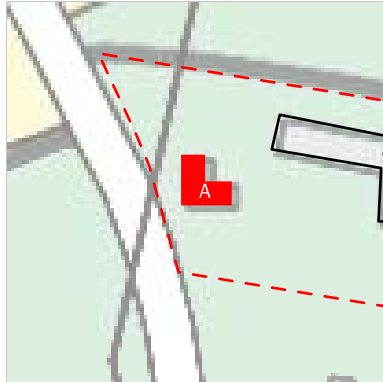
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) kuvattuna kaakosta Mullolantieltä, entiseltä Karjakadulta.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu itään.

Kohde nro 139.

90544700030025

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: Tuomisen päärakennus

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1880-luvulta

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: alakerrassa vaakaponttipaneeli ja vinttikerroksessa rimautapaneeli, koristeelliset listoitukset lisätty arviolta 1920-30-luvulla

Väri: harmaantunut, arviolta ollut alaosaan punamullattu, yläosaan okrankeltainen, alaosassa valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, yläosan väritys epävarma

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: betonikattotiilet

Sisäänkäynti: rakennuksen kulmauksessa kolmisivuinen pulpettikattoinen, verraten huonokuntoinen umpikuisti

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Harmaantunut kulmittainen, suurehko talonpoikaistalo, jossa harvinaisella tavalla koristellut julkisivut. Tien varressa, pihapiirissä käytössä oleva traktoritali.

Säilyneisyys ja arviointi: ulkoasultaan säilynyt koskemattomana 1900-luvun alkupuolen asussaan, mikä antaa sille merkittävää rakennushistorialliseta arvoa. Maisemallisesti arvo-

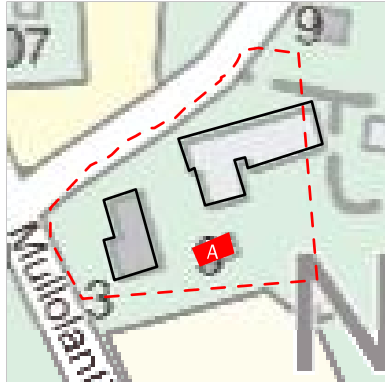
Asuinrakennuksen (A) julkisivu länteen, Mullolantielle.

kas Mullolantien vartisen sijaintinsa puolesta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Asuinrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 140.
905-447-6-1

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjiällä
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: -
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: kermanvalkoinen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean siniset ovet
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: aaltopelti
Sisäänkäynti: poikkipäädyn sivusta, suoraan julkisivussa
Kunto: julkisivumaalauksen tarpeessa

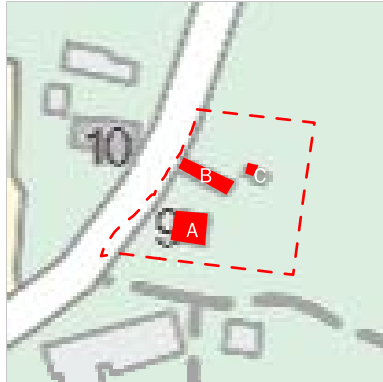
Luonnehdinta: Värikysestään muuttunut perinteinen 1900-luvun alun talonpoikainen asuinrakennus uudemman omakotitalon pihassa

Säilyneisyys ja arviointi: joskin värimuutos vääristää rakennuksen historiallista luonnetta on sen talonpoikainen ilme on säilynyt jokseenkin hyvin, mikä tuo sille rakennushistoriallista arvoa. Rakennuksen tienvartisella sijainnilla on maisemallista vaikutusta.

Suojelusuositus: ei viedä osayleiskaavaan.

Asuinrakennus (A) Mullolantieltä, lounaasta kuvattuna.

Kohde nro 141.
905-447-8-3

Kohdetyyppi: pientila

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B), piharakennus/sauna (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea 1970-luvun ulko-ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: myöhemmin lisätty pihanpuoleinen harjakattoinen avokuisti

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Erittäin pienimittakaavainen, hirsirakenteinen, luonnonkiville perustettu harjakattoinen ulkorakennus. Osittain paljaalla hirrellä, osittain rimautapaneeli. Maalaamattomat julkisivut, valkoiset ikkunat ja niiden vuoraukset. Betonikattotiilet. Muuten hyväkuntoinen, mutta katto pahasti sammaloitunut.

Piharakennus (C): Pieni, luonnonkiviperustainen hirsirakenteinen, harjakattoinen piharakennus, jossa sauna. Tienpuoleinen pääty rimautoitettu, muuten paljaalla hirrellä. Punamullattu, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat. Kolmiorimahuopakate.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennus (A) Ainmaantieltä, luoteesta kuvattuna.

Pihapiiri pohjoisesta kuvattuna. Etualalla ulkorakennus (B) taustalla asuinrakennus (A).

Ulkorakennus (B) lännestä kuvattuna.

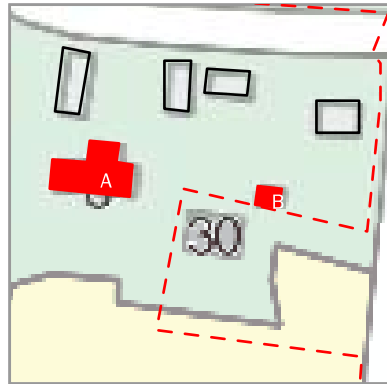

Pihasauna (C) lännestä kuvattuna.

Luonnehdinta: Pienimittakaavainen pihapiiri 1900-luvun alusta metsän reunassa, vanhan karjankulkutien varressa.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennukset ovat säilyneet lähes alkuperäisasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa torppariluokan elinehdoista, mikä antaa niille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Ulkorakennuksen harvinaisen pieni koko ja korkea säilyneisyysaste korostavat sen arvoa. Sijainti tien varressa on kylämaisemallisesti merkittävä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sv*.

Kohde nro 142.

905-447-8-26

Kohdetyyppi: maatala

Aikaisempi inventointi: 1997, 2005-08

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: maatilan päärakennus

Alkuperäinen käyttö: Pikku-Karralan päärakennus

Rakennusvuosi: 1873?

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: keltainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta trapetsipelti

Sisäänkäynti: pihanpuolella leveä vaakaponttipaneloitu umpikuisti, jossa myös märkätilat

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): Harvinaisen suuri, lähes kymmenysaitan kokoinen, kaksikerroksinen, hirsirakenteinen otsa-aitta. Alakerroksessa posket. Aitan oven yläpuolella on kirjoitus *1830 Jacob Scarra*, joka viittaa rakennusvuoteen. (Aitan katonharjan taottu tuuliviiri on toisesta, jo puretusta talosta, eikä vuosiluku 1719 siten viittaa tähän rakennukseen.) Punamullattu rimautapaneeli, valkoiset nurkat ja vuoraukset, keltainen ovi ja vintinluukku. Aitan ovi on Vähänkyrön 1730-luvulla rakennetun ja vuonna 1804 puretun kirkon vanha ovi. Oveen kuuluu mös vanhan kirkon suuri taottu avain, joka on merkitty

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Asuinrakennuksen pihanpuoleista julkisivua, koillisesta kuvattuna.

Scarran aitta kuvattuna Mullolantieltä, idästä. Taustalla Erkkilän mylly, kohde 143.

taotulla ristillä. Punaisella kattopellillä katettu harjakatto. Molemmissa päädyissä veistetyt koristeet.

Luonnehdinta: Toiminnessa oleva vamma maatila Saarenpään mäkikylässä. Asuinrakennuksen ja aitan lisäksi runsaasti eriaikaisia suurehkoja talousrakennuksia.

Säilyneisyys ja arviointi: Alkuperäisasussaan säilynyt vilja-aitta vanhoine barokkiajan kirkonovineen ja taottuine avaimineen on ainutlaatuinen kulttuurihistoriallinen helmi ja mittaamattoman arvokas. Asuinrakennus on värimuutoksesta ja laajennuksesta huolimatta säilyttänyt talonpoikaisen ilmeensä verraten hyvin. Se kuuluu selvitysalueen vanhimpiin taloihin ja on sekä rakennus- että kulttuurihistoriallisesti arvokas. Molemmilla rakennuksilla on monene suuntaan näkyvä sijainti ja niiden maisemallinen ja kyläkuvalinen arvo on huomattava.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

Vilja-aitta (B) lännestä kuvattuna.

Aitan yllä pyörivä tuuliviiri on tuotu toisesta talosta.

Oven yläpuolinen kirjoitus kertoo aitan rakennushistoriasta ” 1830 Jacob Scarra”

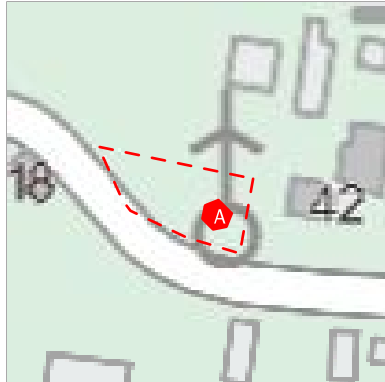

Vähänkyrön 1730-luvulla rakennetun kirkon suuri avain.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Vilja-aitan ovi ja siihen kuuluva ristikoristeltu avain ovat Vähänkyrön vanhasta kirkosta.

Kohde nro 143.
(ei kiinteistötunnusta)

Kohdetyyppi: tuulimylly
Aikaisempi inventointi: 1997, 2005-08, 2014
Inventoidut rakennukset: tuulimylly (A)

Tuulimylly (A)

Nykyinen käyttö: museorakennus
Alkuperäinen käyttö: tuulimylly
Rakennusvuosi: ei tarkkaa tietoa, noin 1800
Kerrosluke: -
Sokkeli: luonnonkivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: päreet
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean keltainen ovi
Tyyppi: ns. mamsellimallinen mylly, kuusisivuinen
Katemateriaali: pelti
Sisäänkäynti: suoraan julkisivussa
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Mamsellimylly näkyvällä paikalla keskellä Saarenpään mäkikylää

Historiaa: Myllyn on alkujaan rakennuttanut Mustasaarelaiseen Vassorin kylään Hagan talon isäntä Erik Eriksson Wiik (1775-1853). Isännän kuoltua mylly myytiin huuto-kaupassa Saarenpään Erkkilän isännälle vuonna 1897. Mylly pystytettiin Saarenpään sotilastorpan maalle Kokkomäentien toiselle puolelle ja oli käytössä 1930-luvulle saakka. Vuonna 1968 mylly siirtyi Vähäkyrö-seuralle. Nykyiseen paikkaansa, Erkkilän talon pää-rakennuksen paikalle, se siirrettiin vuonna 1987.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

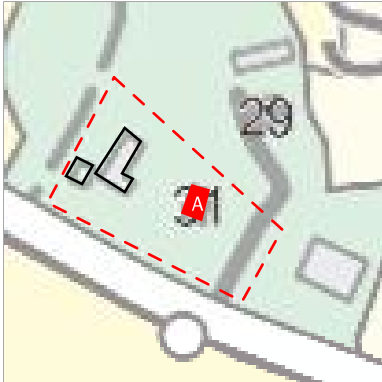
Erkkilän vanha mamsellimylly kaakosta kuvattuna.

Säilyneisyys ja arviointi: Mylly on tiettävästi ainut säilynyt tuulimylly Vähäncyron alueella ja rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti huomattavan arvokas. Saarenpään maamerkinä sillä on merkittävä kyläkuvallinen asema ja sen vaikutus maisemaan on huomattava.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Saarenpään mäkikylän kulttuuriympäristöaluetta.

Tuulimylly kuvattuna etelästä.

Kohde nro 144.
90544700080004

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1939, omistajan mukaan
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: pelkkäkivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: betonikattotiilet
Sisäänkäynti: pihanpuoleinen harjakattoinen poikkipääty, jossa sisäänkäynti suoraan julkisivussa
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Talonpoikaisperinteen mukainen pientalo samanaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa pihapiirissä.

Historiaa: Tarinan mukaan talo kuului alkujaan Erkkilän piialle, joka tuli isännälleen raskaaksi ja sai tältä tämän maapalan asuakseen. Hirsirunko olisi tuotu Tammisaaresta (?). Piika nai myöhemmin Tuomisen pläkkitehtaan työntekijän.

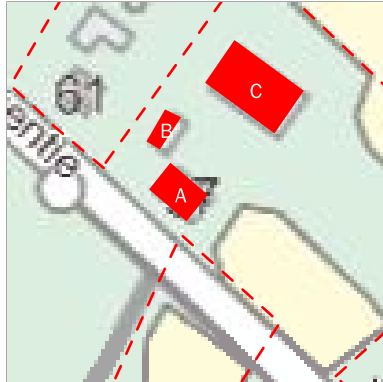
Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna. Taustalla näkyy pihapiirin ulkorakennusta.

Säilyneisyys ja arviointi: säilynyt lähes alkuperäisessä ulkoasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Kokonaisuus tien varressa on maisemallisesti merkittävä ja vaikuttaa Kokkomäentien kyläkuvaan.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Asuinrakennuksen (A) pääty etelään, Kokkomäentielle.

Kohde nro 145.
90544700470000

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vähätupa (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto

Alkuperäinen käyttö: Heinosen asuintalo

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta noin 1900

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen tiiliprofilipelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen puolumakattoinen avokuisti, uudehko

Kunto: hyvä

Vähätupa (B): Arviolta asuinrakennuksen kanssa samanaikainen hirsirakenteinen, puolitoistakerroksinen vähätupa harjakatolla. Pihanpuolella huonokuntoinen kapea poikkipääty harvinaisella ikkunoinnilla. Harmaantunut punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vihreä ovi. Kattopelti.

Luonnehdinta: Kookas ”kaksfooninkinen” eriaikaisista ulkorakennuksista koostuvassa talouspihamaaisessa pihapiirissä Kokkomäentien varressa.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu.

Asuinrakennus (A) lännestä kuvattuna.

Vähätupa (B) pihanpuolelta, kaakosta kuvattuna.

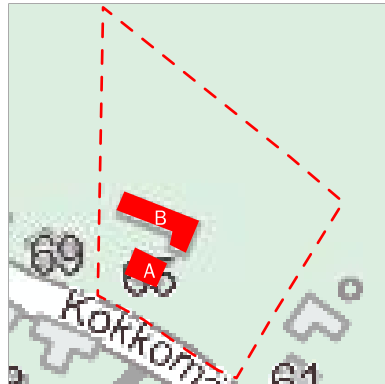
Vähätuvan (B) pääty Kokkomäentien suuntaan, lounaasta kuvattuna.

Säilyneisyys ja arviointi: Yksittäisistä ikkunavaihdoista huolimatta asuinrakennus on säilyttänyt ilmeensä verraten hyvin ja ilmentää selvyydellä talonpoikaisrakentamisen tapaa ja ihanteita, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa. Vähätupa on säilynyt alkuperäisasussaan ja on rakennushistoriallisesti arvokas. Sen ei saa antaa rappioitua. Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi samanaikainen karttaan merkitsemätön ulkorakennus vähätupaa vastapäätä. Kokonaisuudella on maisemallista arvoa ja varsinkin asuinrakennus on kyläkuvallisesti merkittävä ja arvokas osa Kokkomäentien maisemaa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Pihapiiriä rajaa idänsuuntaan 1900-luvun vaihteen ulkorakennus.

Kohde nro 146.
90544700060003

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: vapaa-ajanasunto

Alkuperäinen käyttö: Kalliolan talo

Rakennusvuosi: 1943, rekisterin mukaan, paikalla ollut talo jo 1860-luvulla

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: betonilla vuorattu

Runko: -

Julkisivumateriaali: mineriitti

Väri: mineriitinharmaa, keltaiset ikkunat, ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: kattopelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleinen puoliumakattoinen avokuisti

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): Perinteistä rakennustapaa noudattava I-mallinen, ulkorakennus. Rimalauta, kattopelti. Punainen, valkoiset vuoraukset ja nurkat. Keltaiset ikkunat ja ovet.

Luonnehdinta: Mineriittivuorauksella muutettu 1900-luvun alkupuolen pientalo pienimittakaavaisessa pihapiirissä

Säilyneisyys ja arviointi: asuinrakennuksen luonne on muuttunut ja sen alkuperä on

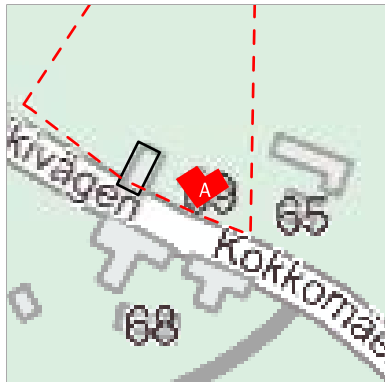
Asuinrakennuksen (A) tienpuoleista julkisivua, lounaasta kuvattuna.

epäselvä. Siinä on piirteitä sekä 1930-luvun että jälleenrakennuskauden rakentamisesta. Ulkorakennus on paremmin säilynyt ja ilmentää aikansa paikallista rakennustapaa, mikä antaa sille tietyä rakennushistoriallista arvoa. Sijainti tien varressa on maisemallisesti merkittävä. Alkuperäisen julkisivuvuorauksen palauttaminen siksi suositeltavaa.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan

Ulkorakennus (B) rajaa pihapiiriä. Lännessä kuvattuna.

Kohde nro 147.
90544700290003

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta rakennus on alkujaan hyvinkin vanha pohjalaistalo, jopa 1800 luvun puolesta välistä. Viistottu julkisivu viittaa siihen.
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: valkoinen, valkoiset ikkunat ja vuoraukset, ruskeat nurkat
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: aaltopelti
Sisäänkäynti: -
Kunto: julkisivumaalauksen tarpeessa

Luonnehdinta: Vaihteittain muuttunut pientalo tien vieressä, pihapiirissä myös ulkorakennus.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennusta on muutettu useaan otteeseen ja ikkunat vaihdettu verraten hiljan. Arviolta rakennus on perinteinen pohjalaistalo 1800-luvun puolivälistä, mutta muutosten ja laajennusten myötä sen historiallinen luonne on kadonnut ja alkuperä on vaikeasti luettavissa. Jos arvio rakennuksen alkuperäisestä rakennusajasta pitää

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

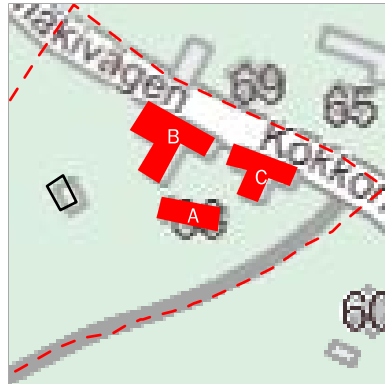
Asuinrakennuksen (A) julkisivu kaakkoon.

paikkansa kuuluu se kuitenkin selvitysalueen vanhimpiin. Palauttavat toimenpiteet suositeltavia ainakin värityksen ja ikkunajaon suhteen.

Suojelusuositus: ei merkitä osayleiskaavaan.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu lounaaseen. Kuvassa näkyy selvästi miten vasemmanpuoleinen nurkka on ylöspäin viistottu, mikä viittaa siihen, että rakennus olisi varsin vanhan pohjalaistalon osa.

Kohde nro 148.
90544700230000

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennukset (B-C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe, laajennettu myöhemmin
Kerros-luku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: musta trapetsipelti
Sisäänkäynti: pihanpuoleisessa poikkipäädyssä harjakattoinen umpikuisti
Kunto: hyvä

Ulkorakennukset (B-C): Tien varressa kaksi suurehkoa, vaihteittain rakentunutta, harjakattoista ulkorakennusta. Ainakin osittain hirsirakenteiset, osittain paljaalla hirrellä mutta valtaosin rimautapaneelilla. Punaiset julkisivut, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean keltaiset ovet.

Luonnehdinta: Modernisoitu talonpoikainen asuinrakennus ulkorakennusten rajaamassa pihapiirissä. Tien vieressä.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) paremmin ilmeensä säilyttänyt julkisivu etelään.

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleista julkisivua, koillisesta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) länsipääty ja taustalla ulkorakennusta (B).

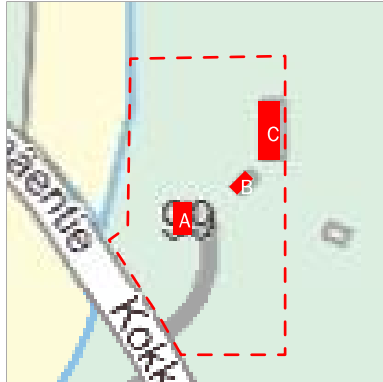
Ulkorakennuksen (C) eteläpäätyä.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennuksen julkisivumuutokset vääristävät sen historiallista ilmettä. Yleismuodoltaan se kuitenkin viestii talonpoikaisesta rakentamistavasta. Ulkorakennukset ovat säilyttäneet ilmeensä hyvin ja niiden sijainti Kokkomäentien laidassa on maisemallisesti merkittävä. Niillä on sekä rakennushistoriallista, että maisemallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Ulkorakennukset (B-C) rajaavat vanhaa kylätietä ja ovat maisemallisesti arvokkaat.

Kohde nro 149.
90544700020074

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), ulkorakennus (B) ja pläkkyrinversta (C)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: tyhjillään

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1900-luvun vaihe

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimalautapaneeli, poikkipäädystä osittain lomalauta

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean harmaa ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: musta tiiliprofiilipelti

Sisäänkäynti: suoraan poikkipäädyn julkisivussa

Kunto: hyvä

Ulkorakennus (B): puurakenteinen rimalaudoitettu liiteri, jossa harjakatto kolmiorimahuopakatteella. Punamulta, valkoiset vuoraukset.

Pläkkyrinversta (C): Kapea hirsirakenteinen ulkorakennus, joka toiminut pläkkyrinverstaana, mikä selittää kolme verrattain suurta ikkunaa etelään. Rimalautapaneeli, kolmiorimahuopakate, Punamulta, valkoiset ikkunat ja vuoraukset.

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Asuinrakennuksen (A) julkisivu itään.

Pihapiiri lounaasta kuvattuna. Oikealla ulkorakennus (B) ja taustalla pläkkiverstas (C).

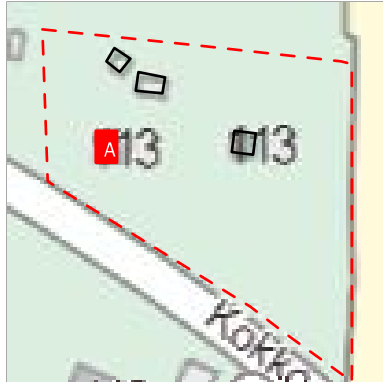
Luonnehdinta: Poikkipäädyllä laajennettu yksittäismökki metsän reunassa alueella, jolla on ollut torppari- ja käsityöläisasutusta. Pihapiirissä myös yksinkertainen ulkorakennus ja pienimittakaavainen verstasarakennus samalta ajalta.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on säilyttänyt luonteenomaisen ilmeensä veraten hyvin, ikkunavaihoista huolimatta. Ulkorakennus ja verstaas ovat säilyneet alkuperäisassaan ja kokonaisuus ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa torppariluokan elinehdoista. Säilynyt pläkkiverstas on erittäin harvinainen ja edustaa Vähäkyrölle tyyppillistä perinteistä käsityötuotannon muotoa. Kokonaisuudella on sekä rakennushistoriallista että huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa. Sillä on myös maise-mallista merkitystä tien viereisen sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Kokkomäentien kulttuuriympäristö- aluetta.

Alkuperäisasussaan säilyneen pläkkyrinverstaan (C) pihanpuoleista julkisivua.

Kohde nro 150.

90544700020006

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1920

Kerros-luku: 1+(vintti)

Sokkeli: luonnonkivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: rimautapaneeli

Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, valkoinen ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: aaltopelti

Sisäänkäynti: suoraan julkisivusta

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Perinteinen yksittäismökki metsän reunassa alueella, jolla on ollut torppari- ja käsityöläisasutusta.

Säilyneisyys ja arviointi: Rakennus on säilynyt alkuperäisasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa ja todistaa torppariluokan elinehdoista, mikä antaa sille sekä rakennus- että kulttuurihistoriallista arvoa. Tiettyä maisemallista merkitystä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Kokkomäentien kulttuuriympäristö- aluetta.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

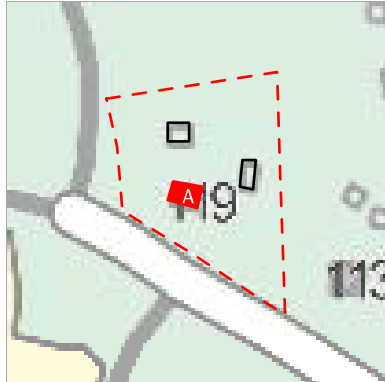
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleinen julkisivu, idästä kuvattuna.

Asuinrakennus (A) lounaasta kuvattuna.

Kohde nro 151.
90544700010006

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: 1942, rekisterin mukaan
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: luonnonkivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: rimautapaneeli
Väri: punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, harmaanhvireä ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: aaltopelti
Sisäänkäynti: pihanpuoleinen täyskorkea poikkipääty, jossa sisäänkäynti suoraan julkisivusta
Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Perinteinen yksittäismökki metsän reunassa alueella, jolla on ollut torppari- ja käsityöläisasutusta.

Säilyneisyys ja arviointi: Asuinrakennus on säilyttänyt luonteensa melko hyvin, valittavista ikkunavaihdoista huolimatta. Kohdeedustaa alueen aikanaan tyypillistä torppariasutusta, mikä antaa sille rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Julkisivuilmeen palauttavat tomenpiteet suositeltavia.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

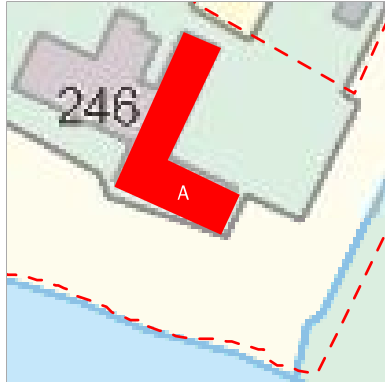

Asuinrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan osana Kokkomäentien kulttuuriympäristöaluetta.

Asuinrakennus (A) kaakosta kuvattuna.

Kohde nro 152.

90544700020108

Kohdetyyppi: teollisuusrakennus

Aikaisempi 1997, inventointi: 2014

Inventoidut rakennukset: tehdasrakennuksen vanhempi osa (A)

Tehdasrakennus (A)

Nykyinen käyttö: Custom Truck-Oy:n toimitilat

Alkuperäinen käyttö: H. J. Tuomisen pläkkitarvetehtas

Rakennusvuosi: 1956, myöhemmin laajennettu

Kerrosluku: 2

Sokkeli: betoni

Runko: tiili

Julkisivumateriaali: rappaus

Väri: sementinharmaa, valkoiset ikkunat, tumma katto

Kattomuoto: aumakatto

Katemateriaali: saumapelti

Sisäänkäynti: -

Kunto: hyvä

Luonnehdinta: Vaiheittain rakentunut teollisuusrakennus, jonka vanhin osa on tyyliltään pehmeän klassis-funktionistinen. Joen rannassa.

Säilyneisyys ja arviointi: Vanhan tehtaanosan alkuperäinen ulkoasu ja arkkitehtoninen ilme on hyvin säilynyt, mikä antaa sille tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Kohde todistaa pläkkiteollisuuden huomattavasta paikallisesta merkityksestä 1900-luvun vaihteessa ja sillä on siten yhteiskuntahistoriallista arvoa. Myös maisemallista merkitystä.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sz*.

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård

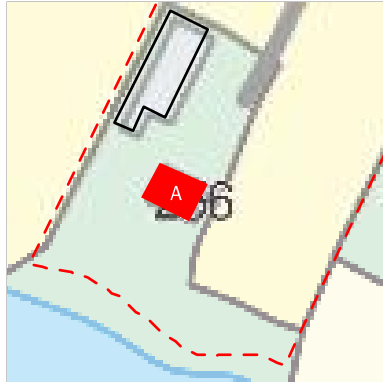
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Tahdasrakennus (A) Kyrönjoen vastarannalta lounaasta kuvattuna.

Tehdasrakennus (A) koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 153.
90544700520007

Kohdetyyppi: asuinrakennus
Aikaisempi inventointi: -
Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: asunto
Alkuperäinen käyttö: asunto
Rakennusvuosi: ei tiedossa, arviolta 1930-luku
Kerrosluku: 1+(vintti)
Sokkeli: kiilakivi
Runko: hirsi
Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli
Väri: punainen, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, ruskea ovi
Kattomuoto: harja
Katemateriaali: punainen saumapelti
Sisäänkäynti: erikoinen pienimittakaavainen, keskiosaltaan 1,5 kerroksinen umpikuisti
Kunto: hyvä

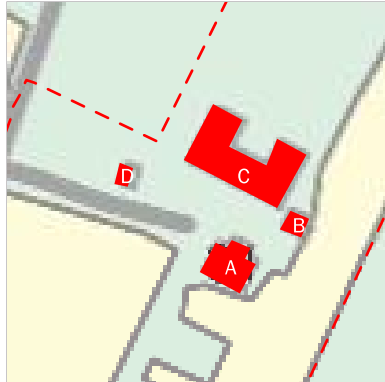
Luonnehdinta: 1900-luvun alkupuolen asuinrakennus omintakeisella kuistilla, joen rannassa.

Säilyneisyys ja arviointi: rakennus on julkisivumuutosten seurauksena historiallisilta piirteiltään verraten epäselvä. Ikänsä puolesta tiettyä rakennushistoriallista arvoa. Maisemallista merkitystä tielle hyvin näkyvän sijaintinsa johdosta.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

Asuinrakennuksen (A) tienpuoleista julkisivua, koillisesta kuvattuna.

Kohde nro 154.
90544700050068

Kohdetyyppi: asuinrakennus

Aikaisempi inventointi: -

Inventoidut rakennukset: asuinrakennus (A), vilja-aitta (B), ulkorakennus (C) ja pihasauna (D)

Asuinrakennus (A)

Nykyinen käyttö: kesäasunto

Alkuperäinen käyttö: asunto

Rakennusvuosi: 1935

Kerrosluku: 1+(vintti)

Sokkeli: kiilakivi

Runko: hirsi

Julkisivumateriaali: vaakaponttipaneeli, poikkipäädissä rimautapaneeli

Väri: kermanvaalea, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat, vaalean ruskea ovi

Kattomuoto: harja

Katemateriaali: punainen uusi konesaumapelti

Sisäänkäynti: pihanpuoleisessa poikkipäädissä epäsymmetrinen sisäänkäynti suoraan julkisivussa

Kunto: hyvä

Vilja-aitta (B): Perinteinen nurkkakiville perustettu kaksikerroksinen, hirsirakenteinen vilja-aitta paljaalla hirrellä. Punamulta, valkoiset nurkat ja vuoraukset, okrankeltaiset koristeellisesti veistetyt ovi ja vintin luukku.

Ulkorakennus (C): Kivirakenteinen navetta- ja ulkorakennuskokonaisuus, kolmiorimahuopakatteisella harjakatolla. Värjäämätön sileä rappaus, valkoiset ikkunat, vaalean

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Asuinrakennuksen (A) julkisivua länteen.

Asuinrakennuksen (A) pihanpuoleista julkisivua, pohjoisesta kuvattuna.

Vasemmalla ulkorakennusta (C) ja oikealla vilja-aitta (B).

keltaiset ovet.

Pihasauna (D): Perinteinen nurkkakiville perustettu, hirsirakenteinen pihasauna paljaalla hirrellä. Harjakatto kolmiorimahuopakatteella. Punamulta, valkoiset ikkunat, vuoraukset ja nurkat.

Luonnehdinta: Hyvin hoidettu 1930-luvun pihapiiri.

Säilyneisyys ja arviointi: Kokonaisuus on säilynyt lähes alkuperäisessä ulkoasussaan ja ilmentää selvästi aikansa paikallista rakennustapaa, mikä antaa sille rakennushistoriallista arvoa.

Suojelusuositus: viedään osayleiskaavaan suojelumerkinnällä *sr*.

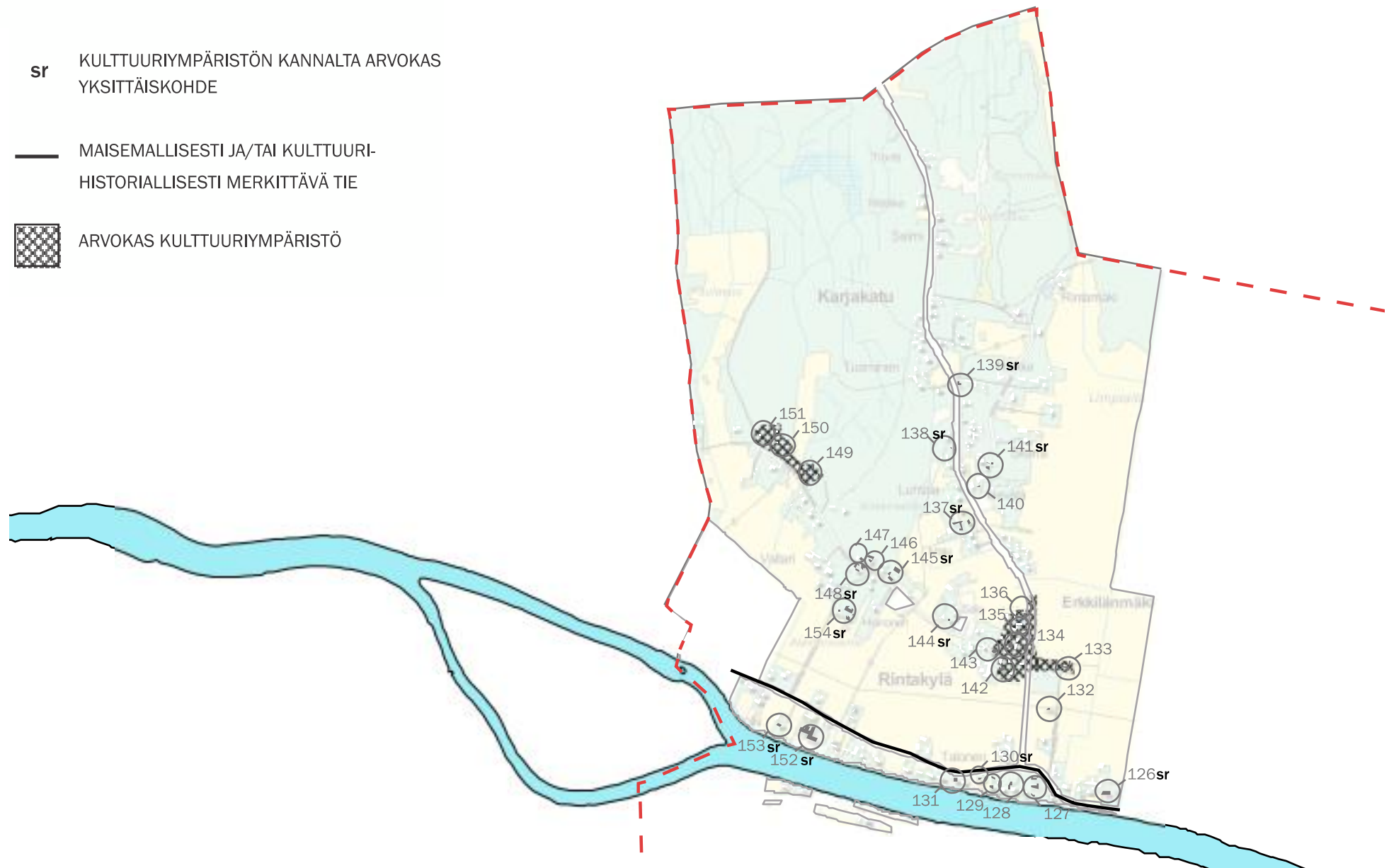

Pihasauna (D) kätkeytyy lähes kauttaaltaan vehreyteen.

Vilja-aitta (B) luoteesta kuvattuna.

Yleiskaavaan vietävät kohteet

KOKKOMÄENTIEN ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen kuvailu ja ominaispiirteet

Viime vuosisadan vaihteessa ja 1900-luvun alussa rakentunut metsäinen torpparialue, josta säilynyt meidän aikaamme kolme kohdetta. Perinteinen rakennuskanta on pienimittakaavaista ja sijoittuu Kokkomäentien varteen. Asuinrakennusten lisäksi alueella on ulkorakennuksia ja läkkyrinverstas.

Nykyisin alueen vanhaa rakennuskantaa on osittain korvattu uudella omakotirakentamisella. Vanhat mökit ovat vapaa-ajankäytössä.

Maankäytön suunnittelussa ja tien kohennustöissä tulee huomioida alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan säilyminen.

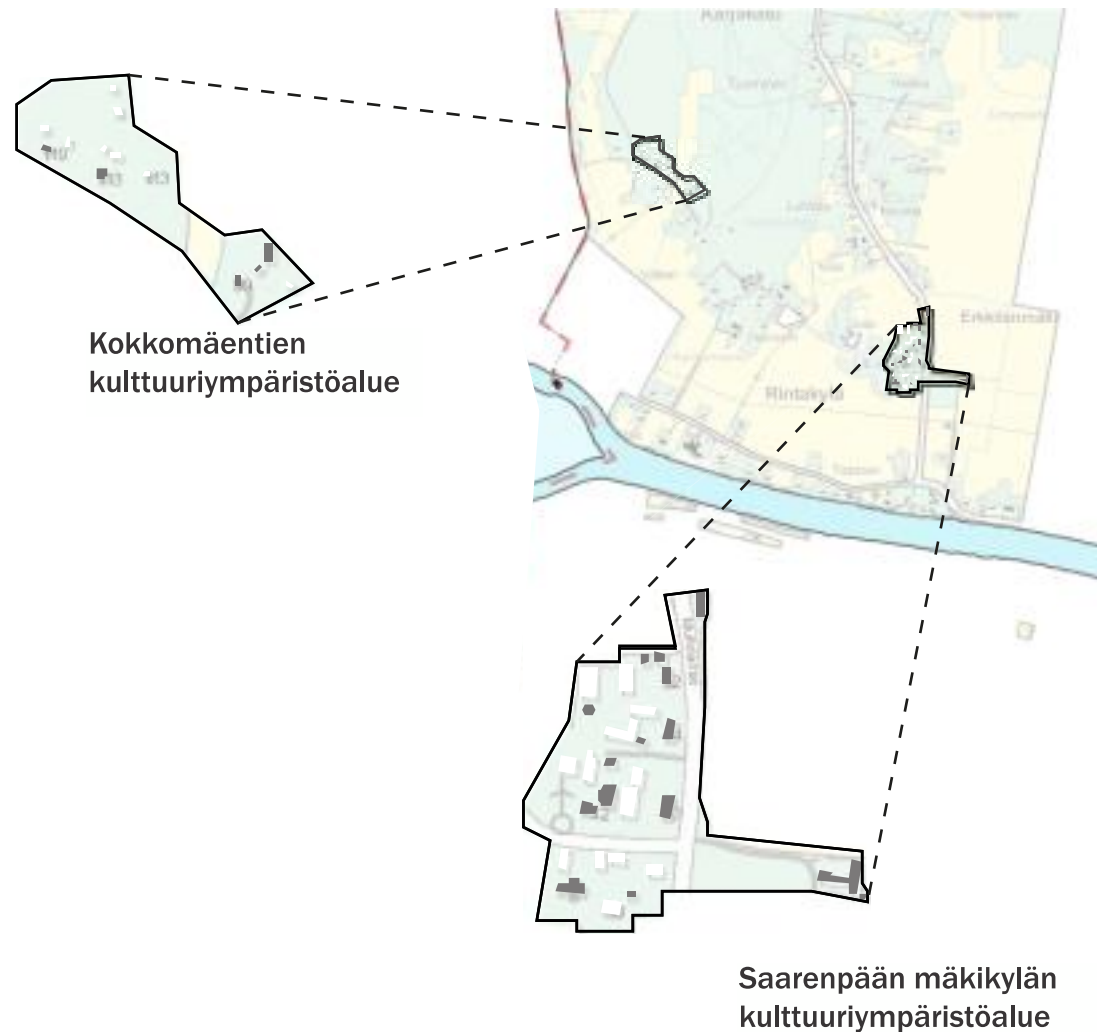
SAARENPÄÄN MÄKIKYLÄN ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen kuvailu ja ominaispiirteet

Saarenpään mäkikylä on tiettävästi asutettu keskiajalta. Paikalla sijaisi 1700-luvulla neljä kantatila, jotka olivat yhteydessä Saarenpään rintakylään Mullolan kylään vievän tien kautta. Mullolantie kulki ennen nykyisen Valtarintien linjauksen mukaan.

Perinteinen rakennuskanta on vanhimmillaan 1800-luvun alusta ja puolestävälistä ja koostuu talonpoikaistaloista pihapiireineen, sekä yksittäisistä perinteisistä ulkorakennuksista. Alueella on myös tuulimylly 1800-luvun alusta.

Alue on elävää maatalousaluetta.

Kokkomäentie on kupuilevaa maastoa myötäilevä ja kapea, päällystämätön hiekkatie.

Maankäytön suunnittelussa tulee huomioida alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan ja alueen maisemallisten arvojen säilyminen.

Ainmaantie 3	319	Housulantie 9	110
Ainmaantie 9	320	Hyyriäntie 90	277
Fiinankuja 11	243	Hyyriäntie 92	276
Haarajoentie 53	216	Jokivarsitie 13	247
Haarajoentie 54	217	Jokivarsitie 21	249
Haarajoentie 63	219	Jokivarsitie 45	252
Haarajoentie 68	220	Jokivarsitie 65	271
Haarajoentie 75	222	Jokivarsitie 75	273
Haarajoentie 97	223	Jokivarsitie 93	283
Haarajoentie 133	227	Jokivarsitie 107	284
Haarajoentie 230	234	Jokivarsitie 113	285
Haarajoentie 232	235	Jokivarsitie 127	286
Haaronkuja 25	224	Jokivarsitie 137	288
Haaronkuja 49	225	Jokivarsitie 139	297
Haaronkuja 50	226	Jokivarsitie 156	339
Haaronkuja 50-66	228	Jokivarsitie 166	299
Haaronkuja 108	230	Jokivarsitie 176	301
Haaronkuja 113	232	Jokivarsitie 184	302
Halteisentie 10	194	Jokivarsitie 190	304
Halteisentie 44	196	Jokivarsitie 200	306
Halteisentie 58	198	Jokivarsitie 246	338
Halteisentie 61	199	Jokivarsitie 256	339
Heikkiläntie 4	101	Kirstantie 47	102
Hiiripellontie 8	202	Kirstantie 128	103
Hiiripellontie 11	200	Knuutinkuja 3	106
Hiiripellontie 187	186	Kokkomäentie 8	322
Hiiripellontie 211	185	Kokkomäentie 17	325
Hiiripellontie 281	175	Kokkomäentie 31	327
Hiiripellontie 296	174	Kokkomäentie 57	328
Hiiripellontie 300	173	Kokkomäentie 65	330
Housulantie 7	108	Kokkomäentie 68	332

Kokkomäentie 69	331	Perkiöntie 198	184
Kokkomäentie 99	334	Porimäentie 3	91
Kokkomäentie 113	336	Porimäentie 17	92
Kokkomäentie 119	337	Rahakuja 3	111
Kuivamäentie 21	135	Rahakuja 7	112
Kuivamäentie 37	136	Rautamäentie 10	72
Kuivamäentie 54a	137	Rautamäentie?	73
Läkkitie 19	255	Rekiläntie 11	140
Läkkitie 29	257	Rekiläntie 16	141
Läkkitie 43	258	Ritamäentie 13	279
Läkkitie 51	260	Ritamäentie 32	281
Läkkitie 65	262	Ritamäentie 36a	282
Läkkitie 87	274	Siltatie 1	91
Merikaarrontie 5	75	Siltatie 2	77
Merikaarrontie 10	88	Siltatie 8	245
Merikaarrontie 12	90	Siltatie?	83
Merikaarrontie 18	86	Soinilantie 80	60
Mullolantie 40	309	Soinintie 11	48
Mullolantie 44	312	Sumuntie 5	205
Mullolantie 52	314	Sumuntie 7	203
Mullolantie 88	316	Tapoilantie 2	59
Mullolantie 112	317	Soinilantie 13	57
Mullolantie 135?	318	Tapoilantie 38	51
Mäkivaltarintie 31	340	Tapoilantie 49	54
Ojaniementie 81	253	Tapoilantie 54	55
Perkiöntie ?	180	Taunonkuja 3	244
Perkiöntie 54	176	Trontilantie 23	45
Perkiöntie 61	178	Trontilantie 28	43
Perkiöntie 74	181	Trontilantie 29	41
Perkiöntie 81	183	Trontilantie 48	39
Perkiöntie 82	182	Trontilantie 52	36

Trontilantie 56	35
Trontilantie 57	34
Trontilantie 62	33
Trontilantie 68	31
Trontilantie 74	30
Trontilantie 99	28
Valtarintie 22	307
Valtarintie	308
Vehkurintie 8	214
Vähäkuja 1	105
Vähänkyrön hautausmaa	206
Vähänkyröntie 2/ Keskuskuja?	95
Vähänkyröntie 5	97
Vähänkyröntie 7	98
Vähänkyröntie 47	113
Vähänkyröntie 149	123
Vähänkyröntie 174	125
Vähänkyröntie 184	132
Vähänkyröntie 194	133
Vähänkyröntie 298	138
Vähänkyröntie 386	150
Vähänkyröntie 398	152
Vähänkyröntie 426	154
Vähänkyröntie 427	155
Vähänkyröntie 433	157
Vähänkyröntie 439	158
Vähänkyröntie 441	159
Vähänkyröntie 443	160
Vähänkyröntie 451	162
Vähänkyröntie 465	164
Vähänkyröntie 471	165

LÄHDELUETTELO:**KIRJALLISET LÄHTEET****Painamattomat lähteet**

Heinonen, Anna ja Wahlberg, Anna: *Vähänkyrön kirkonkylän maisemanhoitosuunnitelma*, Vähänkyrön kunta 1999

Saarinen, Laura: *Vähäkyrö, kirkonseutu, rakennuskannan inventointi*, Vähänkyrön kunta 1997

Öst, Susanne: *Vähänkyrön kirkonseudun rakennuskannan inventointitarkistus*, Pohjanmaan museo 2014

Painetut lähteet

Alanen, Aulis: *Etelä-Pohjanmaan historia IV*, Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta 1949/1987

Erkkilä, Eila ja Myntti, Marjaleena, toim. *Tullitupa oli piäni korkia rati, Ojaniemen historiaa ja vähän nykyaikaakin*, Ojaniemen kyläyhdistys 2009

Kalmi-Mäenpää-Kiviranta-Latvatalo-Lehtiö, toim. *Iso- ja Vähäkyrö, Historiallinen vuosikirja 2011*, Eteläpohjalaiset Juuret ry. 2011

Karttunen, M.O. *Vähänkyrön koulut 1858-1958*, Vaasa 1958

Kiviranta-Lehtiö-Mäenpää, toim. *Vähäkyrö, kotiseutukirja III*, Vähäkyrö-seura ry. ja Eteläpohjalaiset Juuret ry. 2012

Kiviranta-Lehtiö-Mäenpää-Tapio, toim. *Vähäkyrö, kotiseutukirja V*, Vähäkyrö-seura ry. ja Eteläpohjalaiset Juuret ry. 2014

Kiviranta-Lehtiö-Mäenpää-Tapio, toim. *Vähäkyrö, kotiseutukirja IV*, Vähäkyrö-seura ry. ja Eteläpohjalaiset Juuret ry. 2013

Meinander, C.F. ja Luukko, Armas: *Etelä-Pohjanmaan historia I-II*, Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta 1950/1987

TIDORUM- arkitektur och byggnadsvård
Ruusa Viljanen Rossi, Stockholm

Mäenpää-Kiviranta-Erkkilä-Lehtiö, toim. *Vähäkyrö historiallinen vuosikirja 2010*, Vähäkyrö-seura ry. ja Eteläpohjalaiset Juuret ry. 2010

Reinman, Pirkko, toim. *Merestä noussut, Saarenpää-Mullola*, Saarenpään kyläyhdistys ry. historiapiiri 2013

Rinta-Tassi, Osmo, toim. *Kyröön joki – Meirän joki*, Samuli Paulaharjun säätiö 2013

Taittonen, Reijo: *Vähänkyrön esihistoria – Rautakautinen Kyrönjokisuisto*, Vähäkyrö-seura ry. 1999

SUULLISET LÄHTEET

Reino Paloniemi - Vähäkyrö-seuran puheenjohtaja 2015

KARTAT

Heikki Rantatuvan historialliset kartat

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen vanhat kartat

Vaasan maakunta-arkisto

VALOKUVAT

Ajantasaiset kohdekuvat on ottanut Ruusa Viljanen Rossi vuonna 2015

Vanhat valokuvat on Vähäkyrö-seuran valokuva-arkistosta ja julkaistu seuran luvalla

